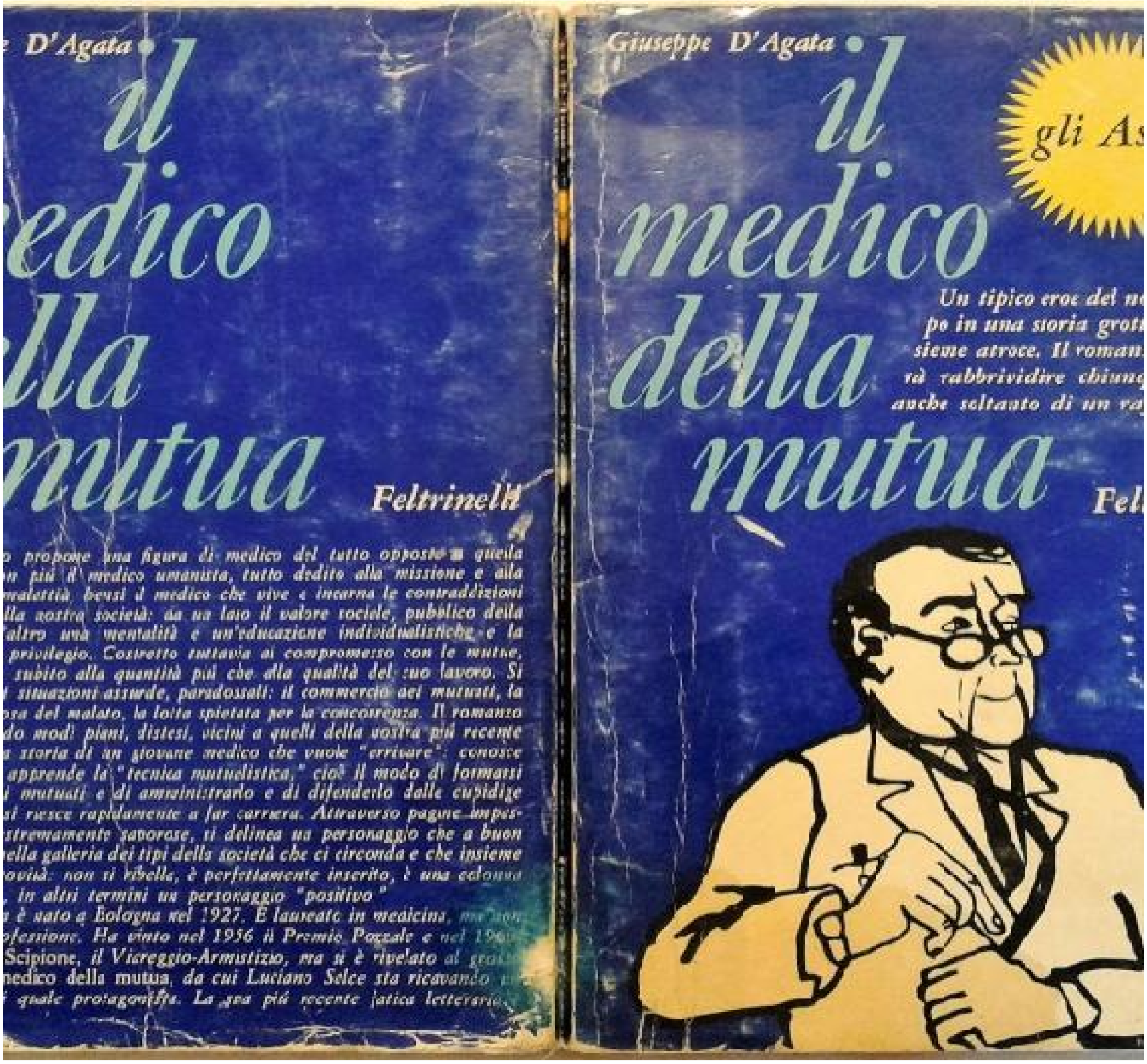
GIUSEPPE D'AGATA:

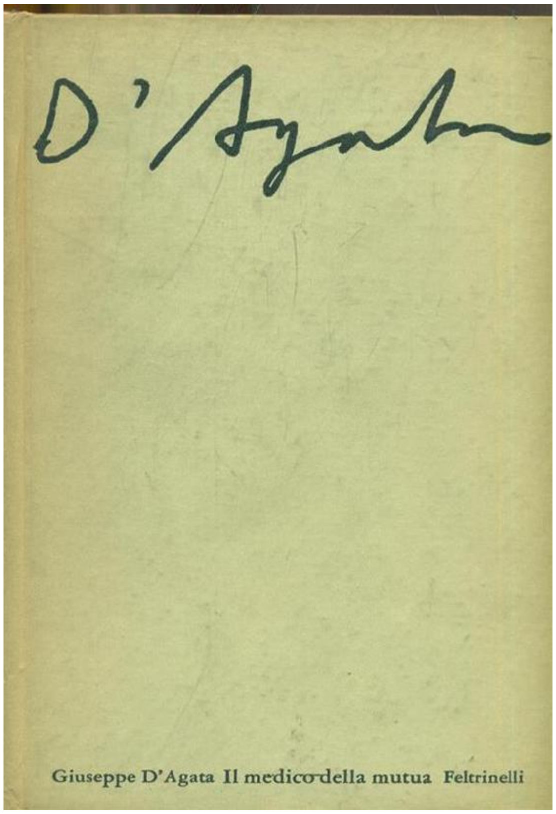
MEDICUL

COLECȚIA MERIDIANE

D'Agata
il
edico
lla
mutua
Feltrinelli
o propone una figura di medico del tutto opposto a quella
n più il medico umanista, tutto dedito alla missione e alla
malattia, bensì il medico che vive e incarna le contraddizioni
lla nostra società: da un lato il valore sociale, pubblico della
'altro una mentalità e un'educazione individualistiche e la
privilegio. Costretto tuttavia al compromesso con le mutue,
subito alla quantità più che alla qualità del suo lavoro. Si
situazioni assurde, paradossali: il commercio dei mutuati, la
osa del malato, la lotta spietata per la concorrenza. Il romanzo
do modi piani, distesi, vicini a quelli della nostra più recente
a storia di un giovane medico che vuole "arrivare": conosce
apprende la "tecnica mutualistica," cioè il modo di formarsi
i mutuati e di amministrarlo e di difenderlo dalle cupidige
ai riesce rapidamente a far carriera. Attraverso pagine impas-
stremamente saporose, si delinea un personaggio che a buon
ella galleria dei tipi della società che ci circonda e che insieme
ovità: non si ribella, è perfettamente inserito, è una colonna
, in altri termini un personaggio "positivo"
a è nato a Bologna nel 1927. È laureato in medicina,
ofessione. Ha vinto nel 1956 il Premio Pozzale e nel
Scipione, il Viareggio-Armistizio, ma si è rivelato al
medico della mutua, da cui Luciano Salce sta ricavando
quale protagonista. La sua più recente fatica letteraria
Giuseppe D'Agata
il
medico
della
mutua
gli As
Un tipico eroe del n
po in una storia grot
sieme atroce. Il roman
rà rabbrividire chiunq
anche soltanto di un
Fel

1

Casa de Asigurări de Sănătate este o clădire mare, înaltă și frumos tencuită, cu intrare principală și ieșiri laterale. în fața acestui măreț edificiu medicul se simte mic și dezorientat. Pe vremuri nu exista asigurarea iar medicii de odinioară o duceau bine : mai toți ajungeau bogați, unii chiar foarte bogați. Toți câștigau parale, clienți aveau cât lumea, de lucru nu duceau lipsă. Un medic tânăr nu era nevoit să aștepte atâta amar de vreme, să străbată un șir de formalități birocratice, să scrie petiții, să-și înfrâneze cu demnitate nerăbdarea : era de ajuns să-și deschidă un „ambulatoriu" și îndată avea clientela lui credincioasă. O diplomă de medic era o diplomă cum trebuie. Azi, din nefericire, există Asigurarea Socială ! Ne suge sângele, nouă medicilor, asiguraților și patronilor și îl transformă în coridoare, birouri, ascensoare, portari, dactilografe, funcționari, șefi, subșefi și contabili șefi, directori sanitari, medici funcționari, asistenti și așa mai departe. Toate astea dinadins născocite ca să ciuntească aripile Libertății noastre profesionale. Arăt cartea poștală : a se prezenta pentru informații. Funcționarul îi aruncă o privire și zice : În regulă, domnule doctor. Cererea dumneavoastră a fost aprobată.

— Adevărat ? Îmi faceți contractul ?
Entuziasmul meu îl surprinde.
— Da, de azi înainte dumneavoastră aveți contract cu Casa de Asigurări. Dar să nu vă-nchipuiți că sunteți o excepție.
— Știu. Dar oricum, îmi face plăcere.
— Registrul de contracte pentru medici generaliști e deschis. Înscrierea e liberă, îmi atrage atenția funcționarul. Ajunge o cerere. Aștept urmarea.
Mai doriți ceva ?
— Am terminat ?
— Desigur, doctore. Puteți pleca.
— Nu capăt nici o hârtie la mână ?
— Nu-i nevoie. E de la sine înțeles că începând de azi puteți să practicați. Carnetele de rețete le veți căpăta de la medicul funcționar. Dimineață la parter.
Rânjește și s-ar zice că îi trezesc o mare milă. La barul Sanitarul — peste drum de clinică un coleg fără lucru mă lămurește de ce rânjea funcționarul acela și de ce îi stârneam atâta milă.
— Contractul ? Te ștergi la fund cu el... ! Asigurații, ăștia contează. Iar pe ăștia, cine ți-i procură ? întrebă.
Colegul avusese și el cândva un contract cu Asigurările — și fusese încântat — apoi, tare pe poziție, cu contractul la mână, deschisese un ambulatoriu ca să primească așa cum se cuvine pe asigurații care l-ar fi ales. L-a ținut deschis mai bine de un an (un ambulatoriu particular costă parale, în afară de cazul mai rar, când cineva și-l poate aranja acasă, întrucât are o casă potrivită și mai cu seama situată Într-o zonă favorabilă ca topografie), s-a plictisit mai bine de un an, în care ajunsese să adune vreo zece asigurați care îi aduceau cam o mie de lire pe lună și până la urmă s-a hotărât să-l desființeze. I-a luat pe cei zece asigurați ai lui și acuma face o umilitoare oră pe zi -— plătește cinci mii lunar — în ambulatoriul unui prieten care reușește să se mențină pe linia de plutire. Evident că la contract n-a renunțat fiindcă, de bine de rău. acesta rămâne unul din cele mai importante mijloace de a practica medicina în ziua de azi. E ca un brevet de cârciumar, păstrând proporţiile cuvenite, firește.
— Dar pe ai cui asigurați să pui mâna ?
— Vrei cumva să ți-i paseze Asigurarea ?
— Prea ar fi ușor, spun eu.
Dar așa ar fi drept : contractul, și porția de asigurați.

Lucrurile stau, dimpotrivă, așa cum stau : porția cea mai grasă de asigurați și-o împart între ei câțiva medici gangsteri, care au acaparat-o fie prin vechime fie că au răzbit concurența (clasa medicilor se pronunță unanimă și pe bună dreptate, pentru libertatea profesiunii, pentru concurență și pentru economia pieții : astea-s principiile cu care se îmbogățeau medicii de altădată) ; restul populației asigurate se află pulverizată între o sumedenie de medici tineri și mai puțin tineri, care se descurcă speculându-i la sânge pe puținii asigurați pe care reușesc să-i înhațe,
Iar numărul medicilor crește mereu, În timp ce diametrul plăcintei rămâne aproximativ invariabil : așa că Sistemul nu mai este perfect.
Din aceste motive mulți tineri colegi n-au curajul să înfrunte atât de riscanta cheltuială pasivă a unui ambulatoriu și au numai o adresă, fiindcă de ea au oricum nevoie la încheierea contractului. Demni și îmbufnați, așteaptă să le vină rândul, ocazia fericită, fiindcă, un medic e totuși un medic, și trebuie să avem răbdare, dat fiind că suntem prea mulți, Când oare se vor hotărî să blocheze eliberarea de noi diplome de medici ca în America ? Dar e o greșeală să-ți pierzi nădejdea, noi În definitiv nu suntem niște salahori, niște muncitori, niște licențiați- oarecare. Avem în spatele nostru o tradiție temeinică și rodnică.
Eu și cu mama nu suntem de acord să stăm cu brațele încrucișate, fără să încercăm. Trebuie să răzbim cât mai repede. Nu-s fecior de bani gata , eu și cu mama am făcut sacrificii ca să pot învăța.
Sunt hotărât să ies cu orice preț din cercul anonim în care se pierd tinerii medici care n-au ambulatoriu.
O fi ea bună teoria, dar eu una știu : că după semnarea contractului, începând de mâine, asigurații mă vor putea alege ca medic curant, Unul azi, unul mâine, s-ar putea ca în curând să am și eu o clientelă proprie,
Ești tânăr, frumos și ai o diplomă de doctor. Lumea trebuie să fie a noastră, zice mama. Toți fac parale în ziua de azi, până și mârlanii analfabeți, ajunge să ai puțină inițiativă.
Iar mie, inițiativa nu mi-a lipsit niciodată : nici Când șterpeleam gustarea colegilor, nici mai apoi Când luam cu împrumut cărți de școală pe care la urmă le vindeam, nici mai târziu, Când fumam pe socoteala colegilor, când toceam pe rupte ca să obțin scutire de taxe școlare în sfârșit m-am logodit cu buna mea Teresa.
După cină, în cercul intim al familiei, domnește o atmosferă de conștientă apreciere a rezultatelor obținute și de încrezătoare tensiune.

Fumez (dar nu s-a hotărât încă dacă va fi cazul să fumez în continuare și după ce am să încep să practic ; asta din cauza impresiei proaste pe care un medic fumător ar putea s-o facă asupra clientelei). Teresa bea cafeaua și nu-și desprinde privirea admirativă de la mine: este logodnica mea încă de pe când eram student, acum a ajuns Iogodnică de medic al Asigurărilor. Își dă perfect seama de situație, cu atât mai mult cu cât provine dintr-o familie de oameni fără învățătură.
Maică-mea nu vede cu ochi buni această legătură, ba dimpotrivă, pe măsură ce eu avansez pe tărâm profesional, o găsește din ce în ce mai necorespunzătoare. Dar eu țin la Teresa. E o fată bună, înțelegătoare și mi-e dragă. Nu lipsea nicio dată la examenele mele : era totdeauna prima să mă felicite pentru strălucitele mele succese, apoi
câte tratate, câte cursuri litografiate n-am cumpărat noi împreună ! Câte aperitive, filme, țigări, ba chiar vacanțe la mare cu banii ei ! Din păcate e o fată din popor, nu-i bogată. Dar în facultate am învățat că medicina, adică misiunea medicului, nu-i lipsită de o nuanță socială : sărac ori bogat, un bolnav n-ar trebui să fie decât un bolnav ; apoi în ziua de azi, aproape toți sunt înscriși Ia Asigurări, ceea ce înseamna că toți sunt aproximativ egali și alcătuiesc marea clasă a asiguraților, Nu-i oare dreptate socială asta ? Particularii, adică așa numiții platnici, sunt o infimă minoritate de privilegiați care, pentru asistență medicală se adresează docenților, doctorilor cu renume, somităților medicale. Pentru mine asemenea minoritate nu există, cel puțin deocamdată.
— Deocamdată, consimte maica-mea.
— Nu înțeleg de ce n-ai putea avea printre primii tăi clienți și câțiva platnici, susține Teresa.
Mama o privește cu dispreț și desigur gândește că având alături o asemenea femeie, nu-mi va fi ușor să găsesc platnici. Trebuie admis că gândește bine mama, care nu degeaba e grasă. Pentru cei ce plătesc are însemnătatea sa faptul că doctorul duce un standard de viață ridicat, că are o anumită mașină, o anumita casă, o anumita nevastă. Ca să poți râvni la platnici trebuie să faci o investiție preliminară într-un ambulatoriu de lux (cartier elegant), într-o asistentă, într-o anumita instrumentație, inutilă dar de efect, și așa mai departe. Eu nu dispun de un asemenea capital inițial. Tot capitalul meu e diploma și un halat alb.
Mirajul platnicilor e vătămător.
Un coleg de la clinică fără treabă și de familie săraca îndeamnă sa nu ma uit

numai la tinerii medici hămesiți, care ar vrea sa-i ia cu asalt pe asigurați prin străzile mahalalelor ori care, asemenea unor câini în așteptarea ciolanului aruncat, dau târcoale în preajma colegilor parveniți. Există și unii tineri cărora puțin le pasă de Asigurări și le ignoră pur și simplu : dintre ăștia, ține să mi-l prezinte pe unul dat naibii.
Acest doctor Cola, amicul colegului meu, și-a deschis ambulatoriul în centru ; la mezaninul unei clădiri luxoase, cu sală de așteptare și asistentă. Interior stil danez. Lângă birou are și o măsuță bar, și în adevăr ne oferă un brandy. Clienți nu are, momentan, dar nu vrea asigurați. Îi fac scârbă, asigurații. Până una-alta se specializează în medicină internă, frecventează clinica, clubul Presei, pe cel de tenis și pe cel de bridge : își face numele cunoscut în cercurile cu greutate. E destul ca într-o bună zi să nimerească la dânsul pentru consultație nevasta unui mare industriaș, și a dat lovitura.
Colegul meu îi soarbe vorbele : Cola e modelul său.
— Dar când va veni ziua aceea ? întreb.
— Ce importanță are ? Pot să aștept o veșnicie, răspunde Cola. Eu sunt doctor, nu slugă a Casei de Asigurări.
Nu mă las influențat : o asemenea situație nu mă interesează, nu-mi spune nimic. Realitatea mea, cea adevărată, trebuie să consiste din asigurați. Îmi dau seama de ce colegul meu, cu toate că-i băiat deștept, bate pasul pc loc : să fii sărac și să te iei după bogatul Cola, e o contradicție.
Medicul sărac nu trebuie să se lase orbit de bogăția tradiției și de o oarecare aparentă promiscuitate care dăinuiește între colegii bogați și cei săraci. Înlătur fără șovăială modelul Cola.

De aceea zic să ne luăm gândul de la platnici, să nu ne abatem de la scopul consfătuirii noastre.
În momentul de față nu am nici platnici, nici asigurați.
— Dacă ai reuși să ai platnici, n-ai mai fi nevoit să aduni atâta grămadă de asigurați ar fi de ajuns puțini și buni, insistă Teresa.
— Destul, Teresa, izbucnește maică-mea. Un tânăr trebuie să înceapă prin a-și face rost de asigurați. Altă cale nu există.
(Cât privește platnicii, de ce, mă rog, puțini dar buni ? Mulți și buni, ce mai ! Ce mare lucru să faci, colo, trei milioane pe lună, muncind zi noapte pentru o clientelă care plătește ?) Dar s-o scuzăm pe Teresa: nu vrea să spună, în definitiv, decât că nu vede în mine un doctor categorie inferioară.
— Doctorul Carli, unul care stă prin părțile mele, n-are mai mult decât

diploma, ca și tine, zice. Totuși, pentru fiecare vizită în ambulatoriu ia două mii de lire.
— Bine face, zic eu. Pune zece vizite pe zi, face douăzeci de mii. Fără a mai socotii vizitele la domiciliu.
— Dar o fi avînd pe puțin zece ani de meserie, intervine mama. S-a făcut cunoscut : știe cum trebuie să se poarte cu clienții, cu acel anumit tip de clienți.
— Nu cred să fie cine știe ce de capul Iui,
zice Teresa.
— Nici gând, zic eu, face și el ce poate, ca toți ceilalți.
Nu e cazul să-i explic că, după părerea mea oamenii nu pot fi tratați serios decât prin echipe de medici, cum se face în America.
Maică-mea îmi propune să-i șterpelesc clientela lui Carli, dacă sunt în stare. Ce să mai zic ?
— Asigurările există, nu noi le-am dorit, dar nici nu le putem înlătura, încheie cu luciditate maică-mea. Apoi prezintă situația rezumativ :
Punctul unu : căutarea unui local pentru ambulatoriu.
Punctul doi : injghebarea unui patrimoniu de asigurați.
Noi, mama și cu mine, locuim într-un mic apartament în centrul vechi al orașului. La etajul patru, fără ascensor, în inima unui conglomerat de birouri și cabinete și ambulatorii mai mult sau mai puțin înfiripate, în mijlocul unei populații în majoritate de platnici : o foarte proastă zonă din punctul de vedere al medicului de asigurări.
— Nici nu intră în discuție, zice mama.
Eu și Teresa suntem de acord. Ambulatoriul trebuie căutat aiurea, într-un cartier care să ofere perspective neîntârziate de lucru.
— Cât o fi costând o cameră de închiriat ?
— Cu drept de folosință a vestibulului ca sală de așteptare, nu mai puțin de douăsprezece-cincisprezece mii de lire, la periferie, răspunde marna privind-o pe Teresa. Fiindcă e de la sine înțeles că logodnica mea va trebui să suporte cheltuielile de instalare ale ambulatoriului. Mama a făcut față tuturor lipsurilor ca sa mă țină până în ziua de azi și ca să-mi dea o profesie onorabilă. La urma urmei nu-i nici ea decât văduva unui pensionar de stat, iar până a nu fi ajuns mamă de medic, a mai lucrat și la cusut albituri.
Teresa e funcționară, trebuie să lase în familie, drept contribuție personală la cheltuielile casei, o o parte din leafă, cam jumătate. Cealaltă jumătate, pe care înainte o folosea ca să mă ajute și ca să-și mai facă o rochie, pantofi,

poșetă și altele, o va pune la bătaie întru realizarea efortului nostru comun și decisiv.
Privirea ei e calmă, hotărâtă. Înțelege că jertfa ei are o finalitate de ordin superior. Va fi din belșug răsplătită măritându-se cu un doctor, zice mama.
Eu și Teresa hotărâm că, începând de mâine, în fiecare seară vom porni în căutarea unui ambulatoriu. Maică-mea va face cercetări pe cont propriu.
—Dumnezeu știe de câţi asigurați o fi nevoie ca să-ți faci un venit mai ca lumea, zice Teresa. — Grea socoteală, zic eu. De cel puțin trei sute, cred.
Mama izbucnește într-un hohot isteric :
— Trei sute ? Dar despre ce fel de câștig vorbiți ? Nu spuneți prostii. Trebuie pe puțin o mie.
— Așadar, va închipuiți cumva că l-am ținut pe fecioru-meu prin școli, că l-am făcut să ia diploma de medic, ca să ajungă să câștige cât un om de serviciu ? Ha-ha !
— Ziceam și eu, pentru început, răspunde Teresa înțepată. Unde pui că doctorii de azi nu mai pot ajunge toți bogătani, ca odinioară. Eu m-aș mulțumi.
— Eu nu, zice mama, care își revine îndată și reia atacul. Afară de asta, depinde. Depinde de structura organică, chiar așa, de structura organică a capitalului de asigurați. Copiii și bătrânii sunt mai productivi. Și femeile, în general, sunt rentabile.
Mama a fost împotriva ideii de a mă specializa, ca să nu-mi închidă posibilitatea unei clientele vaste și nediferențiate. Se întâmplă ca o specializare să devină de-a dreptul neproductivă, și cere timp mult până s-o faci să fructifice : ocaziile de a avea de lucru depind în mare măsură de medicii care practică medicina generală și care sunt intermediarii dintre pacient și specialist. A înlăturat pediatria, specialitate care mi-ar fi plăcut fiindcă deseori părinții își îngrijesc copiii cu medicul casei. Când apoi se hotărăsc să recurgă la un pediatru, mai niciodată nu-l păstrează și ca medic curant pentru toată familia. Din aceste motive exercitarea asiduă a pediatriei nu favorizează formarea unei clientele stabile : copiii devin adulți și-l părăsesc pe pediatru.
Consfătuirea a luat sfârşit. Teresa spală vasele (de când mi-am luat diploma, mama a obținut ca Teresa, care-i mereu pe la noi prin casa, să preia îndeletnicirea de slujnică), în timp ce eu citesc mica publicitate. Mama se duce Ia culcare.
După ce a șters farfuriile, Teresa vine și se așază pe marginea mesei unde, în

curând facem obișnuita ședință de dragoste : ca de obicei văd în oglinda bufetului mutra mea și spinarea Teresei. Între timp discutăm despre numărul de asigurați care ne-ar permite să întreprindem căsătoria.

2

Mai mult decât chemările mamei, mă trezește zbârnăitul telefonului. Deschid ochii în timp ce ea îmi vorbește și mă zgâlțâie cu putere. Ce s-a întâmplat ? Cine sună la ora asta ? E ora trei noaptea, telefonul a încetat, închid iarăși ochii. Nu-i treaba mea.
— Guido, Guido, Guido, trezește-te. Ai o chemare, o vizită. E nevoie de tine.
Lasă-mă.
— Scoală, Guido, trebuie să te duci.
— Unde ? Ce să fac ?
— Dar trezește-te odată, nu înțelegi ? Te cheamă de urgență.
— Dar eu n-am clienți, spun ridicându-mă în capul oaselor. Ea a și deschis dulapul, scotocește în întunecimea de acolo, scoate costumul cel mai bun. E cuprinsă de friguri. Cobor picioarele din pat și o las să-mi tragă pantalonii.
— Trebuie să te prezinți bine îmbrăcat.
Mă duc să mă spăl pe față. Apa rece mă înfioară și mă trezește, Mama umblă de colo colo ajutându-mă, lucidă și sprintenă. Întreb de ce m-au chemat tocmai pe mine.
Doctorul lor e plecat în altă vizită. Dar sunt grăbiți și au văzut în cartea de telefon că locuiesc destul de aproape.
Cravata de două mii de lire (un dar de ziua mea). Haina, și mă răsucesc pe călcâie.
— Ești chiar un doctor frumos.
Sunt palid, încă nesigur pe picioare. Scot o țigară (poate o țigară să contribuie ca tonusul simpatic să prevaleze asupra tonusului vagal ?) mama face un gest energic de interdicție. Înțeleg și bag țigara la loc. Binecuvântată mamă !
— Dă fuga că te așteaptă, zice. Citesc adresa scrisă pe un petec de hârtie, o bag în buzunar și o pornesc.
— Stai puțin, mă strigă ea din urmă. Trusa ? Pleci cu mâna goală ?
Așa e, trusa. Mă duc s-o scot din bufet. E o trusă nouă și neagră, niciodată folosită. O deschid și verific : stetoscopul, tensiometrul, breviarul de

diagnostice și terapie practică, cutia cu fiole de prim-ajutor, carnetul cel mare de rețete. Toate noi.
Du-te, zice mama. În prag mă sărută. Te pomenești că îți faci un client.
Suntem în martie și aerul nopții e rece. Ecoul pașilor mei răsună lugubru pe sub întunecimea porticelor. Nu-i țipenie de om ; se aud huruind numai mașinile medicilor care umblă să-și facă vizitele în urma chemărilor nocturne.
E o lipsă de demnitate să sosești la un client pe jos, fie chiar pentru a-i salva viața. Pentru un medic mașina e nu numai o unealtă profesională, ci și un semn concret de prestigiu. Privesc mașinile staționate afară, înșirate de-a lungul trotuarelor, și mă gândesc la privilegiul de care se bucură modicii de a staționa chiar unde-i interdicție de staționare : abia aștept clipa în care să mă pot bucura și eu de acest privilegiu. Nimic nu-i mai deprimant decât să nu poți exercita un drept. Cine știe câți conducători auto n-ar vrea să poată lipi pe parbriz crucea de medic : eu care aș avea dreptul, n-am automobil. Dar mai importantă este crucea de medic. Ea este aceea care îți poate aduce mașina, nu invers. Cu asta ma mail mângâi și îmi rețin pofta de țigară.
Nici o lumină pe la ferestre. Sunt Întunecate și casele celor ce plătesc și ale celor asigurați. Platnicii dorm cu toții. Unii asigurați sunt treji, dar nu acasă, se-nțelege, ci acolo unde se lucrează în schimb de noapte. Nu-i totuși exact să spunem că platnicii dorm cu toții. Nici vorbă că mai sunt câte unii care se desfată cu vreo femeie frumoasa la hotel. Dar până la urmă tot adorm, ce vrei să facă ?
Mama nu mi-a spus dacă m-a chemat un platnic sau un asigurat.
Adresa este aceea a unei vechi clădiri care parcă dinadins stă înfiptă între două imobile splendide.
Nu mi-a spus nici ce fel de bolnav este : bărbat ori femeie, tânăr sau bătrân. Nici de ce suferă persoana aceasta.
Abia am sunat, că s-a și deschis ușa de la intrare. Urc o scară prost luminată, cu treptele răsucite. E logic că nu poate fi vorba de un platnic : ăștia nu cheamă niciodată un doctor la voia întâmplării ; au totdeauna unul de rezervă. O voce de femeie îmi spune să urc. „Etajul orei, domnule doctor"
Sunt primit ca un medic. O femeie ciufulită îngrijorată mă conduce într-un dormitor. E un apartament nu prea arătos. Întreb cine-i bolnav, Soțul meu. Unul din obișnuitele lui atacuri. Vă rog să ne scuzați, domnule doctor, dar n-am reușit să dau de medicul nostru.
Bolnavul zace într-un pat dublu de modă veche, cu tăblii de lemn, castanii,

ca acela în oare doarme maică-mea. Are două perne mari sub cap așa că stă pe jumătate ridicat. Respiră zgomotos, din greu. Ține ochii întredeschiși. Ca să mă orientez, gândesc că-i vorba de o dispnee. Dispnee înseamnează numai greutate în respirație. Mă apropii de pat, urmat de femeie.
— A venit doctorul. Fii liniștit, acum o să aibă el grijă.
Bolnavul constată prezența mea, dar îndată se concentrează iar în efortul de a respira. În timp ce scot din trusă stetoscopul, soția îi dezgolește pieptul. Ar fi bine să-i fac un examen atent, spun eu, ca să câștig timp. Nevasta aprobă din cap.
Aplic stetoscopul pe aria cardiacă și ascult timp îndelungat niște bătăi furioase, accelerate și ritmice.
E o tahicardie, zic. Adică un ritm accelerat al inimii. Îl fac pe bolnav să se ridice în capul oaselor ; nevasta îi dezgolește spinarea, învălătucindu-i pijamaua pe ceafă, Aplic stetoscopul pe hemitorace. Deslușesc un freamăt de frunze împreună cu un orăcăit de broaște, însoțite de acordurile registrului de bași ale unei orgi de catedrală.
O dispnee, repet la urmă. Bolnavul își dă drumul pe perne. Problema lui e să reușească să respire, iar eu n-am înțeles încă mare lucru. Soția mă întreabă din priviri. Dispnee și tahicardie, repet în gând, și revăd spinările albe ale asistenților efectivi, ale asesorilor, ale voluntarilor, ale practicanților, ale stagiarilor, ale internilor, ale studenților în practică ; numai spinări albe, un zid impenetrabil oare se ridică între mine și paturile bolnavilor din saloanele clinicii universitare. Îmi amintesc să fi zărit uneori bolnavi care respirau anevoie, ca pacientul ăsta al meu, dar discuția clinică, determinarea diagnosticului și indicațiile terapeutice rămâneau la nivelul spinărilor mai apropiate de pat : abia câteva fragmente disparate soseau până la mine și la cei care ca mine ocupau straturile exterioare ale zidului medical. Frecventez în toate diminețile clinica, dar când aș avea și eu posibilitatea să iau contact direct cu bolnavii, bieții oameni sunt istoviți și iritabili, în urma neîntreruptelor examene la care au fost supuși de către colegii care au întâietate în dreptul de a pune mâinile pe lotul de internați
Ca să nu mai vorbim de bolnavii tabu, care sunt rezervați clinicienilor de bază.
Până una alta, nu m-am lămurit încă. Încăperea e plină de horcăitul bolnavului.
De cand are asemenea atacuri ?
— Să tot fie trei ani. La început îl apucau mai des, apoi multă vreme s-a

simțit bine. De curând i-au revenit.
În timp ce femeia vorbește, eu încuviințez din cap. Gândesc că nu-i indicat să consult breviarul meu diagnosticato-terapeutic. Scotocesc la întâmplare în trusă.
— De obicei, doctorul Coccolini, când are asemenea atacuri, îi face o injecție.
Pipăi cutia cu fiole de prim ajutor.
— O injecție ?
— Da, în braț.
— O intravenoasă, zic, și las cutia de prim ajutor în trusă. La clinică am făcut patru sau cinci intravenoase. Numai o singură dată am reușit să nimeresc vena ; în toate celelalte cazuri, umflături și arsuri, înjurături din partea pacientului și priviri încruntate ale sorei. Cred și eu , venele ușoare le acaparau totdeauna ceilalți. Și apoi, ce fel de intravenoasă ?
Ar fi bine să-i iau tensiunea, hotărăsc.
— Doctorul Coccolini i-a găsit-o totdeauna normală.
— Un control nu strică.
Bolnavul mă privește chiorâș, în timp ce nevasta îi suflecă mâneca dreaptă.
— Sunteți asigurat ? îl întreb.
— Da, dar nu contează, doctore, răspunde soția. Ce vi se cuvine...
Aplic brățara și pompez ușor. Mercurul urcă zvâcnind în coloana de sticlă : 120-160-180-200
— Au ! se vaită bolnavul. Mă strânge.

— Ai răbdare, dragă, îl îndeamnă nevasta : domnul doctor nu te cunoaște. Acum își ia tensiunea
Las încet să se dezumfle pompa : 200-180-160 140-120-100. N-am reușit să prind nivelul exact la care a reapărut bătaia arterei. Umflu iarăși brățara. Dau drumul : 145, hotărăsc că-i 145 ; aproximativ.
— E normală, nu-i așa ? Întreabă femeia.
— Normală.
— Puțin prea joasa, poate. Are cincizeci și doi de ani.
Să pui la loc sfigmomanometrul e o operație care durează : Încerc între timp sa nimeresc un diagnostic diferențial. Astm bronhial, dispnee cardiacă, edem pulmonar poate? Insuficiență a aparatului circulator : drept sau stâng . I se umflă picioarele ?
Femeia dă din cap, făcând semn că nu. Îmi arată o cutiuță veche de aluminiu,

un fierbător pentru siringi. Înăuntru se află și o siringă de 10 c. c.
— Bine, zic, să-i facem o injecție.
Bolnavul asudă și abia reușește să-și tragă suflarea : când aude vorbindu-se de injecție, o undă de speranță i se prefiră pe sub pielea obrazului, ajunge până la ochi, ridicându-i puțin pleoapele.
Dar ce fel de injecție, Dumnezeule?
I-aș putea arăta toate fiolele de prim ajutor ca să văd dacă o recunoaște din întâmplare pe cea care-i trebuie.
— Vă amintiți, doamnă, cum se numea injecția? Ar fi bine, pe cât posibil, s-o folosim pe aceeași. Fiindcă, mă înțelegeți, medicamente sunt multe.
— Numele nu mi-l amintesc. E o fiolă de sticlă galbenă. Da, maronie.
Galbenă. Maronie. Iisuse Cristoase ! Îmi scot haina.
Ce căldură !
Pun să se deschidă fereastra ca să-i dau mai mult aer bolnavului. Prin golul ferestrei luna mă privește, dar nu-mi sugerează nimic folositor.
Bolnavul se agită, își frământă toracele cu mâinile. E limpede că nu-mi rămâne decât să aleg o fiolă, care o fi : galbenă sau maronie. Deschid cutia de prim ajutor și o pun pe pat, lângă bolnav. Femeia privește fiolele una câte una. Între timp găsesc oportun să-l bat prietenește pe cap pe bolnav. Simt sub palmă pielea rece a craniului, deoarece n-are decât puține fire de păr cărunt.
— Hai, liniștiți-vă. Acum facem injecția.
Medicul trebuie să se priceapă să aducă și mângâiere bolnavului : până una alta blestem clinica și lipsa mea de experiență și îmi dau seama că am adoptat o atitudine greșită. Cea justă constă în a arăta hotărâre în neștiință, În alegerea rapidă a medicamentului care trebuie impus ca fiind necesar și de neînlocuit. Ceea ce contează este efectul psihologic : că încolo toate bolile își au cursul lor. Și nu trebuie să te temi să dai o doctorie greșită, deoarece efectul sau ineficacitatea ei pot fi oricând puse pe seama unei complicații, a unei anomalii în simptomatologia maladiei, sau a unei reacții insuficiente din partea organismului bolnav.
Simt că mi s-a luminat mintea —s-a deschis cămara ignoranței și pe loc a fost iar închisă prin ușa amorului propriu și că această iluminare a făcut din mine un medic adevărat ; și într-adevăr, mă simt transformat. Iau mâna de pe țeasta bolnavului. Mă mișc cu repeziciune. Aleg o fiolă cu sticla maronie : conține un antialergic (și s-ar putea să fie bun). Caut în trusă garoul de cauciuc : nu-l găsesc fiindcă am uitat să-l pun ; fără să șovăi, desprind unul din furtunașele stetoscopului. Cercetez venele de pe brațul pacientului.

Cu asemenea vene, intravenoasele merg perfect, mă aud spunând.
Soția aprobă. Îmi zâmbește. În fața ei sta un medic, cu toate puterile de care dispune un medic adevărat. Urmărește fascinată ceremonialul meu, exorcismele mele, siguranța ritualului meu. Ce importanță au în asemenea situație boala, tratamentul ? Cu siguranță, după injecție, și mulțumită ei, bolnavul va începe să respire iar normal : dacă așa ceva nu se va întâmpla, însemnează ca așa a hotărât soarta, ursita : Însemnează că așa trebuie să fie, că bolnavul trebuie să rămână bolnav, sau de-a dreptul să moară, din vreo vină sau responsabilitate care îl privesc numai pe el, pe bolnav, și rămâne un cont deschis între el și boală, o partidă în care nimeni nu se poate amesteca și care nu poate (sau nu trebuie) să fie schimbată. Așa stau lucrurile, dacă doctorul și-a făcut bine datoria, conform științei și conștiinței : dacă și-a dovedit toată puterea ascultându-l și palpându-l pe bolnav în punctele misterioase, dar sigure, unde boala se află mai aproape de suprafață ; formulând o asemenea ipoteză de diagnostic încît să poți jura că-i cel bun, scriind rețeta și lămurind amănunțit cum și când trebuie urmate prescripțiile, luată doctoria astfel ca să aibă o eficacitate maximă. Odată acestea îndeplinite, toate și toți sunt în ordine - doctor, bolnav, rude și societate, fie că boala învinge, fie că pierde. Iată cum se face că medici impostori, fără diplomă, pot să profeseze în liniște, cu demnitate și prestigiu.
În timp ce femeia se duce să aducă sticluța alcool, zbârnâie soneria. Peste puțin Își face intrarea în cameră doctorul Coccolini. Și el are înfăţişare de medic adevărat. Știe îndată unde trebuie să-și lase trusa, cum să se adreseze asiguratului său. Se vede că între ei doi există o invizibilă, dar trainică legătură : asiguratul se însuflețește îndată, parcă ar și respira mai bine.
— Ai văzut că am venit ? spune doctorul Coccolini, în timp ce mâinile lui fac gesturi precise. Nu știu dacă și-a dat seama de prezența mea. Scoate o fiolă maronie, îi rupe gâtul, încarcă siringa pe care femeia i-o întinde zîmbind. Facem o mică injecție, hai ?
Leagă garoul de brațul asiguratului, freacă pielea cu alcool, pipăie cu degetul o venă groasă și înfige acul fără dibuiri. Un firișor de sânge întunecat apare în siringă. Doctorul slăbește garoul introduce lichidul, încetișor. Aș vrea să știu ce medicament e. Întreb.
— Aminofilină, zice colegul. Îmi aruncă o privire. Mă numesc Coccolini.
— Melli.
— Îmi pare bine.
— Nu mai puțin.

Hotărât lucru; asiguratul se simte mai bine. Colegul scoate carnetul de rețete de la asigurări și scrie repede ceva.
— De mâine dimineață începeți să-i dați aceste comprimate. Trei pe zi, îi spune femeii. Aceasta îi întinde cărțulia de la Asigurări.
— Numănul, domnule doctor, zice.
Coccolini, care îl și scrisese, verifică, apoi desprinde rețeta și o dă femeii. Urmăresc cu emoție ceremonialul gândindu-mă la vremea când voi putea avea și eu asigurații mei.
— Nu-i nevoie să mai vii de acum înainte, îmi spune colegul. Unde locuiești ? În apropiere.
— Eu locuiesc în celălalt capăt al orașului. Dar asigurații mei îmi sunt toți credincioși.
Asiguratul și nevasta își exprimă prin gesturi largi aprobarea. Femeia mă întreabă cât e onorariul meu ; colegul se îndepărtează câțiva pași.
— Nu știu, doamnă, zic, cât credeți.
(„Ce naivitate : ce greșeală de neiertat", îmi va spune mai târziu maică-mea. Nu-s permise șovăieIile. Trebuie să lovești repede, imediat. Uită-te la instalatori, la electricieni, Când vin să facă o reparație: trântesc prețul pe loc, fără să roșească. Iar tu ești un profesionist, un om cu diplomă !) Mă hotărăsc să cer o mie cinci sute. O nimica toată pentru o vizită de noapte, urgentă. Femeia Îmi dă două hârtii de o mie.
— N-am restul de cinci sute, zic.
Colegul înțelege situația, scoate din buzunar două bilete de cinci sute, îmi dă unul mie și unul femeii. Eu îi trec hârtia de o mie. Totul e în regulă,
Afară, În timp ce colegul se pregătește să se urce în mașină, îl întreb câți asigurați are.
— La vreo mie trei sute, răspunde. S-a făcut ora patru de dimineață. Mai am de făcut două vizite, zice. Și pleacă, accelerând zgomotos în tăcerea nopții
Mama a rămas trează să mă aștepte. Vrea să-i povestesc totul, amănunțit, ca de obicei. Rămâne dezamăgită când îi spun că a sosit doctorul Coccolini, proprietarul asiguratului.
Păcat că era un asigurat. De ar fi fost un platnic, poate îți făceai un client.
— Pe naiba client, zic. Am nevoie să capăt un minimum de experiență : să învăț să mă port ca un medic. Degeaba mă duc mereu la clinică, nu-i de nici un folos. Nu mă mai duc.
— Sigur că nu-i de nici un folos, totdeauna am spus-o eu. Un doctor care lucrează serios nu se duce la clinică. La clinică se duc faliții sau cei cu parale

: și unii și alții trag la cariera universitară. Dar tu ?
Îmi exprim dorința de a mă duce să mai învăț câte ceva în altă parte. Ea protestează cu violență :
— Nu ai diploma și certificatul de liberă practică ? Gândește-te să găsești de lucru, nu de experiență ne arde acum ! Câtă ai căpătat Ia clinică îți ajunge.
Nu mai rabdă și gata, să ducă mereu o viață modestă, plină de lipsuri. Vrea ca lumea să-și dea seama în fapt, holbând ochii, că ea are un fecior medic.
— De câte ori să-ți repet că dacă ai o diplomă de medic poți ajunge oriunde vrei?
Știu mamă, o știu prea bine. Știu că celelalte diplome sunt niște fleacuri : servesc de obicei ca să-ți găsești o slujbă bună, și atât. Pe când un medic, dacă are puțină ambiție și mândrie, poate, chiar în ziua de azi, să ajungă foarte bogat.
Încerc s-o liniștesc explicându-i că experiența de care vorbesc privește îndeosebi modul de a se comporta cu asigurații ; că am înțeles, chiar în noaptea asta, că adevărata problemă constă în cucerirea asiguraților, nu în tratarea bolilor : și că relațiile directe cu bolnavii îmi vor folosi ca să rezolv prima problemă mai mult decât pe a doua.
— Oricum ar fi, zic, cazurile ușoare știm toți să le tratăm. Cazurile grele ajung la spital, în felul acesta responsabilitatea devine colectivă, adică impersonală, adică a nimănui.
— Se-nțelege, aprobă maică-mea, plină de admirație. Nu uita niciodată asemenea principii, și o să-ți meargă bine.
În sfârșit aprind o țigară. Vreau să învăț să fac intravenoase. N-are mare importanță ceea ce injectezi, dar trebuie să știi cum să injectezi.
Rămânem înţeleși că va trebui să învăț intravenoasele.
— Dacă ar fi vorba de intramusculare, ai putea învăța făcându-mile mie, spune maică-mea. Ne ducem la culcare.

3

N-o aștept pe Teresa chiar la ieșire, în fața porții pe unde ies funcționarii. Ne-am înțeles că o voi aștepta chiar în față, expus privirilor colegelor ei care trec, numai când voi avea mașină. Teresei i-ar plăcea să-și expună logodnicul doctor, dar își dă seama că, momentan, e mai bine să aștepte.
Mă găsește la locul obișnuit, lângă cofetărie, unde-i o stație de tramvai. Hotărâm îndată să explorăm cartierele mărginașe, dincolo de poarta San

Patrizio.
Tramvaiul e tixit de asigurați care se întorc acasă : nu pot discuta în voie cu Teresa, așadar îmi petrec vremea cercetându-i pe asigurați, chipurile lor, îmbrăcămintea lor, silindu-mă să ghicesc pentru fiecare, subspecia de asigurări de care aparține. E un joc pasionant care, pe deasupra, stimulează și însușirile psihologice.
Pe măsură ce ne apropiem de periferie, la fiecare stație coboară pâlcuri de asigurați. Teresa privește pe geam la clădirile vechi și noi, la blocurile imense în care se pare că se complac să trăiască asigurații și în care de fapt se găsesc cu sutele ; imensele blocuri cresc ca niște bălării observi unul drept în față, apoi deplasarea tramvaiului îl înmulțește cu trei, cu patru, cu cinci, și mai în fund răsar altele și altele până ajung să acopere orizontul cu lanț neîntrerupt. Uneori vezi câte un loc viran, dar știi că dacă ai să te uiți bine ai să descoperi că au și început săpăturile, că au și apărut fundațiile blocului care în curând se va înălța arogant și înfloritor.
Mi se pare o zonă ideală ca să instalezi aici un ambulatoriu. Teresa e de aceeași părere. Coborâm cu câteva stații înainte de capăt.
Simți ce miros de verdeață ? întreabă Teresa,
Îl simt, dar mă gândesc că unde-i verdeață nu sunt case, iar unde nu sunt case, nu sunt nici asigurați. Poate n-am coborât la stația potrivită ; într-adevăr ici-colo se zăresc copaci, mai bine zis caricaturi de copaci, mai mult ca ornamentație în jurul blocurilor. Nu-i nici o primejdie. O pornim la întâmplare, ținându-ne de mână. În jur forfotește viața : asigurați prin magazine, ori la ferestre și pe balcoane, ca să se desfete de priveliștea serii care începe să se ofere ochilor, cu soarele jos la orizont de o parte și cu umbrele imense ale blocurilor și boarea trandafirie a primăverii de cealaltă parte.
O priveliște care inspiră încredere, Teresa o întreabă pe o bătrână dacă sunt doctori pe acolo. Bătrâna răspunde că sunt mulți : ridică un deget și ne poftește să privim mai bine în jurul nostru.
O strîng cu putere pe Teresa de braț când văd pe cele două laturi ale porților, zidurile înnegrite de plăci purtând numele medicilor : ici-colo mai e și câte una albă. Numai unde casele sunt încă neterminate, și deci nelocuite, lipsesc plăcile. Teresa nu scoate o vorbă.
— Hai înapoi la tramvai, spun repezit.
În tramvaiul aproape gol, rămânem un timp tăcuți. Apoi Teresa spune că nu se poate să fie peste tot la fel. Nu răspund, fiindcă sunt foarte deprimat :

plăcile alea negre cu litere de aur îmi joacă prin fața ochilor.
N-o însoțesc pe Teresa acasă. Îmi spune că după cină va veni ea la noi.
Trec pe la Sanitarul să beau ceva care să-mi ridice moralul. La ora aceea în cafenea se află câțiva confrați, aproape toți foști colegi de facultate, care încearcă să-și ia unul altuia la biliard puținii gologani pe care-i mai au prin buzunare. Suntem cu toții o povară pentru familiile noastre. Unii ne numesc „tinerii medici furioși"
Se vorbește despre unul de ai noștri care a făcut avere instalându-se într-o suburbană foarte departe de oraș.
— În oraș sunt instalați bătrânii, medicii ajunși. Noi nu vom răzbi niciodată.
Unul are un aer mulțumit : a reușit să adune câțiva asigurați. E deseori întrebat dacă nu vrea să-i joace la biliard, dar el refuză.
Declar în gura mare că am hotărât s-o las naibii de clinică : m-am plictisit sa mă tot duc fără sa învăț nimic și fără să câștig niciodată un ban.
În primul moment nimeni nu comentează : e o informație serioasă. Pentru un medic șomer, clinica reprezintă firavul cordon ombilical care îl ține oarecum în legătură cu profesiunea lui. E cunoscut lucru că au mai fost și alți tineri în trecut care au luat aceeași hotărâre ca mine, de a rupe această legătură : unii au reușit să-și facă o situație, o clientelă, să câștige bine, dar altora le-a mers prost : izolați, au ajuns cu timpul să rămână niște declasați și s-au scufundat în neant. Nu s-a -nai știut nimic de ei, poate că și-au schimbat chiar și meseria, părăsindu-și profesiunea.
— Sunt hotărât să încerc lovitura, le spun resemnaților, celor care susțin că trebuie să-ți aștepți rândul, să dispară unul câte unul bătrânii, să ajungă la saturație colegii care și-au făcut plinul de asigurați (deși medicii dau dimpotrivă dovadă de o capacitate aproape nelimitată de a înghiți asigurați).
În sinea lor, în străfundurile nemărturisite ale conștiinței, poate că acești tineri speră într-o epidemie, într-o molimă care să secere breasla medicilor.
Slabă speranță ! Cât privește infarctul, medicii se află în fruntea statisticilor, dar la la boli contagioase, se dovedesc dimpotrivă, puțin sensibili.
— Ar trebui făcută o mai justă redistribuire a asiguraților, spune cineva.
Nimeni nu-l ascultă. Treaba asta ar trebui s-o facă guvernul, insistă vorbitorul. Comuniștii ar putea s-o facă, spune în șoaptă.
Cafeneaua este elegantă, deci plină de platnici : putem astfel să-i privim în voie.
Intră un coleg tare pe situație (una mie opt sute asigurați) și toți, plini de respect, îi fac Ioc. Zdrăngănind gologanul de bacșiș pe tejghea, cere

barmanului o băutură : cine știe cât l-ar costa dacă ar întârzia prea mult, Un tânăr coleg îi face o plecăciune de bun-venit, și omul tare pe situație îi face semn să se apropie.
— Chiar pe tine te căutam. Ar fi nevoie să faci o serie de intravenoase la domiciliu în locul meu. Eu n-am o clipă liberă...
– Mai încape vorbă ? Când să mă duc. Mâine?
— Mîine. Îți alegi 'tu ora.
— Mie-mi convine orice oră.
(„I-auzi vorbă ! Ce fel de medic mai e și ăla care spune că lui îi convine orice oră ?" , ar zice maică-mea.)
— Telefonează-i clientei mele și înțelege-te cu ea. Tariful obișnuit.
Colegul tare pe situație e atât de sigur de sine încât nu se teme să încredințeze lucrări mai mărunte unui tânăr (nici vorbă de teamă : să ai un negrișor în subordine, îți ridică prestigiul). Oricum, îl pizmuim pe prietenul celui tare pe situație. Trebuie numaidecât să învăț să fac intravenoase. Aș putea face antrenament pe Teresa, dar înlătur ideea. Sărăcuța, și așa mă ajută destul.
După aceea, n-are decât să îndrăznească omul tare pe situație să mă trimeată pe mine să fac pe negrișorul, și-o să vadă el dacă m-aș pricepe sau nu să-i fur clientul !

Acasă o găsesc pe mama care s-a întors de curând dintr-o explorare. Îi spun că a mea n-a dat rezultate.
— Suntem prea mulți.
— Da' de unde prea mulți ! Ce contează unul mai mult sau mai puțin ? Se găsește un ciolan pentru oricine-i dispus să-l roadă.
Optimismul maică-mi mi se pare deplasat. Ea zâmbeşte.
— Fiindcă nu știi să procedezi cu metodă. Ai să vezi după-masă.
Aș vrea să văd numaidecât. Ea însă ține că mai întâi trebuie să mâncăm în liniște și că trebuie să mă bizui pe ea, care mi-i mamă. Mâncăm supă de paste cu fasole, gătită de mâinile ei îndemânatice. Ne privim în timp ce mestecăm, și ne zâmbim. Acuma mă simt mai bine, mai senin. Pot să am încredere în mama. Organizare și metodă, astea sunt specialitatea ei. Tatăl meu, dimpotrivă, nu era bun de nimic în privința asta : era mai curând dezordonat, și șovăielnic, zăpăcit. Și totuși atâta l-a dăscălit maică-mea, cu atâta energie l-a îndemnat încât aproape reușise să facă din el un bun slujbaș.

Sosește Teresa care strânge masa și spală vasele. Maică-mea îi spune să nu pună în mijlocul mesei obișnuitul vas de ceramică : îi trebuie masa liberă. Și iată că mama aduce un sul mare de hârtie și un caiet mare. Desfășoară sulul și vedem că-i un plan al orașului. Încep să mă dumiresc.
— Asta, spune ea, arătând caietul acela gros, este lista oficială a medicilor înscriși în colegiu. Aici găsești totul : de la anul diplomei până la adresă. Trebuie însemnate pe plan locuințele medicilor. Îi lăsăm deoparte pe profesori și pe specialiști, cu excepția cazurilor în care rezultă că se înjosesc să profeseze și medicină generală.
Ne așternem îndată pe lucru. Eu citesc lista iar Teresa face cruciulițe pe plan. Mama veghează să' nu se strecoare vreo greșeală.
 Unde mai pui că lista asta e de anul trecut zice Teresa : s-ar putea ca între timp să mai fi murit câte unul.

 Dar se adaugă noii înscrişi, cei din anul ăsta, îi replic eu.
Sunt mai bine de o mie de adrese de marcat, Teresa e foarte tare în toponimie : se pricepe să găsească îndată străzile și în baza numărului, amplasamentul exact al locuinței. Deseori reconstituie și imagine vizuală a străzii : aici e o cafenea, mai încolo o brutărie, dincoace un garaj.
E lucru sigur că doctorii locuiesc unde nici nu te aștepți, se cuibăresc cam peste tot.
În casa asta s-au grămădit patru. Nici nu știu unde să mai pun crucile, zice Teresa. Pariez că vreunul s-o fi aciuat și prin localurile fostelor bordeluri : gândindu-se poate la o clientelă mânată de nostalgia trecutului. Dar astea-s fantezii le păstrez pentru mine.
Mama îmi atrage atenția că medicii nu par a se teme de concurență, considerând că multe ambulatorii sunt unele lângă altele, alcătuind chiar șiruri. Așadar ar fi zadarnic să căutăm zone cu totul libere, care de altfel nici nu există.
După multe ceasuri de muncă, planul e gata. Îl cercetăm în tăcere. Teritoriul orașului e acoperit de o constelație de ambulatorii. În unele zone centrale densitatea e foarte ridicată : nici la periferie nu-i de glumă, Punem cu hotărâre degetul pe o arie cu mai puține cruci.
— Dar trebuie văzut dacă nu-s și case mai puține, spune maică-mea. Ar fi nevoie de un studiu sociologic în toată puterea cuvântului.
Luăm în discuție periferia de dincolo de poarta Sanť Eufemia. Crucile nu lipsesc, dar e vorba de un cartier care printr-un șir oarecum continuu de

clădiri, face legătura cu o altă comună suburbană. Mama arată un punct, punând degetul pe el.
Punctul se află, bineînțeles, între două cruci.
— Va trebui să te lupți serios, spune Teresa, pălind.
— Ne vom lupta, de va fi nevoie, zice maică-mea, care a rămas neclintită.

4

Fără să-mi iau rămas bun, fiind sigur că nimeni nu-mi va observa lipsa, nu m-am mai dus la clinică și am făcut cerere să intru ca asistent voluntar (adică fără plată) la spitalul Valsalva care ține de un azil de bătrâni săraci. În ultimă analiză îmi convine să știu să tratez bătrânii, fiindcă asigurații pensionari sunt clienții cei mai rentabili. Afară de asta, asupra unor bătrâni săraci și fără pretenții, voi avea posibilitatea să învăț să fac intravenoase.
Primesc scrisoarea de numire : „Avem plăcerea de a vă aduce la cunoștință că prin ordinul nostru în data de azi, în baza referatului medicului nostru primar, ați fost numit medic practicant la spitalul Valsalva. Numirea are efect imediat. Cu deplină satisfacție, și distinse salutări. Președintele Azilului, Conf. Pellegrini.
Îmi dau seama că pentru a căpăta titlul de asistent voluntar va trebui să fac un oarecare stagiu și să prestez o muncă de calitate ca practicant. "Ce practică să mai faci când ai la mână o frumusețe de diplomă, o ține mama una și bună"
Dar eu sunt mulțumit. Păstrez hârtia în buzunar și o arăt colegilor de la cafenea.
— Cel puțin e o numire în scris : cineva s-a ostenit s-o scrie. Pe când la clinică, nici un fel de numire. Le stai în cale tuturor și nici măcar asistentii nu se uită la tine.
Ar fi cazul să fac cinste, dar n-am bani pentru toți.
— Așteaptă până iei prima leafă, rânjește un coleg.
A doua zi mă prezint la spital. străbat lungi coridoare mânăstirești, cu ferestre mari oblonite sub care stau înșirate bănci de piatră roase de vreme. Totul e vopsit în ulei gri și alb de var iar pardoseala, o rețea de crăpături, miroase a gaz, La capătul unui coridor, un grup de medici stau de vorbă lângă o fereastră, în fața unei uși cu o tăbliță albă smălțuită pe care scrie : Medic primar. Un medic încovoiat și chel mă întâmpină :
Ești cel nou ? Practicantul ?
Mă prezint, Guido Melli.

— Sunt Bellini, adjunctul, zice chelbosul. Ceilalți mă cercetează din priviri în timp ce înaintez cu mâna întinsă. Fără chef, unul se hotărăște să mi-o strângă. Poartă ochelari fumurii :
— Zucconi, asistent efectiv.
Alt asistent efectiv (sunt trei, singurii cu leafă în afară de primar și de adjunct) se numește Piselli. Trebuie să fie o fi're blajină și timidă. Al treilea asistent efectiv îmi întoarce spatele și, cu coatele pe pervazul ferestrei, e atent la se petrece jos, în curtea interioară, unde nu-i nimeni. E totuși o curte frumoasă, pătrată, înconjurată de o loggia, cu bazin la mijloc, plin cu apă stătută și verde. Pe asistentul efectiv Drudi îl interesează curtea, Și se încăpățânează să ignoreze prezența mea. Mistico, unul din cei patru asistenți voluntari, un marocan care a învățat aici și a rămas mă lămurește în șoaptă, arătând cu degetul spre spinarea lui Drudi :
— Nu poate să sufere medicii noi.
 Ceilalți trei asistenți voluntari sunt colegii Lampredi, Sandolini și Ardesio. Lipsește titularul laboratorului de cercetări, doctorul Gioberti.
Adjunctul se hotărăște să mă prezinte medicului primar. Bate la ușă și îndrăznește să intre, încovoindu-se și mai tare.
Medicul primar e o huidumă de doctor cu părul cărunt, înfășurat tot în halatul lui mare. Tocmai citea o revistă medicală, în picioare, lîngă un birou încărcat de hârtii și doctorii. Tacticos, își scoate ochelarii.
 Melli, spun făcând o plecăciune. Chelul privește cu atenție podeaua.
— Îmi pare bine, răspunde primarul binevoind să surâdă, apoi poftindu-mă să iau loc se așază și el în spatele biroului. Adjunctul rămâne în picioare, mereu cu ochii în pământ ; dar cred că stă astfel fiindcă-i încovoiat.
În primele clipe nu spunem nimic, apoi medicul primar, după ce a adunat câteva idei, se hotărăște.
— Mă bucur că ați dorit să faceți parte din familia noastră. Fiindcă noi, aici, formăm un fel de mică familie. Toți medicii de altfel alcătuiesc o familie, o familie internațională, cuprinzând medicii din lumea întreagă, fără hotare sociale și politice. Rămâne puțin să   rumege aceste cugetări.
Aprob din cap, cu gravitate, cum face și chelul.   Mai mult decît oameni, noi suntem medici, reia firul medicul primar. Pentru mine rămâne pilduitor acel splendid episod din Cei trei mușchetari, acea capodoperă a lui Dumas, când mușchetarii se duelează între ei pe chestii de onoare : deodată sosesc gărzile Cardinalului. Ei bine, mușchetarii, ca un singur om, își întorc săbiile contra

noilor veniți, lăsând în suspensie răfuiala lor. La fel sunt medicii, tinere coleg. Întocmai ca mușchetarii
— Regelui, zice chelul.
Medicul primar râde amuzat și noi râdem cu el. Despre povestea cu mușchetarii îmi pomenise mai de mult consilierul Colegiului când îmi comunicase în mod oficial înscrierea mea în breaslă. În plus, mai citase și pe Hipocrat, tatăl medicilor, în pasajul acela unde spune: "....voi privi ca pe tatăl meu pe cel ce m-a învățat medicina, îl voi sprijini în viață și îi voi procura toate cele trebuincioase, pe fiii săi îi voi socoti drept frați, și, în cazul că ei ar dori să învețe asemenea meserie, îi voi învăța fără plată, nici obligație scrisă; îi voi face să-i cunoască principiile și am să le dau deslușiri și le voi face lor cunoscută toată învățătura, precum fiilor mei ; lor și ucenicilor care vor fi depus jurământul, după obiceiul medicilor, dar nu altora în afară de aceștia..." Mă simt plăcut impresionat. E frumos lucru să faci parte dintr-o castă. Sunt cam mulți, dacă stăm să judecăm, dar nu-s mai mulți de șaptezeci și opt de mii, medicii italieni (vreau să spun că sunt mulți numai pentru că numărul lor mare nu e bine distribuit : dar asta e o chestie internă între mușchetari. Desigur, dacă s-ar organiza rațional, împărțindu-și cinstit între ei întreaga populație, ar putea exercita o adevărată heghemonie : poate chiar o iatrocrație. Dar asemenea gânduri pot să ducă departe, la un fel de Cetate a Soarelui).
Spun că sunt mulțumit că sunt medic.
— Cred că am vocație, domnule doctor,
— Fără vocație nu se poate. Din păcate există medici în ziua de azi care exercită profesiunea de medic ca pe o meserie oarecare. Închide ochii : Avem o istorie, o tradiție nepătată. Poate că, pentru unii, o asemenea moștenire a devenit prea grea. Se ridică și se plimbă cu privirile pierdute Dar cum e posibil să nu se înțeleagă că profesiunea noastră e ceva deosebit, că e o misiune (știu că asta-i o vorbă mare, dar dați-mi voie să-mi vărs focul) : misiune care înseamnează luptă împotriva bolilor, ușurarea suferințelor, salvarea vieților omenești. (Pauză.) Ce mai e și asta ? Nu tămăduiam oare odinioară, și pe săraci, și pe țărani, și pe muncitori ? Vina o poartă Asigurările, acest monstru care strivește atâția colegi cu brutalitatea lui nivelatoare și îi silește să lucreze cantitativ mai curând decât calitativ. Dar eu zic nu. Nu. Eu resping orice legături cu Asigurările.
— Dumneavoastră n-aveți asigurați, domnule doctor ? îl întreb.
— Asigurați ? Nu cunosc asemenea vorbă. Eu îngrijesc numai oameni :

bolnavi.
Cine vrea să fie consultat de medicul primar trebuie să plătească între cinci și zece mii de fire (cinci mii e tariful pentru săraci). N-are contract cu Asigurările. Are numai platnici. Și e un doctor, cu un venit de aproximativ două milioane lunar. E un zeu, iar eu ar trebui să îngenunchez în fața lui, care — deși fără docență universitară, fără specialitate — e atât de puternic. Sunt fericit că am intrat la Valsalva.
Dar trebuie să cobor în realitate ; care pentru mine se compune din asigurați : nici măcar trei sute de lire o consultație în ambulatoriu, nici măcar șase o vizită la domiciliu.
Intră o soră bătrână cu o cafea. Medicul primar mulțumește și îmi face un semn de rămas bun.
— Vezi-ți acuma de treburile dumitale, Melli. Ne vedem mâine dimineață. Înțelege-te cu asistenții mei ca să fii repartizat la o secție.
— L-am putea pune cu Zucconi, zice chelbosul.
Medicul primar îmi face un de bun-rămas, chelul rămâne, iar eu mă îndrept către grupul colegilor. Drudi și Piselli s-au dus pe la secțiile lor.
— E la înălțime primarul, zic eu.
— Știe cum se fac biștarii, zice Ardesio. Ți-a spus că el n-are nimic de-a face cu Asigurările ?
Lampredi :
— Acuma că și-a făcut un nume, își permite să dea cu tifla Asigurărilor.
— Oferă-le oamenilor asistență gratuită și îndată vor spune ,că-i mai bun cel care ia parale, remarcă Sandolini.
Sunt întrebat câți asiguravi am.
— Nici unul.
Cu excepția lui Zucconi, colegii pălesc : Își Închipuie poate că vor fi nevoiți să-și apere prăpădita lor de turmă, de asalturile unei jigărite și înfometate păsări de pradă. Lampredi chiar spune, zâmbind mânzește :
— Numai să nu poftești la ai noștri.
— Pe de altă parte, cu bolnavii de aici, bătrâni neasigurați și părăsiți de toți, slabă nădejde faci o clientelă, precizează Ardesio. Te-ai gândit bine ? E și ăsta un motiv pentru care suntem atât de puțini medici aici.
Ce vorbă-i asta ? intervine Mistico. Adică ce, în clinică poți să faci vreun client ? Medicii curanți își țin asigurații lor în lanțuri, chiar când îi internează.
— Se găsesc chiar și dintre aceia care nu numai că vin să-și viziteze

asiguraţii, dar mai şi telefonează zilnic ca să întrebe cum se simt, zic eu.
Mistico:
— Pe asiguraţi îi impresionează. Li se pare că medicul se interesează cu adevărat de sănătatea lor.
Zucconi mă întreabă unde am cabinetul de consultaţii, îi spun că sunt tocmai în căutare şi că mă gândesc să-l deschid dincolo de poarta Sanť Eufemia. Toate privirile se îndreaptă către Sandolini care, evident, o fi având ambulatoriul lui prin părţile acelea. El dă din umeri şi nu spune nimic.
Mistico îmi spune că are vreo treizeci de asiguraţi ; şi uite, s-a împlinit anul de când a deschis ambulatoriul propriu.
— Câte treizeci pe an, în zece ani o să am trei sute.
— Cât poţi câştiga cu trei sute ? întreb.
Părerile sunt împărţite. De la un minimum de şaptezeci, la un maximum de o sută de mii pe lună, depinde de tehnică.
— Ce fel de tehnică ?
— Tehnica de asistenţă, zice Lampredi. Eu am o sută de asiguraţi şi reuşesc să scot până la patruzeci pe lună.
Ardesio aminteşte că doctorul Bui, cu două mii de asiguraţi, era în stare să facă de la patru sute la patru sute cincizeci de mii lunar.
— În afară de albe veniturii : ajungea la şase sute de mii, şi mai mult chiar.
Toţi rămân îngânduraţi.
— În seara asta cred că-i rândul meu, zice Sando lini.
— Cine a fost ieri ?
— Eu, zice Zucconi.
— Cum îi merge ? întreabă Ardesio.
— Neschimbat, zice Zucconi : de necrezut ce vitalitate are.
— Are o inimă robustă, zice Mistico.
— Ce are ? întreb eu.
— Un neo pe stomac. Un cancer, explică Lampredi. A fost operat, dar a făcut metastază. La ficat mai ales.
— Bietul om, zic. Avea două mii de asiguraţi acest doctor Bui. Dar cine-i ?
Din ochi, colegii se consultă. Apoi Zucconi preia sarcina de a răspunde, dar parcă ar face-o în silă.
— Un prieten de al nostru. A fost mulţi ani în spitalul ăsta.
Două mii de asiguraţi. Mistico îşi face socoteala să-i agonisească în şaptezeci de ani. Dar eu ?
Mă irită să fiu luat în râs când spun că aş vrea să-i fac în cel mult un an.

M-am împrietenit cu Mistico. În fața spitalului, trecem în revistă mijloacele de transport ale colegilor.
Un „șasesute" al medicului primar. (Dar are și o „Flaminia" în garaj, precizează Mistico.)
O „Aprilia" a directorului adjunct. Și-a cumpărat-o când era un strălucit tânăr medic ; a rămas la tipul ăsta învechit de mașină. Mai face câte o vizită particulară. Nu are asigurați. Trăiește cu o amantă care muncește.
Un „omietreisute" al lui Zucconi.
— E cel mai tare. O droaie de asigurați. Muncește pe brînci de dimineață până seara.
— Cât câștigă ?
— Nu știu. Dar nu sub trei sute de mii. Mai pune platnicii, și ajunge la jumătate milion.
Un „omietreisute" al Iui Drudi.
— ÎI pizmuiește pe Zucconi pentru că el are mai puțini asigurați. Dar îi merge bine și lui.
Un „șasesute al lui Piselli.
— Se zice că-i capabil, dar n-are poftă de muncă. Are contract cu Asigurările, dar nu ține să aibă asigurați. Referitor la ăsta, nu ți-au spus nimic ?
— Despre ce ?
— Despre Piselli și Bui.   Nu.
— Atunci... mimic.
Îi cer lămuriri, dar Mistico o scaldă și nu răspunde. Nu insist.
O „Giulietta" a lui Lampredi.
— N-are decât o sută de asigurați, dar urmează sa se însoare cu fata unui industriaș.
O „Flavia" a lui Sandolini.
 Nu știu de ce se Încăpățânează să practice medicina. Are cam la cincizeci de asigurați, dar e putred de bogat. Familia lui are o mulțime de moșii.
Un scuter al lui Ardesio.
La vreo cincizeci de asigurați și ăsta. Are mania cardiologiei. Vrea să se specializeze, nici mai mult nici mai puțin.
O motoretă a lui Gioberti, de la laborator. Nu practică medicină, cu atât mai puțin pentru asigurați.
În sfârșit, Mistico arată un vechi scuter :
— E al meu.

— Eu sunt pe jos,
Mistico examinează șirul de autovehicule, reflectează îndelung, apoi observă că ierarhia și vechimea în grad sunt destul de bine reprezentate.
— E just ca tu să mergi încă pe jos. Începutul e greu. Trebuie să dai din coate. Să fii șmecher.
— Să fii șmecher, repet eu. Mistico mă bate prietenește pe umăr :
— E greu, dar eu am încredere în viitor. Când cineva are o diplomă de medic, trebuie să ajungă să se căpătuiască, o dată și o dată.
— Și maică-mea spune la fel.
— Și are dreptate. Uită-te la mine, fiu de meseriaș calabrez. Și vezi ce departe am ajuns.
Încă de copil a vrut să învețe ca să ajungă doctor, la fel ca medicul comunal de la ei din sat : și a reușit, cu prețul unor mari sacrificii din partea familiei. A rămas să practice meseria aici, în Ioc să se întoarcă în satul lui, fiindcă acolo l-ar fi curățat originea. Ce credit să aibă acolo un medic crescut în casa unui modest cizmar ? În ochii consătenilor ar apărea ca un medic declasat.
— În nordul țării e altceva : de bine rău, aici suntem toți egali.
— E democrația, zic eu. Ia ascultă, de ce nu-mi spui cu Piselli și cu Bui ?
— Nu insista, nu-ți pot spune nimica, eu. Sunt ultima roată la căruță. Dacă or vrea să ți-o spună, ți-or spune-o ei.
— Care ei ?
— Ceilalți.
— Te credeam prieten.
— Prieten, prieten. Nu-mi poți cere să-mi aprind paie în cap : ce prietenie ar fi asta ?
Fac pe ofensatul.
— Pentru Dumnezeu, Melli, nu te lega de mine. Să nu-ți treacă prin cap să-mi șterpelești niște asigurați ca să te răzbuni. Dacă ai ști ce greu mi i-am încropit !
Mă străfulgeră o idee :
— Dar acum, pe asigurații lui Bui cine-i ține ? Mistico o încurcă, se face roșu.
— Eu n-am nici un amestec. Nu știu nimica.
— Ba știi foarte bine. Cine-i ține?
— Nu-ți pot spune. Toate le-au hotărât ei, ceilalți. Dar nu trebuie să fii supărat pe mine. Eu îți sunt prieten : crede-mă, Melli.
— Fii pe pace. Nu te teme pentru asigurații tăi.

— Trebuie să fii înțelegător. Abia ai sosit, așa că ce pretenții poți avea.?
Încalecă pe scuter și o șterge. Trebuie să limpezesc misterul : are aerul să fie o treabă cât se poate de gingașă, așa că va fi cazul să procedez cu diplomație și circumspecție, să câștig încrederea colegilor.
Miroase a parale misterul ăsta.
Se pune întrebarea : cine i-a moștenit, mai bine zis, cine-i va moșteni pe asigurații lui Bui?

Secțiile sunt patru. O secție bărbați, încredințată lui Zucconi ; secția femei, a lui Drudi ; secția II femei, a lui Piselli (ajutat de voluntarul Mistico) ; și o mică secție, care ar trebui să devină II bărbați, ținută de voluntarii Lampredi, Sandolini și Ardesio. Aceștia trei au aceeași vechime în serviciu și așteaptă ceasul când consiliul de administrație al Spitalului va înființa secția II bărbați și deci numirea unui nou asistent efectiv, adică plătit. Un asistent plătit are o leafă de patruzeci de mii de lire pe lună. Cei trei colegi au ajuns la o înțelegere : oricare din ei ar fi numit asistent, munca va rămâne organizată ca mai înainte, iar salariul va fi încasat de membrii triumviratului prin rotație, adică de patru ori pe an de fiecare.
Mistico nu-i băgat în această viitoare plăcintă, deoarece a sosit mai târziu. Dar de când am venit eu a făcut un pas înainte, nemaifiind ultimul : a primit avansarea de la practicant la asistent voluntar. Se simte bine în secția lui Piselli, care nu-i nici pretențios și nici pisălog. Eu sunt repartizat la Zucconi, la I bărbați, deoarece Drudi nu vrea în secția lui nici voluntari, nici practicanți.
Doctorul Gioberti se ocupă exclusiv de laborator șil nimeni nu-l vede niciodată.
La nouă dimineaţa are loc vizita în secții. Pe la ora zece sosește medicul primar și trece în revistă câte o secție, prin rotație. Cu această ocazie șeful secției supune medicului primar spre examinare cazurile mai interesante și mai grele.
Secția I bărbați e instalată într-un coridor în foflmă de U înfundat la capete, cu rânduri de paturi de-a lungul fiecărui perete, chiar și sub ferestre, care-s așezate foarte sus față de pardoseală și protejate de gratii zdravene.
De-a lungul primului braț al secției sunt înșirați bolnavii mai curăței, adică acei bătrâni care nu spurcă patul și cu care te poți înțelege. Pe măsură ce înaintezi, treci la diferite grade de descompunere și de arterioscleroză, care

domină în mod absolut, până la cazurile de demență și de ramolisment declarat, în ultimul braț. Numai rareori medicul zăbovește în fundul secției : acolo prezența lui nu mai e necesară. Sunt de ajuns sora și asistentul care aduce căruciorul cu mâncare.
Bătrânii stau tăcuți și îngândurați : mai toți se lasă consultați cu nepăsare. În așteptarea morții își primesc porția zilnică de vasodilatatori și cardiochinetici.
— Acetilcolină și strofantină, ăștia-s pivoții terapiei noastre, îmi explică Zucconi.
N-avem de-a face cu o patologie prea variată; voi căpăta în schimb o temeinică experiență în materie de boli cardiovasculare.
— În practica profesională sunt cele mai greu de tratat. Aici la noi ai ocazia să ajungi efectiv un bun medic, zice Zucconi. Toți, până și farmaciștii știu să trateze formele acute. Administrezi antibioticele, și astea fac ce se poate face.
Îl însoțesc în cursul vizitei. Cu noi vine și sora care trece într-un registru prescripțiile noi și repetarea celor vechi.
Cum merge, moșule ? Întreabă Zucconi. Așa și așa. Dar n-am scaun.
Să aibă scaun, asta-i preocuparea de căpetenie a bătrânilor. Sora înregistrează : clismă.
Cum merge, moșule ? Așa și așa.
— Ascultă inima asta ; auzi ce valvulopatie ? îmi spune Zucconi.
Nu știu unde să aplic stetoscopul.
— Pe focarul aortic.
— Unde-i ?
Aici.
Zucconi îmi arată ou degetul punctul exact. Ascult un hârșâit de fierăstrău.
— Perfect, ca-n manuale, spun cu satisfacție. Bătrânul de asemeni pare satisfăcut de ceea ce se află în inima lui.
— Am observat că în cazul de față strofantina nu-i de mare folos. Are efect mai bun digitala. Dar să nu i-o spui medicului primar.
— De ce ?
Nu vrea să folosim digitala. Cei de la clinică sunt pentru digitală. Noi suntem pentru strofantină. Reprezentăm două școli cardiologice. Nu pomeni niciodată de digitală în prezența medicului primar.
Cândva medicul primar făcea parte din cercul cel mai select al clinicii : era unul din cel mai străluciți candidați la docență, și pentru motivul că era

aproape logodit cu fata directorului. Dar fata directorului s-a logodit apoi de-a binelea cu alt coleg din același cerc, și astfel cariera universitară a medicului primar a luat brusc sfârșit. După ce a părăsit clinica, a ajuns medic primar la Valsalva (iar doctorul Bui era adjunct, înaintea chelului Bellini, care era asistent efectiv, înaintea lui Zucconi, care era voluntar),
Adevărul este că ei obțin rezultate bune cu digitală iar noi cu strofantină.
Mă grăbesc să șterg digitala dintre noțiunile mele de terapie. Țin să aparțin școlii din Valsalva. Zucconi îmi explică posologia curentă a strofantinei : o fiolă de un sfert pe zi injectată intramuscular.
— Nu-i prea mult ?
— În tratate așa scrie, dar e o tâmpenie. Să luăm cazul acetilcolinei : nimeni nu se încumeta în clinică să folosească fiolele de zero douăzeci. Povești. Dacă dai mai puțin, e apă chioară. Cum te simți, moșule — Așa și așa.
Ii iau tensiunea bătrânului. Rezultă 230.
— Așa-i totdeauna, comentează Zucconi.
— Totdeauna, repetă ca un ecou bătrânul.
— Clismă, notează sora.
— Și acetilcolină în continuare, adaugă Zucconi.
Dăm în sfîrșăt peste unul care are nevoie de o intravenoasă, Zucconi mă întreabă dacă vreau s-o fac eu.
Nu mă simt pregătit sufletește : Mâine.
lau aminte cum o face Zucconi. E un fleac, Niște vene groase se reliefează pe brațul bătrînului : aproape imposibil să nu le nimerești,
Cine știe dacă Zucconi face intravenoasele el personal platnicilor săi, ori le încredințează vreunui negrișor. Mai rămâne de văzut dacă e un tip darnic.
— Câți asigurați ai ?
— Cam o mie cinci sute.
Rămân cu gura căscată. Să tot aibă cinci sau șase ani mai mult decât mine. Pe după ochelarii fumurii arată satisfăcut de el însuși și admite că, dintre colegii de la Valsalva, e cel care are cei mai mulți asigurați. Urmează Drudi cu o mie două sute.
— Dar Piselli ?
Șovăie, spune că nu știe, dar crede mai curând că trebuie să aibă puțini.
Dezvelește un moșneag și-i palpează pântecele. Sora întoarce capul ca să nu vadă organele genitale ale bătrânului.
— Trebuie să dai drumul la vânturi, tataie, zice până la urmă Zucconi.
— Încerc, dar vin puține.

— Antispastic, prescrie Zucconi, iar sora notează. E o soră destul de tânără, dar are obrazul gălbejit și obosit. E venețiană.
— Cum merge, moșule ?
Bătrînul îl privește fără sa răspundă. Zucconi își atinge fruntea cu degetul. Fac semn ca am înțeles.
— Teobromina și luminal, dă dispoziție Zucconi sorei.
— A și început să le ia.
— Bravo. Atunci doză dublă.
Îmi destăinuie că surorile astea ar putea duce secțiile ele singure.
— Diploma îți servește mai mult ca să ai asigurați. Și când te gîndești că oamenii se încăpățînează să-și trimeată fiii să studieze medicină.
— Tu la ce l-ai trimite pe fiul tău ?
—Tot la medicină, la urma urmei. Fiindcă eu am aflat mecanismul și aș putea să-l învăț și pe el.
— Învață-mă și pe mine.
— Dacă te străduiești, poți să înveți multe. Presimt că Zucconi va putea să mă ajute. E un adevărat noroc pentru mine să fi nimerit peste un medic destoinic, serios Și generos ca el. Când mă gândesc la atmosfera mizeră din clinică ! La nenorociții aceia care se străduiesc să înjghebe niște lucrări pseudoștiințifice care servesc numai ca să ajungă la o docență. Figuranți înșirați de-a lungul coridoarelor prin care trece profesorul. Niște înfumurați, care în practică nu-s buni de nimic, decât să-i bârfească pe chirurgi ori să-și bată joc de colegii din provincie, și care își pierd capul în fața celor mai banale cazuri din pricina prea marii încâlceli de idei și de îndoieli fără soluție, rezultate din prea complicatul lor diagnostic diferențial. Pe când aici, ce limpede e totul ! Acetiilcolină și strofantina, și mereu așa. Cred că asta-i școala pentru mine.
Pe coridor, în timp ce așteptăm sosirea medicului primar, și după ce Ardesio a anunțat că pe seară se va duce să-l vadă pe bietul Bui, izbucnește pe neașteptate o ceartă între Drudi și Mistico. Masivul Drudi ar vrea sa sară la micuțul marocan și să-l ia la bătaie. Colegii intervin.
— Dar du-te dracului, zbiară Drudi. Mistico nu răspunde : se stăpânește și înjură printre dinți. N-are curajul să Înfrunte un asistent efectiv.
— Porc mârșav ! Hoț scârbos ! răcnește Drudi. De asigurații mei să nu te atingi ! Ți-o spun pentru ultima oară !
— Cine se atinge de ei !
— Uite ce, eu nu spun gogoși. Montanari era sau nu asiguratul meu ?

Răspunde.
— Să zicem că era. Și ce-i cu asta ? Ce-s eu de vină dacă acuma m-a vrut pe mine? Trebuia să-l alung ?
Drudi se umflă din ce în ce mai rău de mânie :
— Nu cumva îți închipui că ești mai ceva decât mine ? Mă șterg la fund cu diploma ta !
— Doamne Maica Domnului ! zice Mistico mușcându-și o mână. Potoliți-l, pentru Dumnezeu...
— Știți cum procedează marocanul ăsta ? V-o spun eu : îi dă cu politica.
— Nu-i adevărat. Pe Montanari l-am cunoscut în casa unor prieteni.
— Montanari e comunist, iar tu ai vorbit cu el dându-te drept comunist. Aș vrea să știu ce ar spune medicul primar dacă ar afla că ești comunist !
— Nu-s comunist, spune-i și tu, Piselli.
Piselli declară liniștit că Mistico i-a spus că-i liberal.
— Ai văzut ? țipă Mistico.
— Dar cu Montanari ai făcut pe comunistul. Chiar el mi-a spus-o, doctore, dumneata ai o mulțime de asigurați, unul mai mult sau mai puțin, nu contează. Dar ca tovarăș sunt dator să-i ajut pe medicii tovarăși. Pentru ei e greu lucru să fie siliți să muncească într-o societate burgheză. Așa mi-a spus când l-am întrebat de ce nu mai voia să fie asiguratul meu.
Gata, gata să plângă, Drudi. Mistico se ascunde în spatele lui Piselli și neagă. Neagă totul.
— Porcule ! reia cu năduf Drudi. Dacă dă de un democrat-creștin face pe democrat-creștinul, cu un socialist face pe socialistul. Ați înțeles cum face ?
Drudi nu primește un sprijin fățiș, chiar dacă are dreptate. Cearta se stinge fără ca cineva să se amestece. Până la urmă Drudi se îndepărtează. Piselli mă ia de braț :
— Mă dezgustă discuțiile astea ! Hai să-ți arăt ceva mai interesant.
Mă duce la etajul de sus unde-i izolată mica lui secție de bărbați. Dar nu intrăm acolo : ne înfundăm pe coridor, acolo unde n-ajunge niciodată nimeni și unde stau claie peste grămadă mobile prăfuite și niște bidoane de zugrav. În fața unei uși de culoarea peretelui, Piselli se oprește și bate. Iese o soră bătrână și grasă. Toți trei — sora umblă încet, târșindu-și pașii — ajungem în fundul coridorului care cotește șî se termină pe neașteptate cu un geamlâc.
— Privește, îmi spune Piselli.
Zeci de ghivece de flori ocupă veranda. PiseIli îmbrățișează totul Într-o privire domoală și caldă. Sora zâmbește mijind ochii.

— Frumos, zic eu. O adevărată grădină.
— Ăsta-i colţişorul meu, spune Piselli. Aşa-i că-i minunat ? Sora Angela şi cu mine ne îngrijim de aceste făpturi.
Se apleacă şi examinează de aproape o plantă.
— Astea chiar că au nevoie de noi. Nu reclamă, nu se vaită ; totuşi, viaţa lor depinde de noi.
Le-am şi stropit, doctore, zice sora Angela. Le vezi, îmi spune Piselli, cele de colo, din fund, au nevoie de apă cel puţin de două ori pe zi.
Descopăr un termometru agăţat într-un cui, descopăr şi o sobă de teracotă : în locul ăsta nu poate avea alt rost decât grija pentru plante.
Piselli şi sora Angela au uitat de mine. Au rămas în contemplaţia grădiniţei lor. Caut să recunosc o plantă, o floare, dar nu izbutesc.
— Frumos, repet : dar aş vrea să plec.
Piselli se îndepărtează cu regret.
— În fiecare dimineaţă, când mă trezesc, mă gândesc îndată la spital, la plantele mele care mă aşteaptă.
Aşa că de secţia lui Piselli se îngrijeşte mai mult Mistico. Micuţul marocan încearcă să fie de folos. Cine ştie dacă Piselli n-o să plece într-o bună zi, cu florile lui ; ar fi poate de ajuns ca administraţia sa pună sa se scoată soba din sera aceea semiclandestină.
L-aş putea întreba pe Piselli câte ceva asupra misterului, asupra raporturilor dintre el şi Bui. Dar prefer să mai aştept : să las să mai crească simpatia lui Piselli faţă de mine.
Jos îl găsim pe medicul primar şi pe toţi ceilalţi şi mica noastră familie e strânsă toată laolaltă.

6

La deschiderea ambulatoriului, Teresa e prima mea asigurată. Suntem singuri şi, după ce am constatat că toate se află la locul lor şi că încăperea seamănă în adevăr cu un cabinet de consultaţii, hotărâm să facem un pic de dragoste — câteva mişcări, mai mult în joacă — pe canapeluţa nouă, spunându-ne că asta ne-ar putea aduce noroc. Teresa se îmbufnează.
— Ce ai ? Ce-i cu tine ?
— Prostule, nu înţelegi ? Sunt şi eu o femeie, la urma urmei, ca oricare alta.
— Termină ou prostiile. Sigur că eşti femeie.
— Jură-mi că n-ai să faci dragoste cu o altă femeie pe canapeluţa asta.
— Jur.

— Totuși, cine știe câte ai să pipăi și, pipăindu-le, o să ți se deschidă pofta.
— Să ai cu o femeie relații normale, ca bărbat și femeie, e una : s-o consulți, e alta.
Dar dacă înainte de a o consulta știi ce sirop să-i dai pentru insuficiența ei hepatică — un laxativ digestiv — și dacă mai știi pe deasupra și că insuficiența hepatică e o tâmpenie care nu se vindecă niciodată, ai mintea liberată de preocupări diagnostice în momentul când o vezi culcată pe canapeluță cu chiloții lăsați în jos pe linia coapselor : nu se poate să nu observi că are un pîntecc frumos, și la baza pântecelui un minunat pufuleț lucios. Cu un aer foarte serios hotărăști că în afară de portjartier, pentru un examen mai atent trebuie să-și scoată și chiloții. Acuma e goală de ia burtă în jos, și ține picioarele strânse. În răstimp răsunde degajată la întrebările tale, cele care-ți vin în minte pe moment, atât cît să ai un pretext ca s-o poți admira și palpa în continuare.
— Aici doare ?
— Nu.
— Dar aici ?
— Nu.
— Aici ?
— Parcă, puțin.
— Aici am spus.
— Da, da, doare. Mai încercați o dată.
— Acuma.
— Chiar mă doare puțin, doctore.
Hotărît lucru, e un pântece frumos. Mișcând mîna ca să palpezi ariile inferioare, în realitate o dezmierzi.
—Aici ?
—Uneori mă doare.
— Dar acuma ?
— Nu. Parcă nu.
Nu-ți pasă câtuși de puțin, dar ești acoperit de excelenta scuză că faci un examen conștiincios, unul dintre cele destinate de obicei platnicilor.
Știi prea bine că intestinul nu funcționează prea bine, că-i cam leneș, dar o pui să ți-o mai spună o dată : oricum, e timp câștigat. O asculți vorbind în timp ce, distrat, ii ții mîna pe pântece, între timp îți vine poftă s-o pui să desfacă picioarele : trebuie să scornești un șiretlic, dar nu-i greu. Ajunge să pdomenești de existența vreunei nebănuite hernii inguinale, sau ca te

Îngrijorează, posibilitatea unei eventuale adenopatii, și o poftești să-și desfacă picioarele. Ea dovedește oarecare rezistență, i se urcă sângele în obraz, dar vede atitudinea ta de indiferență profesională, se gândește ca în definitiv nu-i nimica rău să-ți desfaci picioarele în fața unui medic, în fața unui medic drăguț, în fața unui bărbat, în fața unui bărbat frumos, și se hotărăște. Astfel poți să-i vezi sexul, care ca atare nu-i ceva deosebit, dar e excitant fiindcă aparține unei femei frumoase : o clipă numai, și trebuie să urmezi examenul. Te prefaci a căuta inelul inguinal și o pui pe pacientă să tușească. Dai din cap, cauți în cealaltă parte. Să mai tușească o dată : nimic.
— Nu, nu sunt hernii.
— N-am observat niciodată.
— Se întâmplă uneori să fie un început de hernie.
A rămas cu picioarele pe jumătate desfăcute : e degajată la maximum și așteaptă să vadă ce are să se mai întâmple. Te afli pe muchie de cuțit, prin fața ochilor ți se scurge un fluviu cald și roșu. Ori îl treci îndată, ori dai înapoi. Cu un efort, abia reușești să bâigui.
— Puteți să vă îmbrăcați. Indispus te așezi la birou și îi prescrii un sirop pentru ficat în timp ce ea se îmbracă încet și în tăcere.
Pînă la urmă Teresa recunoaște puritatea gândurilor mele. Hotărâm să semnăm o vizită în contul Asigurărilor.
Ne îmbrățișăm fericiți : avem posibilitatea să facem dragoste și să-l mai punem să ne-o și plătească, fie chiar ieftin, pe cei de la Asigurări. E o descoperire plăcută, chiar excitantă.
— Ba chiar să ne fie recunoscători că nu emitem nici o rețetă, râde Teresa.

La sediul Asigurărilor, aduc la cunoștința medicului funcționar adresa ambulatoriului meu efectiv. Convorbirea noastră este aceea rituală care marchează începutul colaborării active dintre medic și Casa de Asigurări.
Funcționarul mă privește și tace. Câtva timp se uită la timbrele pe care le păstrează înșirate pe birou în ordinea valorilor.
— Sper că zona mea o să fie bună, zic.
Dă din cap. Se vede că-i un om puternic, sigur pe sine : în ochii lui eu nu sunt decât o otreapă, este evident.
— Toate zonele pot fi bune și toate pot fi proaste. Sunteți prea mulți, asta-i beleaua.
Sunteți, zice, nu : suntem. Sunteți (voi, bieți medici de la Asigurări) : nu-i limpede, evidentă, atotputernicia lui ? Singurii care-și pot permite să-l

desconsidere, să-l ignoreze, sunt potentații medicinei, cei care reușesc să trăiască exclusiv din platnici.
— Ai ceva asigurați în vedere ?
— Nu.
Mă privește cu milă și cu dispreț. E bine să știu că cel care are puțini asigurați ajunge să fie prea costisitor pentru Asigurări ; statisticile dau dovada și explicația : cine are puțini asigurați e nevoit să-i exploateze mai mult, contrasemnând mai multe vizite, obligându-și asigurații să fie mai bolnavi decât norma.
Părăsește biroul și se Înfige În fața mea cu picioarele crăcănate :
— Să fim bine înțeleși : Casa de Asigurări nu trebuie să fie o vacă de muls, care dă lapte la nesfârșit, și nici nu-i o instituție de binefacere pentru tinerii medici înfometați.
Răspund că-i limpede.
— Cu Asigurările ai un veritabil contract de muncă și trebuie să-l respecți. Nu există scopuri speculative. Instituția Asigurărilor reprezintă o cucerire socială și trebuie să conlucrăm cu toții întru apărarea ei.
— Fără Îndoială.
— Consultații puține, și numai cele absolut necesare, iar rețete, și mai puține: acestea sunt principiile care trebuie să-ți călăuzească munca. Amintește-ți că asigurații sunt niște bolnavi particulari, în stare chiar să-l șantajeze pe medic cu arma pe care le-o dă cărțulia și dreptul de a-și alege medicul. Nu te încrede prea mult în asigurați : cu greu se leagă sufletește de medic și nu-s în stare să-i deosebească pe cei buni și cinstiți de cei răi și necinstiți. Admițând că ar exista medici necinstiți. Adevărații tăi prieteni trebuie să fie colegii tăi funcționarii de la Asigurări. Contează pe mine, pentru orice caz de necesitate. Poți să mă tutuiești.
De acord. Numai că eu am să procedez după capul meu. Crezi că vorbești cu un tâmpit ? Ai chef să-i defăimezi pe asigurați ? Știu bine că ai vrea să ne închizi ambulatoriile și să-i convingi pe asigurați să facă bine să rămână sănătoși și să recurgă la doctor numai când au cu adevărat nevoie de el. Ești puternic, dar nu-i poți împiedica pe medici de a-și crea bolnavi, de a-și transforma asigurații în tot atâția bolnavi : noi știm cum să ne apărăm, noi medicii în contract cu Casa, deoarece numai de noi depinde dacă pe un asigurat îl considerăm bolnav ori sănătos. Asta-i puterea noastră.
— N-ați putea încerca să-i distribuiți mai echitabil pe asigurați, întreb.
— Nu, nu ne putem atinge de libertatea medicilor, nici să desființăm legea

liberei concurențe, chiar dacă, din nefericire, pentru tinerii medici șomeri, libertatea profesională e un ciolan fără carne. Sunteți prea mulți, zice. Se plimbă în sus și-n jos, între birou și fereastră. Îmi dau seama că ar vrea să facă ceva ca să ma ajute : poate că, în sufletul lui, e un om bun. Se oprește deodată
— Gologani ai ?
— Nu.
— Faci parte chiar din specia cea mai periculoasă și mai nenorocită, în cazul ăsta. Păcat că n-ai gologani. Fiindcă ai fi putut să-ți cumperi niscaiva asigurați.
Nu-i o idee de luat în considerare deocamdată ; cer totuși informații : cine știe !
Există o bursă asiguraților, o bursă de angro, se-nțelege. Există medici care vor sa vândă și medici care vor să cumpere. Exista și samsari și Sunt valabile legile liberului schimb. Se găsesc partide de asigurați de calitate și partide de asigurați mai de mâna a doua. Calitatea rezultă din diferiți factori: vârsta medie și sexul dominant al partidei, zonele de reședință ale asiguraților scoși În vânzare, gradul de fidelitate față de medicul curant, În sensul că acesta, vânzând partida, să fie În măsura să garanteze cumpărătorului că va fi ales ca medic curant de întreg blocul disciplinat al asiguraților (cu excepția neînsemnatelor pierderi datorate celor câțiva care au pretenția să-și facă alegerea după capul lor). O partidă a-întâia are preț de catalog de cel puțin trei mii de lire bucata : adică poți avea cinci sute de asigurați pentru un milion și jumătate. La prețul de două mii-două mii cinci sute de cap, se găsesc partide de calitate mediocră : adică de asigurați îndeobște destul sănătoși și care nu se lasă ușor convinși să facă pe bolnavii, sau care sunt răspândiți pe o arie prea întinsă, sau care oferă îndoielnice garanții de fidelitate și disciplină.
Partidele cele mai bune sunt disputate cu înverșunare, la fel ca unele stocuri de acțiuni, cu o tendință de urcare ce atinge uneori cote foarte ridicate ; cererea este permanentă, dat fiind că investiția este fără îndoială, din cele mai bune. Dacă medicul cumpărător e isteț, câștigul poate fi foarte ridicat ; nu-i prea greu să realizezi o creștere de treizeci-patruzeci la sută a rentei medii lunare pe care o produce o partidă de asigurați de soi : ajunge ca medicul să facă sa crească indicele individual de îmbolnăvire contrasemnând mai multe vizite, ceea ce se poate realiza extinzând cu puțin timpul de muncă (iar timpul unui liber profesionist este, practic vorbind,

nelimitat). În adevăr, cu cât sunt asigurații mai numeroși, cu atât mai mult produce timpul de lucru al medicului, deoarece consultațiile date asiguraților au un tarif determinat, dar o durată unitară nedeterminată. Un medic dezghețat și lacom e în stare să comprime timpul mediu al unei consultații de la treizeci de minute cât îl acordă la Începutul carierei la trei-patru minute, adică la timpul necesar ca să-l privească în față pe pacient, să-i ia cărțulia, să-i dea rețeta și să-i spună bună ziua, atunci când a răzbit ca medic și lucrează din plin. Și, bineînțeles, fără a prejudicia tratarea bolnavilor care, dimpotrivă, au convingerea de a fi mai bine îngrijiți de un doctor care are mult de lucru și o clientelă numeroasă : asemenea convingere reprezintă ea singură șaizeci-șaptezeci la sută din eficacitatea tratamentelor.
N-ar trebui să învețe medicina cine n-are mijloace bănești, declară colegul de la Asigurări. E dezavantajat din start.
— Fără-ndoială, dacă mi-aș putea cumpăra o partidă bună de asigurați, aș scăpa de griji.
— Ai lucra în liniște. Pe când așa, sărac cum ești, vei fi nevoit să ți-i agonisești unul câte unul, și va fi greu al naibii.
Mă lămurește că primii asigurați sunt cei „ușori" adică rude, prieteni, cunoscuți. Greul vine după, când trebuie să-i furi de Ia alți medici.
— Ești chiar hotărât să-i dai înainte, cu orice preț ? De ce nu schimbi meseria ? Cu posibilitățile de azi, în industrie bunăoară...
— O diplomă de medic e oricând o diplomă de medic, cum zice maică-mea. Problema e să știi s-o exploatezi.
— Ți-ai ales o profesiune nobilă, dar grea. Mi se rupe inima când văd un tânăr, după ce a învățat atâta, că e nevoit să se înjosească până la a cerși câteva consultații, a se preta la furtișaguri, Ia meschina coțcărie de a contrasemna consultații pe care nu le-a dat, sau de a trece drept domiciliare unele consultații făcute în ambulatoriu. Odinioară medicul era respectat : în societate era cu adevărat cineva. Se bucura de prestigiu și autoritate, oamenii îl știau pe nume. Dar azi, știi cum i se spune ? Doctorul Casei de Asigurări.
Își suflă nasul și își șterge ochii cu batista. Aș vrea să-i spun cuvinte de îmbărbătare, că vremurile negre vor trece.
— Iartă-mi această ieșire, se bâlbâie, dar chiar dacă mă aflu de partea cealaltă a biroului, rămân totuși un medic. Orice scădere a demnității clasei medicale reprezintă și o scădere a demnității mele.
Împreună ne închipuim ce frumoase vremuri trebuie să fi fost acelea când medicii erau puțini și clienți destui, care, de bine de rău, plăteau. Iar

medicul, după câțiva ani de carieră bănoasă, putea să-și cumpere câteva apartamente, apoi un palat întreg, apoi o moșie, și uite așa, alte palate și alte moșii, să-și crească frumos familia să lase ceva sub soare pentru urmași. Aia zic și eu liberă profesiune ! Diploma de doctor în medicină era ca un certificat de garanție pentru căpătuială.
— În ziua de azi, puțini mai pot realiza atâta, zic eu.
El explodează :
— De vină-i numai democrația asta spurcată! Toți învață medicina. Grozav! Așa ajungem cu toții niște pârliți de doctori.
— Ceva ca inflația, zic eu.
Bate la ușă și intră o funcționară în halat de asistentă. Anunță un medic.
— Poftim, zice colegul funcționar : ăsta-i altul în situația ta. În fiecare lună vine să mă întrebe cum să procedeze ca să aibă câțiva asigurați mai mult. Cu ce pot eu să-l ajut ?
— Aici e sediul Asigurărilor, aici țineți registrul tuturor asiguraților. Cu autoritatea de care dispuneți, i-ați putea influența.
— Dar eu nici nu-i zăresc vreodată pe asigurați. Vin aici pentru o autorizație de a fi examinați de un specialist, pentru un consult, o internare, iar eu pun o viză, un timbru pe cerere, și basta. Cine-i vede ? Degeaba vreți să mă răstigniți pe mine. Pe asigurați, voi îi manevrați : și voi între voi trebuie să vă înțelegeți.
E limpede că s-a înapoiat în spatele biroului, de partea Asigurărilor. Convorbirea amicală a luat sfârșit. Medicul funcționar îmi urează spor la muncă.
Pe drum încerc să nu dau atenție ploii mohorâte care ține de câteva ore : gândesc la cele ce discutăm noi între noi, colegii fără lucru.
Colegiul Medicilor ar trebui să inventeze o mașină de fabricat asigurați. Vine un tânăr și cere : eu doresc atâţia și atâția asigurați. Vine altul. Îi dai și lui asigurații pe care-i vrea. Asta ar trebui să fie Colegiul, ca să fie cu adevărat bun de ceva.
Mă gândesc la Teresa și la mama : la Teresa care mă ajută, la maică-mea care, de ar afla de târgul asiguraților, ar pretinde, pe bună dreptate, ca Teresa sa-mi achiziționeze o partidă. Teresa ar putea să cumpere, cu banii pe care fără-ndoială că-i pune deoparte pentru trusou și pentru viitoarea casă, o partidă de o sută de asigurați. Ar fi și asta ceva. Dar încă n-am curajul să-i cer această jertfă nouă. Așa ca n-am să-i pomenesc maică-mi despre târgul asiguraților. Am să-i spun lui Mistico. Dar poate că-i la curent : ba bine că

nu ; cum ar putea un levantin să ignoreze așa ceva. Adevărul e că nici el n-are bani.
Acasă n-am poftă de mâncare. Împing farfuria în lături și plâng în tăcere acoperindu-mi fața. Maică-mea spune că funcționarii de la Asigurări n-au altă treabă decât să-i descurajeze pe tinerii medici : în plus îi pizmuiesc pe liberii profesioniști.
— Ce-i un medic funcționar ? Un simplu slujbaș. Unul care niciodată nu se va putea bizui pe altceva decât pe leafă. În timp ce un medic liber profesionist poate ajunge să câștige cât vrea...
Plâng în poala mamei. Asigurații vor veni, îmi repetă ea. Să-i ia dracu de asigurați.
Colegii de la bar n-au habar de târgul de asiguraţi. După o lungă discuție (Cum e cu putință ? Un medic care vrea sa sse transfere poate să-și vândă asigurații. În ce fel ? Convingându-i să-și aleagă ca medic pe cumpărător. Unde se ține târgul : la colegiu , la Sindicat, la Bursă?) ajungem la concluzia ca-i o poveste pusă în circulație de medicii funcționari de la Asigurări, dușmani ai medicilor liber-profesioniști, ca să-i discrediteze. Îmi dau seama ca trebuie sa mă obișnuiesc să-i disprețuiesc pe funcționarii de la Asigurări. Au totuși un salariu sigur.
În schimb, Mistico spune că a auzit vorbindu-se despre târgul asiguraților : el crede în povestea asta. Doctorii sunt în stare de orice, zice. Ca să-și țină zilele, firește. Dar achiziționarea asiguraților nu-i de noi. Noi trebuie să facem parale, nu sa cheltuim. De ar putea ajunge și el funcționar la Asigurări! Dar ai nevoie de pile foarte mari și democrat-creștine.
E cam demoralizat, bietul băiat.
— Nu se mai ivesc asigurați noi, nu știu ce sa mai scornesc ca să găsesc o soluție.
(Se află în faza critică, imediat următoare cuceririi de asigurați „ușori", cum i-a numit funcționarul. Dat naibii ăla : știe ce vrea. Poate-i mai convenabil să-l disprețuiesc numai în aparență. Poți să știi ?)
— Curaj !
—Greu al dracului, Melli, numai cu curaj nu faci nimic ! Mereu aceiași treizeci pe care-i storc. Și trebuie să lupt ca să-i păstrez, fiindcă concurența e puternică. Trebuie să existe un fel de forță de gravitație, pentru că medicii cu mulți asigurați exercită un fel de atracție asupra asiguraților medicilor care au puțini. Se întâmplă chiar deseori ca ambulatoriul unuia puternic să-l oblige pe un vecin slab să și-l închidă pe al său.

— De ce nu studiem împreună vreun sistem nou, urmează Mistico. Am auzit că un coleg napolitan a lansat zvonul că va trage la sorți un televizor între toți asigurații săi : se pare că în felul ăsta a căpătat mulți clienți noi.
— Nu suntem la Napoli, scumpule.
—Așa-i. Dar tu prea îmi pari liniștit azi : ai vreo idee nouă ?
— Nimic.
La drept vorbind, țin într-un ziar, bine înfășurat, un ghiveci cu o mică plantă : un dar pentru Piselli. Am presimțirea că asta-i calea cea bună : încă nu știu unde mă va duce, dar cred că e cea bună.
Și de fapt, când Mistico observă planta, plesnește de necaz și invidie. Își dă cu pumnii în cap pentru că nu s-a gândit niciodată să-i dăruiască o plantă lui Piselli.
— Ești al naibii de șmecher, îmi zice.
— Piselli o să-mi spună până la urmă ceea ce n-ai vrut să-mi spui tu.
— Treaba lui. Dar să nu-ți închipui că ceea ce ai să afli are să-ți folosească la ceva. Trebuie să te resemnezi și tu să-ți scuipi plămânii, amice.

7

Medicul primar face o vizită în secția noastră. N-avem cazuri speciale sau grele asupra cărora să-i atragem atenția. infirmierii au dat o fățuială pardoselii, cearșafurile paturilor din primul coridor au fost schimbate ; se știe că șeful ține cu precădere la curățenie și ordine. Tot în primul coridor au fost orânduiți bătrânii cei mai bine, tratați intens cu acetilcolină.
E vorba de o vizită colectivă : în urma medicului primar vin toți colegii, cu excepția lui Gioberti, firește.
Medicul primar intră escortat de Bellini. CheIul parcă ar inspecta pardoseala. Zucconi și cu mine facem onorurile casei. — Noutăți ? întreabă medicul primar.
— Nimic deosebit, răspunde Zucconi.
— Și dumneata; Melli, cum te simți ? Foarte bine, domnule medic primar.
— Vii de la clinică .
— Da.
—Cum te simțeai acolo ?
Mistico, din spatele medicului primar, îmi face semn de negație,
— Foarte rău, domnule.
Medicul primar își ia un aer grav și în același timp mulțumit :

— Vedeți ? Situația, domnilor, e în adevăr tragică. Clinica ar trebui să fie sălașul medicului, al celui tânăr mai cu seamă. Și când colo...
— Chiar așa, spune chelul, mereu cu ochii la pardoseală.
— Am învățat mai multe aici într-o săptămână decât într-un an la clinică, mă simt dator să adaug. Medicul primar nu-și mai poate ascunde satisfacția. Poate că are să-mi încredințeze niște intravenoase, îndată ce voi învăța să le fac.
Zice :
— Înțeleg să nu fii plătit. E just, fiindcă toți am fost nevoiți să facem stagiul nostru de experiență, găsind în aceasta o echitabilă compensație : dar cel puțin s-o poți căpăta, această experiență. Ce poate învăța în clinică un tânăr, în ziua de azi ?
— Chiar așa, oftează Bellini.
— Dar acesta nu-i decât un aspect organizatoric și, la urma urmei, secundar. Gravitatea problemei constă în aspectul ei substanțial, adică în îndrumarea pe care o dă acea așa zisă școală medicală. Ce, ne jucăm, domnilor ? V-ați gândit ?
— Da, zice Mistico, mereu mă gândesc.
— Ce sens are să cultivi în continuare o metodologie terapeutică bazată aproape în întregime pe simptomatologie ? Ce rost are să tratezi, știu eu, o colită să zicem, folosind șapte, opt medicamente în același timp ? Antibiotice, antispastice, antifermentative, vitamine, extract hepatic și complex B, antiflogistice generale, sedative centrale, echilibrante neurovegetative, regulatori interneuronici... Toate astea pentru o colită ?
Ardesio :
— E o rețetă bună pentru platnici.
Medicul primar nu apreciază întreruperea.
— Ce vrei sa spui ?
— Vreau să spun, urmează Ardesio, că o asemenea directivă nu-l învață pe medic cu întocmirea rețetei de tip potrivit, cu tratarea asiguraților. Asemenea medicamente, numeroase și costisitoare trebuie prescrise platnicilor.
— Nu știu la ce te referi, Ardesio, zice medicul primar calm. Eu am o clientelă alcătuită în întregime din platnici, lucru cunoscut, și totuși subordonez emiterea rețetei, nevoilor efective ale bolnavului, de la caz la caz.
— Dar cu cât sunt mal scumpe doctoriile, cu atât mai mult crede pacientul că-i fac bine. Asemenea considerent nu mai e valabil când asistența e

acordată prin Asigurări, fiindcă asiguratul primește medicamentele gratis, insistă Ardesio.
— Nu-mi pomeniți, Doamne ferește, de așa zisa medicină a Asigurărilor. Cu ea e practic imposibil să îngrijești oamenii. O să vedeți unde o să ne ducă Asigurările. O să vedeți voi, încheie medicul primar.
Toți ascultă În tăcere. Medicul primar continuă :
---- Să revenim la exemplul colitei tratate după școala clinicii. Ce învățătură tragem din acest exemplu ? Că tipul de terapie în evantai dovedește incapacitatea de a preciza și aplica o terapie cauzală : dovedește că școala aceea se sprijină pe o absolută incertitudine etiologică și chiar diagnostică ; că nimic nu-i sigur, definitiv, pentru domnii aceia, nici măcar în ziua de azi. Și totuși medicina a făcut pași mari înainte, o știe toată lumea.
Îmi vine să scuip pe amintirile mele de la clinică. Astea da, învățăturł.
— Unde mai pui că asemenea metode obligă administrațiile spitalelor să cheltuiască o groază de bani pe medicamente, comentează Lampredi.
— Asta-i bine pentru industria farmaceutică, adaugă Zucconi.

Medicul primar ridică mâna și impune tăcere.
— Industria farmaceutică n-are nimic de-a face cu noi. Câștigă mult, câștigă puțin ? E o problemă care nu ne privește pe noi, medicii. Noi trebuie doar să pretindem ca ea să ne pună la dispoziție produse de calitate și, ca oameni liberi, trebuie să ne opunem ideii de a o naționaliza, care se vehiculează.
— Desigur, spune încruntatul Drudi.
Ne apropiem de un pat. Bătrânul care îl ocupă se pregătește să fie examinat de medicul primar ; cine știe dacă acesta n-are să scoată la iveală o doctorie nouă, a lui personală, în stare să-l Întinerească —-- pare să gândească moșneagul, în timp ce cu mâinile tremurânde încearcă să întindă un petec de cearșaf care i s-a ghemuit ca o zdreanță sub bărbie.
— Arteriosclerotic, îi spune Zucconi medicului primar, și trecem. Alt pat, alt moșneag : acesta știe că-i un caz mai interesant decât precedentul.
— Bronhopneumonie În curs de rezorbție. Febra a și trecut, lămurește Zucconi. Penicilină și strepto.
Medicul primar încuviințează în timp ce bătrânul se ridică în capul oaselor prevăzând că medicul primar îi va ausculta toracele : știe că are un torace care merita atenție.
— Aș adăuga puțină strofantină, zice șeful, limitându-se să-l privească pe bătrân în față.

— Îi dăm analeptice, zic eu.
— E bine, aprobă medicul primar. Dar puțină strofantină e indicată în asemenea cazuri. Patologia bătrâneții își are legile ei, dragă Melli.
Având în vedere familiaritatea șefului, mă hotărăsc să pun o întrebare :
— De ce nu facem uz de medicamente care coboară colesterolemia ? Ar fi indicate pentru toți bolnavii noștri...
Medicul primar zâmbește cu indulgență. Toți zâmbesc făcându-și cu coatele.
— Colesterolemie ? zice medicul primar. Domnilor, povestiți-i puțin acestui coleg ce rezultate am obținut cercetând colesterolemia bolnavilor noștri. Dumneata, Zucconi, nu i-ai spus ?
— Zucconi face semn din cap că nu. Și tot medicul primar îmi explică cu bonomie cum stau lucrurile :
— Colesterolemia, după părerea noastră, e un examen prostesc.
— Dar doctorii din afară o fac tuturor pacienților de o anumită etate, zic eu.
— E la fel ca metabolismul bazal. Un examen care prin el Însuși n-are nici o semnificație. S-a întâmplat ca arteriosclerotici generalizați, cu arterele radiale indurate ca niște trahei de pui de găină, să prezinte un procent inferior celui normal...
Toți rîd batjocoritor și zgomotos.
... am avut rezultatele cele mai stranii. Mă prind că la clinică se pune Încă mâna În foc pentru colesterolemie. Cu rezultatul unic de a-i alarma pe bieții pacienți. Dragă Melli, examenele de laborator care contează cu adevărat Sunt două : cel morfologic și cel al urinei. Toate celelalte sunt, cum spune excelentul Gioberti, căcățișuri. Scuzați expresia.
Bătrânul cu bronhopneumonie pare resemnat să nu fie examinat de medicul primar : a căpătat totuși curaj și râde împreună cu ceilalți. Scoate un capăt de trabuc și-l duce la gură. Un asistent i-l ia. Bătrânul îi trage un ghiont, iar sora îi face semn să se astâmpere.
Mai dați-i și acetilcolină, ăstuia, zice medicul primar, și trece.
-—Și un praf de teobromină cu luminal, seara ? întreb eu. Medicul primar face semn că e de acord. Se oprește lângă un parkinsonian. La vederea primarului, bătrânul își accentuează tremuriciul.
Primarul îl privește îndelung, apoi zice :
— M-am întrebat deseori, cum s-ar putea picta un bolnav ca ăsta ?
— Mă întreb și cu, zice chelul.
— Să pictezi o tremuratură. Cred că nu-i ușor, continuă primarul.
— S-ar putea face o pictură futuristă, zice Sandolini care-i un iubitor de

litere și arte. O pictură á la Picasso.
— Eu nu-l pricep pe Picasso, zice medicul primar. O fi bun. Dar în prezența unui parkinsonian ar întâmpina și el serioase dificultăți.
— Cu florile nu există dificultăți, remarcă Piselli. Dac-aș fi pictor, nu m-aș plictisi niciodată să pictez flori. Au nuanțe atât de personale, ca niște autentice fizionomii. N-ați incercat niciodată ?
Nimeni nu răspunde. Trecem prin fața unui moșneguț blajin pe care mă exersez să fac intravenoase. Știe că în curînd va muri și nu-l interesează să fie vizitat de medicul primar. Începe sectorul bătrînilor care nu știu nici măcar cine suntem și ce rost avem noi, îmbrăcați în alb ; bătrâni care nu mai sunt decât încarnarea maladiei care le-a devorat personalitatea, individualitatea.
Medicul primar îi privește în treacăt fără să se oprească nici o clipă. Câțiva au cămașa de forță : dorm sau bolborosesc vorbe de amenințare, încercând într-una să-și elibereze brațele. Trecem prin fața unui alcoolic cronic (în fiecare zi sper să-i vină un acces de delirium tremens, ca să-l văd cum arată, dar n-am avut încă noroc) și a doi tabetici. Dorm. Medicul primar face semn să-i lăsăm în pace.
— Totul în regulă ? îl întreabă pe Zucconi.
— În regulă.
—Mâncarea ?
— Bună.
— Îți amintești s-o guști cât mai des?
— I-am dat și lui Melli sarcină s-o facă.
Parcurgem secția în sens invers. Înainte de a o părăsi, ,medicul primar se oprește pentru a-și exprima părerea În public.
---- Te felicit, Zucconi. Secția dumitale e dintre cele mai eficiente din spital. (Mă uit la Drudi, pentru că știu că-i vânăt de invidie : de fapt pare neatent și schimbă priviri răutăcioase cu unul dintre bătrâni.) Și Când te gîndești că spitalul nostru este clasificat prin lege ca o infirmerie, urmează medicul primar. Aș dori să vină domnii aceia pe care îi știm, să vadă cum se lucrează. Iar aci nu avem venituri de la Asigurări, cointeresări la câştig și platnici. Aici se vădește misiunea în toată curățenia ei.
Ardesio întrebă sfios când se va înființa secția II bărbați. Medicul primar zice să avem răbdare : va pune cât de curând problema în consiliul de administrație.
După vizită, medicul primar stă de vorbă în biroul său cu Bellini ca să

rezolve problemele administrative. Pe coridor, noi așteptăm să termine și să plece pentru că astfel asistenții efectivi vor putea părăsi spitalul ca să se ocupe de asigurații lor.
În timpul acestei așteptări suntem luați cu asalt de către agenții plasatori de medicamente, de „colaboratorii științifici” ai industriei farmaceutice. În fiecare zi, patru sau cinci dintre acești domni forfotesc în jurul nostru ca să stoarcă, prin orice mijloace, din stilourile noastre numele produselor pe care Ie reprezintă.
Există agenți reprezentanți ai caselor mari, licențiați și cu salariu fix, care au o înfățișare de oameni civilizați și capabili și adoptă cele mai înaintate tehnici ale persuasiunii : prezintă medicamentele toate originale cu autoritate, în contextul unor scurte rapoarte științifice contrasemnate de cercetători renumiți, în general americani ; eficacitatea produselor oferite este garantată, sigură : e de ajuns ca medicul, prin priceperea sa, să știe să aleagă prescripțiile potrivite. Furnizează cu generozitate eșantioanele, pentru ca medicul să poată experimenta direct tratamente complete, și astfel să se convingă în baza unor rezultate practice ; nu lipsește nici o abundentă literatură experimentală : medicul trebuie să rămână cu impresia că din „interviul" acordat de colaboratorul științific a tras o mică lecție de informare la zi. Alții, de asemeni reprezentanți de case mari, urmează încă tehnica întâlnirii amicale : nu dau nici o importanță propagandei propriu zise, se declară convinși că-i pierdere de timp să stai să preamărești proprietățile terapeutice ale medicamentelor (numele casei pe care o reprezintă vorbește de la sine) fiindcă medicul e prea deștept ca să nu înțeleagă și să nu deosebească produsele bune, de contrafaceri fără valoare și preferă să povestească snoave și anecdote vesele, anume alese în raport cu tipul de medic cu care au de-a face (cel mai des vorbesc despre femei și despre colțișoarele unde se mănâncă bine) ; la urmă, lasă câteva mostre, doar așa ca să se justifice față de firma pe care o reprezintă, zic ei.
Mai sunt și agenții firmelor mai mărunte, platiți cu remiză : au o comportare mai sfioasa și mai stângace și lasă să se Înțeleagă fără înconjur că pâinea lor depinde de numărul de „bucăți” de-ale lor pe care le prescriu medicii. Unii încearcă să-i imite pe colegii lor mai cu noroc, și țin meticuloase prelegeri științifice pentru a prezenta produse farmaceutice vechi și răsuflate în producerea cărora efortul maxim de inventivitate se dovedește a fi fost depus pentru găsirea numelui. Ca argument decisiv îi destăinuie medicului că produsele lor costă incomparabil mai puțin decât ale concurenței. Alții,

adevărați paria ai propagandei farmaceutice, fete drăguțe și tineri ponosiți, se prezintă cu totul dezarmați, punându-și toată nădejdea în mila medicului : nu știu nimic despre produsele pentru care fac reclamă, dar se jură că Sunt bune și că fac bine, întocmai cum stă scris pe cutie, și cer un ajutor fiindcă viața e scumpă, și au familie de ținut : puțin lipsește să nu întindă mâna în așteptarea unui gologan.
Zucconi și Drudi sunt considerați obiectivele cele mai valoroase și mai râvnite, deoarece sunt posesorii unui număr important de asigurați. Zucconi primește „interviurile" cu o politicoasa indiferență, Drudi, dimpotrivă, se arată ursuz și batjocoritor. În ochii agenților, măsura respectabilității noastre, a medicilor, este dată de numărul asiguraților. Este o lege de fier care admite puține excepții : în adevăr, numai câțiva agenți cu vederi de perspectivă îndepărtată ne dau atenție lui Mistico și mie, care dintre toți colegii avem indicele cel mai scăzut de asigurați. Până să ne vină noua rîndul, servietele agenților s-au golit, mostrele mai căutate au și fost distribuite colegilor mai importanți : binevoiesc să ne prezinte și nouă unul sau două produse (ne dau de înțeles că sunt și așa prea destule, față de ceea ce suntem în stare să prescriem celor trei-patru asigurați pe care îi avem) iar eșantioanele ni le vor expedia prin poștă (ar putea astfel să le facă uitate). Cei din categoria paria ar dori să ne treacă de-a dreptul cu vederea, În cazul lor acționează legea necesității de supraviețuire. Noi nu dăm nici un randament, iar acești paria nu-și pot permite luxul de a ne privi în perspectivă : fiind remizieri, ei trebuie să realizeze maximum acum, ei trebuie sa mănânce acum. Când vom ajunge și noi să avem un număr considerabil de asigurați, pentru paria va fi poate prea târziu, mulți dintre ei își vor fi schimbat meseria. Mistico îi urăște.
— Își Închipuie ca-s cine știe ce, bădăranii ăștia. Nu-s alta decât niște paraziți, oameni care n-au poftă să muncească. Ar trebui să se târâie la picioarele noastre : noi suntem cei care-i facem să câștige o pâine, cu rețetele noastre. Fiecare medicament prescris e un suflu de viață pentru unul ca ei. Ar trebui să ne sărute dreapta, să ne binecuvânteze pixurile. Și ce crezi ? Câte unii fac o groază de bani, nu glumă. Noi trebuie să muncim pe brânci și să ne scuipăm plămânii ca să adunăm laolaltă patru amărâți de asigurați pe care chiar să-i stoarcem ca pe niște lămâi, ba ajungem să ne rugăm și să sperăm într-o epidemie de gripă, iar dumnealor, proaspeți și odihniți, când le vine bine, scot la iveală cutiuțele lor colorate, toate niște porcării care cel mai des nu-s bune de nimic și dacă-i faci să câștige stau pe capul tău, iar

dacă nu dai randament, te dispreţuiesc. Dar unde am ajuns? Doar suntem medici, la urma urmei. Mi-ar place să fie şi aici ca-n Rusia, numai ca să-i văd trimişi la plimbare. Să muncească serios ; de nu, să cerşească : fiindcă în Rusia nu există agenţi comerciali, ştii asta ? Să-i vezi numai când reuşesc să intre la medicul primar. Am asistat şi eu uneori ; în loc să-i asculte, medicul primar scoate un carneţel şi citeşte : am nevoie de o lădiţă de coniac, sau de vinuri de soi, o cutie cu săpun de toaletă, o ladă de macaroane, un bidon de untdelemn de măsline, o lădiţă cu mezeluri şi aşa mai departe, nicidecum de mostre farmaceutice. Ăia notează fără sa crîcneasca, iar până la urma îi mai şi mulţumesc. Şi nici măcar nu îndrăznesc să-i ceară o compensaţie în comenzi : ştiu că i-ar da afară în şuturi. Nu-i fraier medicul primar, să facă cumetrie cu de-alde ăştia. Pe de altă parte, ăia ştiu prea bine că el este cel oare hotărăşte achiziţionarea furniturilor pentru spital. Dar mai bine am face ca în ţara aceea, Franţa mi se pare, unde agenţii îi plătesc vizita medicului care îi primeşte. Grozav, nu ? Aşa măcar, când ajungi În ambulatoriu şi vezi că nu te aşteaptă în anticameră decât agenţi astfel descoperă şi ei că ai puţini asiguraţi şi te umilesc — te poţi consola măcar punându-i să-ţi plătească o vizită.
Medicul primar iese din birou iar pe agenţi îi înlătură cu un gest : n-are chef de pisălogi azi, sa treacă altădată, fără supărare.
— Ce om ! îi spun lui Mistico privindu-l pe şef care se îndepărtează, urmat de chelbos până în capul scării. Un om excepţional. Cu toată clientela platnică care o are, vine la spital pentru o sărăcie de salariu : această jertfire de sine, această pierdere a timpului său de mare medic pentru nişte moşnegi uitaţi de lume, mă descumpăneşte. Zăresc parcă o fisură în acest bloc de om superior.
— De ce face asta ? îi întreb pe voluntari.
Sandolini spune că o face din nobleţe sufletească, dintr-o aristocratică mărinimie.
Pentru Lampredi e un fel de catharsis : îi exploatează pe bogaţi şi, fie chiar sub formă de timp, face daruri săracilor.
Ardesio zice că-i convine să aibă tipărit pe carnetul de reţete MEDIC PRIMAR. Face impresie asupra platnicilor.
Dar Mistico ne lămureşte că în taină, aspiră să-şi ia docenţa în geriatrie, folosind bogatul material al spitalului.
— Gioberti Îi face lucrările, nu ştiaţi ?
Recunoaştem că ar fi o frumoasă revanşă asupra foştilor săi colegi de la

clinică : i s-ar spune și lui „profesor” ca și lor.
Acum mi se pare mai autentică și chiar mai ideală figura medicului primar.
După ce rămân singur cu Mistico, îl întreb :
— Crezi că are să reușească ?
Mistico îmi face cu ochiul :
— Sigur că da, nu degeaba s-a făcut francmason. În comisia care acordă docențe sunt masoni... Ai înțeles ?
În legătură eu asta, mă întreabă cum sa procedeze ca să intre în masonerie. Vădit lucru, nu-i mai sunt de ajuns convingerile politice și partidele. Îi spun că nu știu, că n-am habar ce-i masoneria. Privirea lui însă sticlește la gândul masoneriei alcătuite din posturi bine plătite.
— Dar nu are sediu și nici nu poți să-i întrebi pe oameni dacă-s masoni. E o problemă serioasă.
Spune că adevăratele pârghii ale statului sunt toate în mâinile masonilor : toți marii profesioniști sunt masoni, fir-ar să fie ! Dar cum să faci ca să te înscrii ? Ar trebui să aștepți să-ți propună careva.
— Și dacă nu se întâmplă asta ? Iar până atunci înscrișii îți umflă locurile cele mai bune.
Nu înțelege de ce pe mine nu mă interesează să devin mason :
— Și totuși ești sortit să faci carieră, să câștigi. Eu n-am habar de masonerie. Pentru mine există Asigurările : știu unde au sediul și că în orice parte a orașului se găsesc asigurați.
Îl însoțesc pe Piselli să-și vadă florile. Îmi dau seama că-i impresionat de proaspăta mea dragoste pentru botanică. I-a făcut plăcere floricica pe care i-am dat-o, dar eu n-am vrut să dau importanță darului. Mângâi cu gingășie niște geranium în timp ce sora cea grasă și Piselli privesc scena cu emoție.
— Ce roz delicat, zic.
— Astea-s cu adevărat giuvaerele naturii, spune sora Angela.
— Cred că am convertit-o la panteism, fără știrea ei, spune Piselli despre sora Angela.
Dar pe dânsa n-o interesează să știe ce însemnează panteism. Are Înfățișarea potolită și pașnică a celui care nu e prea curios, prea interesat : — Dumnezeu în cer și florile pe pământ, spune rezumându-și filozofia.
Contemplu florile și aștept să se maturizeze întrebările pe care vreau să i le pun lui Piselli.
Sora Angela toarnă apă cu măsură, alegând ghivecele după o anumită ordine cunoscută numai de ea și de Piselli, care urmărește operația atent și

satisfăcut. Întreb dacă medicului primar îi plac florile. Piselli scutură mîhnit din cap .
— Nu vine niciodată.
— O dată i-am dăruit o mică plantă cărnoasă ca s-o țină în birou, zice sora. O plantă cum nu se poate mai ușor de întreținut. Și totuși a lăsat-o să moară. Își face repede semnul crucii, iar Piselli confirmă în tăcere faptele.
— Are grijă numai de oameni, zic oftând.
---- Prefer florile, zice Piselli cu răceală. Îți dau mai multă satisfacție.
Nu pot decât să încuviințez. Îi las singuri cu necazurile lor : prefer să mă duc să-i fac o vizită lui Gioberti, al cărui laborator se află la același etaj cu sera lui Piselli.
Pe ușă este o plăcuță emailată cu inscripția LABORATOR. Dedesubt, săpată în lemn și în parte scrijelită și ștearsă, se vede o tigvă peste două oase în cruce.
Bat la ușa și intru, după ce aud un „intră" pronunțat de o voce cavernoasă. Gioberti prezintă o corelație endocrină complexă. Înalt de cel puțin un metru nouăzeci și șase, foarte slab, îl poți clasa ca un hipofizar eunucoid : deține totuși caracterele sexuale secundare (păr, voce) foarte dezvoltate și se poate presupune că ar avea organele genitale în proporție (oricum ar fi, e material irosit, fiindcă-i atât de urât încât nu-i admisibil să poată avea o femeie : afară de asta își petrece toată ziua în laborator și se vorbește că nu iese niciodată seara în oraș). Așadar testicularo-suprarenal-tiroidal-hipofizar? Nimeni nu pricepe nimic în materie de endocrinologie.
Se apropie ca să mă identifice prin ochelarii groși.
— Cine ești ?
— Sînt Melli. Ne-am mai văzut o dată jos.
E Îmbrăcat într-un halat stropit cu pete roșii și galbene, lung până în călcâie. Tocmai examina o eprubetă privind-o În zare.
— Ce-i înauntru ?
— Pișat.
Pe o masă lungă se află numeroase eprubete cu urină și cu sânge. Pune în mișcare o centrifugă, Își șterge mâinile pe halat.
— Ce faci acolo ?
— Examinez pișatul moșnegilor.
Mă învârt prin laborator.
— Asta ce-i ?

— Un microtom. Servește pentru prepararea lamelelor.
— Înțeleg. Ca o mașină de tăiat șunca în felii.
— Mi-ar place să fac o serie de secțiuni transversale într-un om întreg, de la cap la picioare. Ca să le examinezi pe toate ar trebui să stai ani de zile la microscop. Nemții au făcut-o, în timpul războiului, asupra unui prizonier.
Râde, arătând o dentiție de lup. Mă gândesc că ar fi în stare să mă taie în felioare foarte subțiri : din fericire nu dispune de un microscop de mărime potrivită.
— În, America s-a făcut numai pe un șoarece. Deschide un frigider mic unde alături de câteva sticluțe, poate de bere, se află o jumătate de creier omenesc.
— Al cui e ?
— Nu știu. L-a luat Sandolini din sala de disecție. Vrei o bere ?
— Nu, beau bere numai vara.
Ia în mâna jumătatea de creier. Prin congelare s-a făcut mai consistent decât, e normal :
— Cînd îl extragi din cadavru e moale și cu tendință de a se fleșcăi.
— Frumos creier, zic.
— Experimentez o nouă metodă de colorare a fibrelor. Un nou colorant anorganic, superior sărurilor de argint.
— Chiar îți place munca de cercetător științific ?
Se-ncruntă la față, aruncă jumătatea de creier pe masă în fața eprubetelor.
— Mi-ar plăcea. Dar cu asemenea mijloace, ce să cercetezi ? Pot face cel mult preparate histologice, cu hematoxilină și eosină. Treabă de diletanţi.
Umblă cu pași mari în sus și în jos. Din trei pași străbate laboratorul. La un moment dat se apleacă spre mine .
— Vrei să vezi ceva la młcroscop ?
Îmi supune spre examinare o parte din colecția lui de anatomie microscopică, exemplarele cele mai reușite. El îmi focalizează imaginea, iar eu mă silesc sa pun câteva diagnosticuri de organe, dar îmi reamintesc prea puțin.
— Cît ai avut la histologie ?
— Douăzeci și șapte [1]
Clatină din cap.
— Note de formă. Vă împuiază capul cu noțiuni inutile : clinică, terapie, patologie specială. Scuipă și șterge scuipatul cu talpa. Ca să scoți niște doctori. Vor mai trece o sută de ani până să se poată începe studierea

medicinei pe o bază cât de cât serioasă.
— Dar până atunci cum facem ?
— Ar fi de ajuns să se țină câteva cursuri cu bărbierii, cu pedichiuriștii. Ar fi de ajuns să-i pregătească ceva mai bine pe felceri, în loc să-i oblige pe niște oameni care ar putea fi îndrumați către activitatea de cercetare, să piardă șase ani. Biologie, fiziologie, patologie generală, anatomie, fizică și chimie. Astea da ! Ce medicină !
Nu zic nimic. Privesc noul preparat pe care Gioberti l-a introdus sub microscop. Încerc să ghicesc.
--- Nu recunosc.

[1] *În Italia, în universități, notele se dau până la treizeci*

Privește-l bine. Place grozav bărbaților, place bărbaților. Multe îmi plac mie : aici e vorba de un organ omenesc.
— E un himen, zice Gioberti, hlizindu-se.
Privesc din nou și confinm. E chiar un himen. Niciodată n-am aflat cine l-a sfâșiat pe al Teresei. Dar ce-mi pasă ? Teresa mă iubește, și de când o cunosc e numai a mea.
— Nu te excita. Privește epiteliul. E numai o excrescență de babă.
— Cine știe cine i l-o fi rupt, zic.
— După cum se vede e mort, așa că nu-i mai folosește cu nimic că e sau că nu e rupt.
Simt o oarecare indispoziție. Îi propun lui Gioberti să bem berea, admițând că reușește să o deosebească de sticluțele cu urină. El se duce la frigider, pune la loc jumătatea de creier și scoate două sticle. Face rost de două pahare și le umple. Ce rece-i, zic degustând-o.
— Bună !
— Tu n-ai asigurați ?
Se încovoaie ca să mă privească mai bine :
— Asigurați ? Ce jivine sunt astea ? Îmi râde În nas cu hohote deșănțate. Are dinții galbeni și lungi și nu-i lipsește nici unul.
— Bolnavii moderni.
— Nu. Nu. Nu, nu. Sunt un om de știință, Melli, chiar dacă îmi petrec ziua analizând pișatul. Un om de știință e prea serios ca să poată avea pretenția de a tămădui oameni.

— Meseria de medic e o meserie ca oricare alta.
— Vă las pe voi s-o faceți, ăia de jos.
Pe fereastră se zăresc acoperișurile orașului și câteva din întunecatele turnuri medievale. E un vechi oraș al medicilor.
—- Nu se poate nega că există și unii care salvează vieți omenești, zic.
Pot chiar să-mi permit discuții academice : în definitiv, Gioberti n-are asigurați, nu-i un concurent , nu contează.
— Atâta timp cât medicii nu vor fi în stare să pună toți un diagnostic identic la același bolnav și să adopte o terapie identică, nu ne aflăm în domeniul științei. Cine îmi poate garanta că medicul care a lecuit pe vecinul meu mă poate lecui și pe mine ?
Încep să mă plictisesc.
— Am mai multă încredere în lupta contra foametei și contra mizeriei : are o bază biologică mai serioasă.
Mă gândesc că n-am să mai vin să-l văd. N-avem nimic comun, noi doi : nu ne suntem de nici un folos unul altuia.
Mă împinge pe o ușă cu geamuri într-o încăpere mai mică, un fel de debara, luminată de o ferestruică tăiată lângă tavan. Pe o măsuță stau înghesuite o mulțime de cutiuțe de celuloid : înăuntru sunt păianjeni, scorpioni, muște, gândaci și alte insecte.
— Sunt vii, mă lămurește Gioberti. Îi sticlesc ochii care, prin lentilele ochelarilor, apar mici. Îmi servesc pentru experiențe.
— Dar astea-s insecte, zic.
— Și ce-i cu asta ? Ce știi tu ce înseamnează o insectă ?
Ia o pensetă, deschide cu precauție o cutiuță și apucă cu băgare de seamă un păianjen mare. Păianjenul se zbate, dar nu poate să scape.
Stai să vezi, zice Gioberti. Cu mâna liberă apropie două fire electrice care atârnă deasupra mesei : căpețelele firelor sunt descoperite. Ține păianjenul, îmi spune. Apuc penseta cu scârbă, dar vreau să văd ce are să facă. Îmi trece un cleștișor de lemn ca să fixez bine strânse brațele pensetei. Astfel pot s-o așez pe masă, cu păianjenul care continuă să agite picioarele în gol.
— Uite. Acuma apropii firele de capul păianjenului. La un moment dat se va produce o scânteie.
Cele două fire se ating pe capul păianjenului. Pârâie o scurtă scânteie : păianjenul rămâne câteva clipe nemișcat, apoi începe iar să se agite.
Altă scânteie : nou semn de surprindere și teamă din partea păianjenului.
— E un electroșoc, zice Gioberti fascinat. Va fi nevoie de mai multe scântei

fiindcă e un exemplar mare.
Face sa țâșnească scântei tot mai intense și mai dese, iar păianjenul pare năucit.
— Până acuma i s-or fi prăjit creierii, zic eu. Alte descărcări. În sfârșit, păianjenul se chircește și rămâne țeapăn. Gioberti se ridică mulțumit.
— A murit. Ți-a plăcut ? Ai văzut că până la urmă a murit ?
— Da, dar cu ce folos ?
Mă fixează ca și când aș fi una din insectele lui.
— Cum, cu ce folos ?
— De ce îi provoci acele descărcări în cap ?
— Nu face pe prostul, zice iritat. Doar ăsta-i principiul cercetării în știință. Să faci, să refaci, să verifici totul. Descărcarea electrică omoară păianjenul. De acord, o știm cu toții. Dar acest fenomen poate conține altele pe care le ignorăm. În fiecare zi omor o insecta, în fiecare zi în același fel, în aceleași condiții de măsurători posibile. Dar mâine sau poimâine, nu se știe, mă pot lovi de fenomenul necunoscut : ajunge numai ca eu să fiu pregătit spre a-l recunoaște. Nu înțelegi ?
Părăsesc camera insectelor, nu mă mai opresc în laborator, ajung la ușă. Pe coridor mă ajunge din urmă glasul vibrant al lui Gioberti :
— Jucați-vă de-a medicii. Jucați-vă mai departe de-a medicii. Ha-ha-ha.

8

Ambulatoriul este gol, pustiu. În fiecare după-amiază între orele 17 și 19, mă închid acolo înăuntru să dezleg cuvinte încrucișate. În răstimpuri ridic ochii și privesc canapeluța nouă, cele două scaune de vinilin albastru, dulăpiorul alb, având pe primul raft mostrele de medicamente care compun o vedere a New Yorkului. Ca să semene și mai mult cu New Yorkul văzut de pe Statuia Libertății, mă scol și deplasez o sticluță sau alta, după mărimi, culori și perspectivă, formând grupări noi, în fiecare zi altele. Revin la cuvintele încrucișate, privesc desenele umoristice, le studiez îndelung, până când piere tot umorul și rămân numai niște desene urâte.
La sosire și la plecare mă întâlnesc cu proprietăreasa (intrarea ambulatoriului dă în vestibul, dar e independentă de restul apartamentului) ; mă privește cu aer trist și înțelegător, și ca să-mi ridice moralul îmi vorbește despre nenumăratele și complicatele ei boli. În fiecare zi îi dăruiesc eșantioane de doctorii, dar nu știu dacă le folosește.
Când mi s-o deschide pofta să aflu, am să mă duc să scormonesc În lada de

gunoi și sunt sigur că am să-mi găsesc acolo eșantioanele.
Zăbovesc în fața porții mari, că aștept pe cineva : nimeni nu pare sa observe placa mea mare, neagra, cu litere aurite ; asigurații trec fără s-o ia în seama, se duc liniștiți la ambulatoriile medicilor lor curanți.
Pe o distanță de o sută de metri sunt trei ambulatorii : cel al doctorului Cifiello, la mijloc al meu, iar mai departe, după ce treci de un șantier în construcție, cel al doctorului Bietti, specialist ORL (nas, gât și urechi).
Pe la orele nouăsprezece și câteva minute, când mi-am terminat programul, trec prin fața lui Cifiello : la ora aceea geme de asigurați. Îmi înfrâng ispita de a vedea cum arată la față asigurații ăia și trec mai departe. Ba uneori, dimpotrivă, mă întorc să văd ce se întâmplă la ambulatoriul doctorului Bietti. Acolo nu se vede niciodată nimeni : dar dacă te gândești bine, e firesc să fie așa, fiind vorba de un specialist. Bietul om, dacă n-are un nume care să-i atragă pe platnici și nici n-are raporturi pe sub mâna cu Asigurările, ce poate să facă ? La fereastră stă o asistentă blondă, care-i examinează pe trecători, din cap până-n tălpi.
După o săptămână mama se hotărăște să coboare în arenă. Vine să mă ia și primul ei gând ar fi să se instaleze în fața ambulatoriului plin al Iui Cifiello și să-i tragă de mânecă pe asigurați (pe asigurate mai ales) și să ridice În slăvi priceperea excepțională a unui tânăr medic care a deschis un ambulatoriu la câțiva pași. Se lasă convinsă de temerile mele : la urma urmei, Cifiello nu și-a arătat colții încă. Îmi convine oare să deschid eu ostilitățile ? Poate că da ! Ar fi cazul să atacăm primii, dar n-am curajul. Atunci mama dă la iveală ideea pe care o ținea în rezervă.
— Vino, îmi spune, sculîndu-se în picioare. Mă oprește cu un gest, când mă pregătesc să-mi scot halatul. Poate că ar fi bine să-l păstrezi.
— Unde mergem ?
— Nu. Mai bine scoate-l.
Mi-l scot și ieșim.
— Stai lângă mine și zâmbeşte. Las' pe mine, zice.
Se oprește în fața unei prăvălii de legume și fructe, mă pune să-i ofer brațul și intrăm astfel în prăvălie. E îmbrăcată în negru și poartă pălărie.
— Bună seara, zice.
— 'seara, răspunde precupeața, apropiindu-se.
— Frumoasă ceapă, zice maică-mea.
— Așa-i că-i frumoasă ?
— Chiar că-i frumoasă. Uite, acesta e fiul meu, doctorul Melli.

Ii întind mîna și zarzavageoaica mă lasă să i-o strîng pe a ei.
— Îmi pare bine, zice.

— A deschis de câteva zile un ambulatoriu aici, aproape, la o sută treizeci și șase, știți unde?
— Acolo ? întreabă precupeața arătând cu degetul dincolo de vitrină
— Întocmai. Are și firmă. Precupeața încearca să zîmbească și să-și bage mâinile în buzunarul șorțului.
E un medic bun, deși n-ar trebui s-o spun tocmai eu, reia maică-mea. O diplomă de toată frumusețea, experiență spitalicească, E limpede ?
Frecventează spitalul, unde se învață cu adevărat, nu clinica.
Zarzavageoaica încuviințează cam nedumerită. Există o deosebire între spital și clinică, zice maică-mea, și încă cum ! E cam ca deosebirea dintre patronul unui magazin și un vânzător.
Această diferență i se pare destul de limpede femeii. O dovedește privirea ei redevenită sigură.
— Ca deosebirea care-i între marfa naturală și cea falsificată.
— Chiar așa, zice maică-mea. Mă arăt și eu de acord.
— Îmi face cu adevărat plăcere, zice zarzavageoaica. Îmi plac oamenii care studiază, care pricep. Cu totul altceva decât niște bieți neștiutori ca noi. Mereu îi spuneam fiului meu : învață, învață, acuma nu-ți dai seama, dar mai târziu are să-ți prindă bine.
— Și ce a făcut fiul dumneavoastră ? Ce a ajuns ? întreb eu cu interes.
— Face pe zidarul. Cu atât mai rău pentru el.
Dacă ar fi vrut, ar fi putut deveni doctor și el. Dar se vede treaba că așa te naști.
— Toate meseriile sunt necesare, i-o retează maică-mea. Fiul meu are nevoie să-și facă o clientelă.
— Nici vorbă, bietul băiat !
Ne privește și așteaptă. Eu privesc niște roșii.
— Dumneavoastră îl puteți ajuta, doamnă, zice până la urmă maică-mea. Se întâmplă ca în prăvălie clienții să vorbească cu patroana despre sănătatea lor.
— Adevărat, se-ntîmplă.
— Așadar, iată ocazia de a le sugera să încerce un medic nou.
— Just, zic eu.
— Fără să nedreptățești pe nimeni, pentru că medicii sunt toți buni, adaugă maica-mea.

— Se-nțelege, spune zarzavageoaica.
— Trebuie ajutat un tânăr să-și deschidă drum în viață. Dați-mi un chil de ceapă.
Precupeața povestește de vremea cînd deschiśese prăvălie și nu avea clienți. Încet, încet, cu sârguință... Cântărește ceapa, o împachetează cu grijă, o Înmânează maică-mi, care plătește fără tocmeală. Ne luăm rămas bun cu simpatie. Ai văzut ? spune maică-mea pe drum.
— Mi-a fost cam rușine, mama.
— Rușine, de ce ? Vremurile se schimbă, iar medicul trebuie să fie în stare să se adapteze timpului.
Reflectez la demnitatea amărâtă a colegilor de la bar.
Ne prezentăm în același fel la brutărie, la lăptărie, la magazinul de aparate electromenajere, la frizer și la tutungiu. Toate sunt centre de întâlnire obligatorie pentru asigurați.
Ocolim cafeneaua : tocmai aici trebuie să fac uz de demnitate. În cafeneaua curtierului voi intra când am să am o clientelă formată, când intrarea mea va fi precedată de răsunetul faimei mele, iar atunci, fără să mă fi văzut vreodată, chelnerul mă va întreba: "Cu ce să vă servim,domnule doctor? O cafea", am să răspund cu un gest cumpătat -nici umil, nici îngâmfata la saluturile numeroșilor mei asigurați așezați pe la mese.

9

Cazul ține de mica secție a lui Ardesio, Sandolini și Lampredi. Caz dubios care trebuie lămurit prin autopsie. Morga se află în fundul grădinii, în spatele marii clădiri a azilului, pe jumătate ascunsă după arbori și tufișuri. De fiecare dată când are loc o autopsie, pe la ferestre apar bătrâni care privesc forfota din jurul camerei mortuare : sosește anatomopatologul operator însoțit de un cirac sau asistent, mai sosește câte unul dintre noi, medicii spitalului, deseori vin și studenți din anul patru sau cinci, care trebuie să pregătească examenul de anatomie patologică.
Bătrânii știu că toți oamenii ăștia trebuie să taie un bătrân care a murit.
În dimineața asta, noi, medicii de la spital, am coborît în număr mai mare ; asupra cazului s-au dat trei diagnostice diferite, câte unul de fiecare responsabil al secției : Ardesio e pentru o perforare lentă provocată de ulcer duodenal, Sandolini e pentru apendicită, Lampredi oscilează între apendicită și ocluzie intestinală. Se află în joc o prinsoare de-a-ndoaselea : cine câștigă

e cel mai priceput, deci plătește băutura. În vestiar, pe perete, stă înrămata o poezie în limba engleză, scrisă la mașină .

TO A CADAVER
by Arden Almquist
"I take this scalpel reverently,
Hesitant to violate the only thing
That was yours alone to give.
I do not know you—not even your name " [1]

Lipsește traducerea, așa că mă opresc aici,
Anatomopatologul care face autopsia e un docent bărbos ; îl însoțește un cirac sumbru și palid care-i imită fiecare gest. Își îmbracă în tăcere halatele : Sunt încheiate la spate, pe când ale noastre se încheie în față.
In așteptare, noi, cei de la spital, fumăm.
Cadavrul nu-i un manechin, cum pare. Zace întins gol pe marmură și o cârpa îi acoperă fața. Cârpa de pe față reprezintă un vechi obicei în practica disecției, dar mulți operatori se lipsesc de ea.
În încăperea alăturată care nu e despărțită cu ușă -—un autopsier îmbracă, cu mișcări precise și ordonate, un al doilea cadavru, care a fost disecat dimineața, devreme, de către un alt medic specialist. I-a și pus cămașa, pantalonii și pantofii. Nu poartă nici un semn de tăieturi și nu e desfigurat. Tehnica s-a adaptat exigențelor de respect impuse de durerea rudelor mortului. Însăși secționarea craniului, când se execută după toate regulile artei, se face astfel încât numai un ochi expert, examinând mortul de aproape, ar putea-o constata ; e lucru știut că prea puțini se apropie atât de mult de un cadavru : cel ce o face e de obicei o nudă, prea cuprinsă de propria-i durere ca să dea atenție unor neînsemnate și abia vizibile semne de pe cra niul defunctului.
(Unii folosesc mănuși de cauciuc, alții preferă să lucreze cu mâinile goale, după cum unii conduc mai bine mașina desculți decât încălțați. Singurul element discriminatoriu în folosirea sau nefolosirea mănușilor este dat de posibilitatea, doar obiectivă, de a intra în contact direct sau indirect cu cadavrul și e vădit lucru că, în primul caz avem de a face cu tipuri impresionabile, hipersensibile deoarece senzația la pipăit pe care o dă carnea rece este aceeași ; afară de asta, folosirea mănuși lor nu înlătură nici măcar senzația de contact cu carnea umedă, având în vedere că învelișul de cauciuc

împiedică transpirația pielii astfel că mâinile în curând se umezesc cu adevărat. Prin urmare, sub aspectul simplelor senzații, rezultatul e ace lași. Eventualitatea unei infecții cadaverice ceea a sepsisului puerperal al lui Semmelweiss - este, fără îndoială, puțin probabilă și de altfel, cum presupune o leziune deschisă pe mâna celui care operează disecția, e limpede că o peliculă subțire de cauciuc ar fi o pavăză prea slabă contra unui vârf fin sau a unui tăiș bine ascuțit.)

Bărbosul, urmat de asistentul său, se apropie de cadavru : îl examinează din ochi în întregime, ca pentru a se convinge că-i e pe plac. Apoi se așază în dreapta. Noi în stînga.

Sandolini, care are în mînă fișa clinică a cazului, își face la repezeală semnul crucii. Acest semn nu-i scapă bărbosului :

— Autopsła este un ritual laic, domnilor colegi, zice.

Apucă bisturiul și execută cu mâna sigură secțiunea biacromială și apoi îndată cea sternopubiană.

— Citiți.

Sandolini citește.

— Anamneza : nłmic în antecedente. De câțiva ani se plânge de deranjamente dispeptice caracterizate...

— Vârsta ? întrerupe bărbosul. A cedat locul asistentului care desprinde cu băgare de seamă învelișul cutanat de arcurile costale pentru a pregăti deschiderea cavității toracice.

— Șaizeci și doi.

— Citiți mai departe.

— Tulburări dispeptice caracterizate prin senzații de greutate după-mese, somnolență, cefalee, neregularități ale scaunului, dureri sporadice în abdomen...

— Cine a scris fișa asta ?

— Eu, zice Sandolini.

— Citiți. Corectează o tăietură făcută de asistente

— Acum patru sau cinci ani a suferit de arsuri gastrice, care apăreau de obicei pe stomacul gol. A făcut o radiografie a tubului digestiv și a fost diagnosticată o duodenită...

— Se găsește totdeauna în radiografiile tubului digestiv, zice Ardesio. Dar deseori sunt aiureli. Trebuie să bage ceva în buletinul radiologic...

Cu o privire, bărbosul îl face să tacă.

Ajutorul său a terminat și așteaptă. Autopsierul dirijează jetul slab de apă al

unei pompe peste trupul neînsuflețit : dar până aici lucrarea a decurs destul de curat. Sânge a curs puțin.
Acum două zile pacientul a fost apucat de o subită durere abdominală, neprecis localizată, și manifesta semnele unui colaps profund. De la azil, pacientul a fost transferat la spital cu diagnostic de abdomen acut...
— Grozav diagnostic, rânjeşte bărbosul.
— Examen obiectiv : abdomen suplu, cu ușoare dureri difuze la palpare în toate sectoarele. Mac Burney dubios...
— Negativ, șoptește Ardesio. Te umflă râsul. Dacă asta-i apendicită, îmi tai gâtul.
— Cord : zgomote surde, înfundate, ritmice.
Frecvența bătăilor, 96 pe minut. Tensiune arterială 85 ; minima nedeterminabilă. Temperatura 37 și
Bărbosul lucrează cu costotomul pentru a îndepărta carapacea sternală. Asistentul îl urmărește fascinat. Fiecare tăietură de foarfecă retează net o coastă, cu zgomotul unei crăci uscate care se frânge. Dați-i drumul, citiți-vă mai departe romanul. Terapie ?
— Bismut, cloramfenicol, antispastice, analeptice...
— Bine. Apoi ce s-a întâmplat ?
— Intrat în secție alaltăieri, ieri a decedat, zice Lampredi.
— Terapie ineficace, comentează bărbosul.
Între timp a descoperit cavitatea toracică. Sub vălul pericardic se zărește inima : e roșie, întunecată, cu pete gălbui spre bază.
— Dispnee intensă și subită, iar peste un sfert de ora exitus prin insuficiența acută a miocardului.
— De ce nu începe cu abdomenul ? șoptește Ardesio, care-i cel mai nerăbdător. N-o fi având de gând să ne țină toată dimineața.
— Trebuie să procedeze metodic, zice Mistico.
Ciracul deschide pericardul, ridică inima și o extirpează tăind vasele groase de la bază. Apoi o înmânează bărbosului care o examinează, îi face o mică incizie cu o foarfecă și zîmbește mulțumit.
-— Iată domnilor. Ați scăpat repede. Am găsit causa mortis : infarctul vârfului. Mi-am dat seama de îndată ce i-am scos sternul.
Inima trece iar în mâinile asistentului, în timp ce noi ne înghesuim s-o vedem. Bărbosul ne ignorează. Îi spune ajutorului său :
— Vezi artera ? Secționeaz-o... Nu. Vreau o secțiune longitudinală, ca să descopăr trombusul în toată lungimea.

Asistentul se căznește să izoleze artera, un tubuleț subțire și vîrtos.
Hai, bagă foarfeca. Nu poți deschide o coronară ou bisturiul...
— Scuzați, abia suflă ciracul.
Bărbosul pare iritat ;
Să nu strłcăm cadavrul ăsta. Fii mulțumit ca nu trebuie sa-l plătești. Știi că în vechime anatomiștii trebuiau să și le plătească ?
— Halal ulcer sau apendicită, îmi șoptește, cu oarecare satisfacție Mistico. Pe mine nu m-au convins.
— Dar tu ce ai crezut ?
— Eu ? Nimic. Nu-i în secția mea.
Bărbosul:
— Ai văzut trombusul ? Da, e viermișorul ăsta. Face un semn larg cu degetul arătînd toată lungimea cadavrului : Cheagul ăsta atât de mic a avut consecințe mari.
Ni se adresează direct nouă
— Aveți diagnosticul adevărat : toate se potrivesc, așa-i ?
Un infarct atipic, mormăie Ardesio care s-a ars cel mai rău, fiind cardiolog. Sandolini și Lampredi înghit gălușca dând din umeri. Toți trei îl salută pe bărbos și se duc. Rămân eu și Mistico. Tu ce faci, nu vii ?
— N-am mai văzut o autopsie de când eram student, zic.
— Ăsta nu-i un loc cu asigurați. Haide : cum poți suporta duhoarea asta ?
— Totuși rămân. Nu-mi strică o reîmprospătare, să mai văd cum arată pe dinăuntru un corp omenesc. Timp am destul : în secție n-a mai rămas nimic de făcut, iar o dată ieșit din spital, unde să mă duc ? La cafenea ?
Bărbosul îmi tolerează prezența fără comentarii. Se vede că ajutorul lui trebuie să fie un începător :
Bărbosul îl privește cum lucrează clătinînd mereu din cap.
Extirpează plămânii, îi secționează deschizându-i ca pe-o carte, apoi trec la organele cavității abdominale : totul merge după un ritual precis. Încetul cu-ncetul se lasă cucerit și autopsierul, care depune o atenție tot mai susținută. (Trebuie să se înțeleagă că punctul său de vedere e special. După o săptămână de serviciu în camera mortuară, duminica se duce liniștit la meci. Și cred ca nici nu simte nevoia de a nu se gândi sau de a-și scoate din minte meseria pe care o face. Până la urma se consideră un privilegiat : unul care-i autorizat să trăiască într-un mediu care-i mit sau tabu pentru majoritatea oamenilor. De acest privilegiu devine conștient când, la cafenea, se apucă să povestească câte ceva din experiența muncii lui : nici un alt client nu

reușește să cucerească auditoriul ca dânsul. „Cea din urmă este autopsia", îi plăcea deseori să repete unui autopsier de la Institutul de Anatomie. Autopsia e o ultimă limită ; mai bine zis, este cel mai înaintat avanpost al vieții pe terenul morții. Asta voia să spună autopsierul acela.)
Bărbosul vorbește cu asistentul :
— Trebuie să sesizezi această situație primară : un om, un cuțit, un cadavru. Nici un fel de mașină complicată, doar acea unealtă perfectă care-i cuțitul. Și nevoia bolnăvicioasă a omului de a se cunoaște pe dinăuntru. Așa cum ne vedem noi pe noi, suntem tot atâtea învelișuri, tot atâția saci mișcători...
În acest răstimp cadavrul devine din ce în ce mai mult un adevărat sac. Organele sale, după ce au fost cântărite în palmă, examinate, secționate, zac acum împrăștiate pe o placă de zinc. Din când în când, autopsierul spală terenul cu furtunul, șterge sângele cu un burete mare.
— Hai să lăsăm deoparte patologia, urmează vocea bărbosului, o voce care înșiră cuvinte potolite, lăsându-le să curgă pe un ton egal. Eu prefer anatomia pură, fiindcă oferă posibilitatea de a verifica, să zicem așa, arhetipurile organelor. Nu știu dacă ești în măsura să pricepi ceea ce vreau să spun : știi dumneata ce semnificație are să deschizi și să găsești, de fiecare dată, aceleași organe ? Să le ai de fiecare dată în fața ochilor în aceeași invariabilă structură, să le recunoști pe temeiul tuturor suprapunerilor patologice ? Maladiile sunt incidente, modificări trecătoare, care nu intervin în adâncime, în substanța primară a organelor, în feIul lor de a fi organe. Ai văzut inima asta? A fost o tromboză a coronarei, de acord. Nu mai reprezinta un fenomen important, nici măcar pentru clinicieni, de vreme ce nu pot face nimic...
N-am observat că a intrat Gioberti. În tăcere s-a apropiat de organele care stau pe tava de zinc și le privește pe rând : pare un om-lup care ar adulmeca bucăți de carne. Îmi adresează surâsul său de lup.
— Tromboză coronariană. Are o oarecare semnificație numai pentru inima asta și pentru cei care suferă de așa ceva. Dar pentru inimă ca atare, ca organ, ce înseamnează ? Nimic. A fost considerat organul care adăpostește pasiunile : dar chiar și asta, ce semnificație ari ? Pasiunile sunt incidente, ca și maladiile : admițând că ar avea vreo legătură cu inima. Ceea ce contează este forma pură aici stă frumusețea anatomiei. Nu. Filozofia n-are nici un amestec. E mult prea ușor s-o faci într-un asemenea loc.
După ce a secționat circular cu fierăstrăul calotă craniana, asistentul a descoperit creierul.

Bărbosul îl scoate afară și-l ține răsturnat în palmă. Parc-ar fi un preot păgân:
— *Sicuti animae functionumn internarum perfectione et multitudine homo caeteris animalibus longe antecellit, ita et Cerebrum* [1] ... scria marele Verheyen...
...quod proprium illarum organum est... [2] *continuă Gioberti,*
— *Etcetera* , aprobă bărbosul. Depune creierul alături de celelalte organe și asistentul îl ia în primire.
— Iar medicina este considerată o știință. Dar va deveni știință numai atunci Cînd anatomistul își va fi epuizat cercetările. Amintiți-vă că funcția nu creează organul : poate numai să îl modifice. La început a fost organul, domnilor. Să continuam.
Nu mai vorbește pînă la terminarea autopsiei. Apoi își spală îndelung mâinile, imitat de ciracul său.

---

[1] *Precum prin perfecțiunea și multitudinea funcțiilor interne. ale sufletului, omul excelează cu mult față de celelalte animale, tot așa și creierul... (lat.)*
[2] *...care este organul propriu al acestora... (lat.)*

Autopsierul umple cu zdrențe și rumeguș golurile lăsate de organe, acestea fiind luate pentru a se face din ele preparate de examinat la microscop : mortul trebuie predat celor cu înmormântarea, în aparență întreg și îmbrăcat. Autopsierul nu-și poate permite să reflecteze că la judecata de apoi mortul acela va avea nevoie de toate organele : dar astea-l privesc pe bărbos. Începe să coasă la loc abdomenul, alipind marginile tăieturii cu împunsături lungi și rapide. Folosește un ac de plăpumar.
Ieșim. Gioberti a luat un rinichi : îl duce în mînă înfășurat într-o cârpă.
Trag adânc în piept aerul rece și-mi odihnesc privirea pe verdele arborilor și -al copacilor. Parcă nu-ți vine să crezi că auzi zgomotele mașinilor care trec pe după zidul de împrejmuire al azilului : mă îmbărbătează gândul că dincolo se află lumea vie, lumea asiguraților. Lumea mea.
Ciracul se îndepărtează către clădirea azilului. Bărbosul însă iese pe poarta grădinii, de unde pornesc autodricurile rapide care transportă cadavrele bătrânilor săraci la cimitir.
Bărbosul e cu bicicleta.
—- Vă salut, domnule profesor, îi spune autopsierul, după ce i-a deschis poarta.

Simt nevoia să-i văd pe asigurați de aproape. De aceea mă duc să-i aștept la ieșirea din fabrici, din întreprinderi, și-i observ, fie chiar din fugă, fiindcă toți sunt grăbiți să se îndepărteze, cu tramvaiul, cu motoretele, cu bicicletele.
E greu de explicat cum se face că bărbații aceia și femeile acelea care au înfățișarea de oameni sănătoși, ajung să se preschimbe în asigurați activi ; să se adapteze, cu toată graba care le mișcă pașii, la ceasurile lungi de așteptare în anticamerele ambulatoriilor. Mare trebuie să fie puterea medicului ! Dacă am face o comparație cu trecutul, știind ce știm despre medicii de altădată, s-ar părea că grație Asigurărilor, puterea medicului să fi crescut. O fi pierdut, poate, figura medicului, un anumit tip de prestanță exterioară, dar s-a îmbogățit în schimb cu o anumită alură administrativ-asigurativă, capabilă să transforme pe muncitori în asigurați.
În pofida tuturor amărăciunilor și greutăților, sunt mulțumit că sunt medic. Și când te gândești că într-o primă etapă, pe când eram încă în liceu, aș fi vrut să urmez dreptul (o diplomă în drept e bună oricând, mă gândeam), și maică-mea a fost aceea care m-a făcut să aleg medicina, adică o profesie nobilă și deschisă unor frumoase câștiguri (de mult urmărește maică-mea listele declarațiilor de impunere cu specificațiile respective : acolo a descoperit că mulți medici câștigă mai bine decât atâția industriași mici și mijIocii). Trebuie să recunosc că a fost o alegere fericită, cu atât mai mult că încep parcă să simt cum înmugurește în mine vocația. Și „oricum, e lucru frumos să nu depinzi de nimeni, să nu-ți pese de politică și de partide, ai o clientelă credincioasă, care te admiră și te respectă.
— Nu te admiră, iar cât privește respectul, totul merge până la un punct, zice Zucconi, dar nu se pot lipsi de tine. Ești un fel de tabiet pentru ei. Dacă nu reușesc să vină ca să le prescrii doctoria, e bucluc : oameni care, dacă cineva din afară le spune că sunt bolnavi, fac scandal. Și nici măcar nu facem medicină preventivă : nici nu vor să audă.
Tot în scopul de a-i vedea pe asigurați de aproape, Zucconi îmi permite să mă duc să-l vizitez la ambulatoriul său. Trebuie să învăț puțină tehnică în practica asigurărilor.
În aparență asigurații par oameni normali, cu fețe, ținută și fel de a se îmbrăca absolut normale. Ceea ce-i deosebește, îi transformă în asigurați, este un caracter interior, nu atâta o anumită boală cât calitatea specială pe care le-o conferă faptul că au în buzunar, sau în poșetă, cărțulia Asigurărilor, cu timbrele la zi. Aceasta cărțulie reprezintă punctul de întâlnire între

asigurat și medic : și nu-i vorba de consultație, de boală, de tratament ; asiguratul vrea rețeta iar medicul vrea să înregistreze consultația : aceasta-i semnificația cărțuliei de asigurat.
Chiar dacă-i spui că n-are nimic, prescrie-i oricum un medicament. Dacă n-o faci, ai pierdut un asigurat.
Asiguratul știe ca acea cărțulie de asigurat e un obiect de mare preț pentru medic, iar când foamea sa de doctorii devine insațiabilă, e în stare s-o foIosească și ca instrument de șantaj : o flutură pe dinaintea mâinilor medicilor, sute de mâini întinse ca s-o înhațe. Conform regulamentului, cărțulia trebuie să rămână în posesia asiguratului, dar visul oricărui medic este să o păstreze într-o casa de bani, în siguranță, teancuri-teancuri de cărțulii, mii de cărțulii aparținând unor puternice nuclee familiare compuse din bătrâni, femei și copii.
Ritualul prestării de asistență socială se consumă în ambulatoriul medicului, și atinge maximum de perfecțiune când sala de așteptare, anticamera, sunt pline cu asigurați îngrămădiți de-a lungul pereților și în picioare la mijloc, în timp ce alții au făcut bivuac în fata intrării. În asemenea condiții asiguratul devine asigurat în cel mai înalt grad, iar medicul, mai mult ca oricând, un medic de-al Asigurărilor : se realizează situația ideală a asistenței generale în asigurări. Asiguratul așteaptă ore întregi ca să-i vină rândul (cu cît mai lungă-i așteptarea, cu atât mai mult e apreciată prestarea de asistență) iar un neasigurat - în trecere se întreabă ce s-o fi distribuind gratis acolo înăuntru. E plăcut lucru să profesezi în aceste condiții, fără probleme de diagnostic, de tratament și celelalte, lucruri rezervate eventual specialiștilor, docenților, profesorilor, care își asuma răspunderea solidară pentru cazurile care se abat de la schemele obișnuite ale bolilor : răspunderea medicului generalist mai este încă limitată, din punct de vedere obiectiv, și din cauză că masa asiguraților lasă, pentru asiguratul singular, un timp disponibil din ce în ce mal restrâns. Partea frumoasă e că toate astea le știu și asigurații medicului bun, care are atât de mulți asigurați tocmai pentru că e bun : ca urmare nici nu mai au pretenția să fie lecuiți. În definitiv, să te însănătoșești total, să fii într-o stare perfectă sănătate, însemnează să nu profiți de cărțulie, să nu faci uz de un drept, să n-ai ocazia de a participa la ritualul sugestiv al asistenței mai însemnează, încă, și mai cu seama, să te lipsești de o scuză care admite sacrosancte justificări și să te afli în situația de a înfrunta în întregime gravele probleme care împietează asupra vieții. Nu-i nici o scofală să fii sănătos tun : câte un mic deranjament de tip cronic reprezintă un excelent

antidot împotriva angoasei și a sinuciderii.
Mecanismul prestației profesionale are un mers fatal și inexorabil. Consultație, tratament ? Cine-și poate permite luxul de a opri mersul unei benzi de montaj ca să se ocupe de o neînsemnată, unică piesa care-i aidoma celorlalte ? Iei piesa defectă și o dai deoparte, piesele care împing din urmă nu pot să aștepte. Important este să nu moară asiguratul, ceea ce reprezintă un mic doliu, o pierdere pentru toți medicii Asigurărilor ; dacă totuși moare, dacă în adevăr i s-a împlinit sorocul, te resemnezi. Numai banda să nu se oprească.
asistenta îl introduce pe asigurat, care se prezintă cu șapca într-o mînă și cărțulia în cealaltă.
— Cum merge ? îl întreabă Zucconi. Pe cărțulie a pus stăpânire asistenta : o deschide la pagina potrivită sub ochii lui Zucconi care începe să copieze datele stării Civile pe carnetul de rețete.
— Ceva mai bine, dar parcă tot mai am unele arsuri după-masă.
— Totdeauna după-masă ?
Zucconi termină de scris, desprinde rețeta și o înmânează asiguratului.
Ia comprimatele astea. Sugi câte una când îți vin arsurile. Ciao !
Asiguratul iese. Urmează altul la rînd ; nici nu s-a închis ușa în urma celuilalt, și a și intrat. Și așa mai departe, în ritm de patru minute consultația.
Al nouălea asigurat reclamă câteva minute mai mult, fiindcă trebuie examinat. E vorba de unul care nu s-a mai prezentat de mult.
— Când vine unul care nu s-a mai prezentat de mult, arată-i că vrei să-l examinezi. Previi eventuala sa intenție de a schimba doctorul, și deseori reușești să-l faci să vină mai des, îmi spune Zucconi în timp ce pacientul își descoperă în grabă spinarea. asistenta are grijă să-i țină ridicat ghemotocul de flanelă, cămașă și pulover, iar Zucconi îl ascultă cu stetoscopul aplicat pe peticul de torace pe care îl are la dispoziție.
— Respiră adânc. (Încă o dată. E o bronșită. Asiguratul își Îndeasă de bine de rău cămașa în pantaloni, ia rețeta și pleacă mulțumit.
— Iarna, când sunt mai îmbrăcați, se pierde timp mai mult, zic.
Zucconi trebuie să răspundă la telefon. În cazul de față nu poate pune diagnosticul prin telefon, așa că aranjează o vizită domiciliară.
Trebuie să înveți să pui diagnosticul și să prescrii tratamentul prin telefon, fiindcă dacă ai mult de lucru, vizitele domiciliare sunt ca și timp pierdut, Când ți-ai fixat standardul economic al zilei de lucru trebuie să cauți să transformi o vizită domiciliară în două vizite în ambulatoriu. Pentru cele

nici șase sute de lire pe care le primești de la Asigurări în schimbul unei vizite la domiciliu, ești nevoit să pierzi o groază de timp, să consumi benzină, și, vrei nu vrei, să-l examinezi pe bolnav.

— Două sute optzeci și cinci de lire ori doi : ai dreptate, mai bine să nu le faci pe cele domiciliare

Zucconi clatină din cap :

— Nu-i chiar atât de simplu. Eu, dacă nu reușesc să rezolv domiciliarele la telefon, le fac pe toate, înjurând eventual, dar le fac, și mă silesc să-i vindec, să-i tratez cât pot mai bine. Nu pricepi ? Vizitele domiciliare le consider publicitate. Ceea ce facem noi e o afacere particulară, așa că dacă vrei să lucrezi rațional, trebuie să dai ceva pentru publicitate : o cer legile pieții.

Aprob. Zucconi e un adevărat maestru. După el trebuie să iau, nu după medicul primar.

Odată lansat, Zucconi îi dă înainte.

— Pune vizitele domiciliare în contul publicității. I-am deprins pe toți să vină -la ambulatoriu, fiindcă e mai comod și mai rentabil. E o pretenție care poate fi perfect justificata pe motive de prestigiu profesionale. Zic : la frizer ori la coafor, vă duceți? Bun! Puteți veni atunci și la doctor, în ambulatoriu. E limpede? Cel care chiar nu poate veni, însemnează că-i cu adevărat bolnav. Mă duc, și fac tot posibilul ca să-l vindec la repezeală. Am atins astfel două obiective limitez vizitele domiciliare, iar rezultatele bune îmi fac reclamă. Și dacă e vorba de un titular de cărțulie cu drept de indemnizație de boală, grăbindu-i vindecarea obțin o meritorie apreciere din partea Asigurărilor. Boala domiciliară a unui muncitor nu folosește nimănui : nici muncitorului, nici patronului, nici Asigurărilor și prea puțin doctorului. Pâinea ți-o câștigi de la bolnavii tratabili în ambulatoriu. În majoritatea cazurilor n-ai altceva de făcut decât să repeți rețeta.

Îi mulțumesc lui Zucconi pentru temeinicele învățături. Dar se ivește un gînd care mă lasă perplex :

— Atunci, trebuie să mai te și pricepi să-i tratezi pe oameni ?

Zucconi reflectează apoi răspunde :

— În practică nu-i chiar atât de greu. La drept vorbind, care sânt cazurile care au cele mai multe probabilități de a se rezolva în mod strălucit ? ----- Stănile febrile. Inflamațiile. Și tocmai astea reprezintă majoritatea chemărilor la domiciliu. Tu dai antibiotice și mai totdeauna faci o figură grozavă. Pacientul se vindecă și îți mulțumește. Bineînțeles, în scopul de a scoate în evidență contribuția și priceperea ta, ai grijă să alegi un antibiotic al

cărui nume să fie mai puțin cunoscut de marele public. Chiar dacă penicilina și streptomicina mai lucrează foarte bine, folosește-le cât mai puțin, iar dacă-i vorba de platnici, de loc : sunt prea comune.
Cer voie să iau notițe. Deși măgulit, Zucconi îmi face semn că nu : ideile fundamentale le-am căpătat. Tot pălăvrăgind, a și expediat vreo treizeci de asigurați și doi platnici. Platnicii au fost examinați cum se cuvine, și au plecat amândoi cu rețete lungi și costisitoare.
Rețete ca de medic primar sau de docent. Cu asta îi ții în mână pe platnici. S-ar simți umiliți dacă ar trebui să plătească ieftin doctorul și doctoriile. S-ar simți aduși la același nivel cu muncitorii. Puținii platnici care mai există sunt disputați prin onorarii ridicate și prin rețete scumpe.
Toate astea le știu, dar pentru mine sunt himere.
Zucconi e de acord. Îmi mai spune cîte ceva despre clasificarea internă a asiguraților, în raport cu diferitele categorii din care fac parte : muncitori industriali, meseriași, comercianți (care pentru medicină generală au deseori asistență proprie gratuită), funcționari de stat, și așa mai departe ; și mă lămurește asupra anumitor expediente care trebuiesc adoptate pentru unii și pentru alții. Deosebirile de tratament sînt datorate în special onorariilor diferite pe care fiecare instituție de asigurări sociale le acordă medicilor.
Zăbovim asupra funcționarilor de stat care sunt în același timp și asigurați și platnici. Cu ăștia trebuie să te adaptezi de la caz la caz, zice Zucconi
A) Consultații. Dacă ai de a face cu funcționari care, față de medic cel puțin, nu se arată jigniți pentru faptul că-s tratați ca niște muncitori de rând, îți convine să semnezi un număr mare de consultații pe care nu le-ai făcut, și să te mulțumești ca plată cu atâta cât are să-ți ramburseze instituția respectivă. Asemenea funcționari de stat pot fi asimilați cu asigurații propriu-ziși
Dacă e vorba de funcționari respectabili, funcționari burghezi, va trebui să ceri un onorariu chibzuit pentru vizitele pe care le-ai făcut și ai să eliberezi bineînțeles o chitanță pentru o sumă mai mare, contrasemnând vizite mai multe decât cele reale : nici unul — și deseori e vorba de funcționari ireproșabili — n-are să te refuze pe motiv că-i o Înșelătorie. Celui care face parte din această ultimă categorie, îi place să fie considerat platnic.

B) Medicamente. Nu face deosebiri, fiindcă la rambursarea medicamentelor țin toți : de aceea pe cele pe care le prescrii, să le justifici printr-un diagnostic oportun, chiar dacă, în cazul funcționarilor de stat din

grupa a doua, în scopul de a-ți da ție însuți și lor mai multă importanță îți poți permite să fii generos : dar cu măsură. Cu măsură, fiindcă dacă tipul ăsta de asigurat observă că, acolo unde a ajuns, se poate un considera un platnic (cheltuiește o groază de bani iar Asigurările li rambursează un fleac) există riscul să se transforme în platnic integral și să se ducă la un docent. Trebuie să-l ții într-o stare de echilibru delicat, deseori greu de păstrat.
Și cum dintre aceștia mulți se delectează cu lectura enciclopediilor medicale, trebuie să ai grijă să fii totdeauna doct și complicat. Fă în așa fel încât diploma ta să te diferențieze cât mai mult de licențele și diplomele lor : să-i faci să simtă că ești medic, că diploma ta face cât zece de ale lor, că veniturile tale de liber profesionist sunt astronomice față de salariile lor funcționărești.
În timp ce meditez asupra celor învățate în materie de tehnică a asigurărilor, Zucconi își lichidează ultimii pacienți.
—De ce nu te duci să vezi cum lucrează și Drudi ?
Spun că nu cred că merită. Zucconi se arată măgulit de fidelitatea mea. Mă lămurește de ce Drudi e atât de capricios și de iritabil la spital : fiindcă adoptă o tehnică diferită. E blajin, docil, servil față de asigurați, se duce să-i viziteze acasă chiar dacă îl cheamă pentru un guturai : după asemenea eforturi, răbufnește la spital unde nu există asigurați, dar există în schimb colegi care-l calcă pe nervi.
—- Dacă n-ar exista concurența, dacă ar fi singurul medic din oraș, ar fi în stare să le dea cu piciorul în fund asiguraților.
Eu gândesc dimpotrivă, că asigurații sunt un lucru sfânt.
— Misiunea noastră este de a ne juca cu răbdare de-a medicul și bolnavii la vârsta noastră ! Dar nici așa nu-i drept să vorbim: ar fi vai și amar dacă ambulatoriile noastre n-ar fi pline, dacă asigurații n-ar reveni mereu, dacă nu s-ar fi născut în ei nevoia de medicamente...
— Mi-ar plăcea atât de mult să am un asigurat, zic.
— Cred că ți-am dat o mână de ajutor azi. Am respectat angajamentul din Jurământula lui Hipocrat.
Îi mulțumesc călduros ; aș putea poate să-i cer câțiva asigurați cu împrumut, dar nu îndrăznesc. În timp ce-și îmbracă haina, îi pun o Întrebare prin surprindere.
— Dar Piselli, cum se descurcă ?
Are o droaie de asigurați acuma, răspunde dus pe gânduri. Dar nu-i vrea : consideră că-s o belea pe capul omului. Mai înțelege-l dacă poți.

Deci : Piselli are o droaie de asigurați, acuma. Iar mie mi s-a spus că are foarte puțini, probabilmente acei câțiva care au rămas atât de legați de dânsul încât nu-l lasă inima să-i alunge. De unde a putut să ia așa deodată o droaie de asigurați ?
Fără îndoială, cei ai lui Bui. Dacă nu vrea să-i aibă, se cheamă că nu i-a cumpărat, și din același motiv nici n-a făcut pe dracu-n patru ca să-i moștenească pentru că ar fi trebuit să le-o ia înainte lui Zucconi, lui Drudi și grupului înfometat al voluntarilor. Cu neputință.
Mai că l-aș întreba pe Zucconi dar prefer să nu-l pun în situația de a nu-mi putea răspunde. Dar de ce nimeni nu vrea să vorbească ? Va să zică lucrurile nu sunt încă definitivate, și nu sunt pentru că Bui e încă în viață.
Îi spun lui Zucconi că mă bucur ca are atâta de lucru, și că sunt sigur că-i în pierdere păstrând locul de la spital pentru patruzeci de mii de lire pe luna.
— Mă gândesc uneori că, pentru cât îmi aduce, mai bine aș renunța la el. Dar nu pot : cele câteva ore pe care le petrec dimineața în secție îmi dau sentimentul că sunt un adevărat medic.
Infirmiera a și plecat. Zucconi stinge lumina și ieșim. Am remușcări ca nici n-am trecut pe la ambulatoriul meu. Îi telefonez proprietăresei :
— A venit cineva ?
-— Nu, domnule doctor, n-a venit nimeni.
Mistico insistă să merg într-o seara cu el la cinematograf ; îi spun că obișnuiesc să merg cu Teresa și că, oricum, aș prefera să mă duc să fac un biliard.
— Am nevoie de părerea ta într-o chestie, îmi spune Mistico. Ai să vezi.
Ne ducem să vedem un film polițist în premieră. E zi de lucru și sunt puțini spectatori. Mistico se uită mereu în jur.
— Lume puțină, comentează, și pare contrariat. Așa-i plăcut la cinema, zic. Și mai spun să nu mă țină de vorbă că mă face să pierd firul : biletul
Nu-i un film interesant : așa se explică puțina atenție pe care i-o acordă prietenul meu. Doar el a fost acela care a ținut morțiș să vadă tocmai filmul ăsta. Detest filmele care cer o atenție susținută, greu de înghițit, și filmele franțuzești : mă duc numai la filme polițiste, filme Western și filme de război. Socotesc cinematograful o distracție, dar asta nu înseamnă că nu-s în stare să deosebesc un film american de o porcărie oarecare. Mistico e și el partizanul acelorași tipuri de filme.
— Puțină lume. În seri ca asta cinematograful lucrează în pierdere.
— Din cauza televiziunii.

— Televiziunea ! șoptește Mistico. Să poți ajunge la televiziune...
— Ce-ai zis ?
— Nimic.
În pauză încerc să comentez prima parte : Sunt sigur că am și ghicit cine-i asasinul. Dar Mistico nu mă ascultă, dimpotrivă, ar vrea să tac. Pare absent, așteptând parcă ceva.
Deodată vocea difuzorului umple sala : „Doctorul Mistico este rugat să vină la telefon." Mistico a ascultat fără să se miște. Îl scutur :
— Hei ! Ești căutat.
— Sst!
Difuzorul repetă : „Doctorul Mistico, medicul, este chemat la telefon. E vorba de un bolnav." Mistico se scoală.
— Nu te mișca, așteaptă-mă aici. Mă-ntorc în dată.
Fără grabă străbate culoarul central, Asigurații îl privesc, iar el, drept și sigur pe sine, se oferă acestor priviri. Observ că lumea comentează, arătându-l cu degetul. Dispare după perdelele verzi din fund : telefonul se află În hol, la casa de bilete.
Începe actul al doilea : voi fi nevoit să-i povestesc lui Mistico partea pe care a pierdut-o. Bietul băiat, ce plicticos lucru I După ce ca are atât de puțini asigurați, aleargă după el și la cinematograf: fiindcă mai mult ca sigur că e vorba de o chemare pentru o vizită urgentă. Oricum, își scoate măcar prețul biletului.
N-ar fi rău ca mai târziu, serile în care mă duc într-un loc anume, să iau și eu obiceiul de a lăsa vorbă maică-mi unde mă poate găsi : o măsură de genul ăsta trebuie să facă o excelentă impresie asupra asiguraților. Doctorul lor se distrează e omenesc lucru s-o facă — dar nu-i uită nici când se distrează : nici cândînd e cu o femeie (trebuie să i-o spun Teresei : își va da desigur seama ce în semnează să faci dragoste cu un medic).
Peste câteva minute Mistico se întoarce la Iocul lui.
Ce a fost ?
— Nimic. S-a aranjat.
— Nu te-ai dus ?
— Taci. Era vara-mea.
— E cineva bolnav în familia ei ?
— Nu. Eram înțeleși să mă cheme.
— Cum adică, ai făcut-o dinadins ?

— De ce nu ? Ce, e ceva rău ? Publicitate.
Arunc o privire pe ecran.
Nu-ţi place Ideea ? spune Mistico. Mie mi se pare bună și nu costa nimic.
Al dracului marocan ! Păcat că-i lume puțină.
— Ideea mi-a venit acum cîteva zile, Cînd am fost la un coleg. Lucrul cel mai important, złcea el, e să-ți pui numele în circulație.
— Dar cum a putut vară-ta sa știe când e pauză?
Nu știa. Ea a rugat să fiu chemat în pauză. În față unei nenorociri toți sunt foarte serviabili. Un răstimp ne mai uităm la film care s-a mai dres : s-ar părea că de fapt asasinul nu-i cine am crezut eu. La un moment dat Mistico începe iar :
— Am comis poate o greșeală. Tâmpit am fost ! Ei, lasă acum.
Noi nu suntem medici de premieră. Clientela noastră frecventează săli de cartier cu filme în reluare. Ăștia de aici sunt toți platnici, pun prinsoare.
Admit că argumentația e destul de logică.
— Altădată am să organizez publicitatea în săli de cartier, nici vorbă.
Hotărât, maica-mea împreună cu Mistico ar ajunge departe. Ar ajunge oriunde.
In sfârșit găsesc pe cineva așteptând în anticamera ambulatoriului. E o femeie de vreo cincizeci de ani, care șade gravă și încruntată, ținând o sacoșă în poală. Stăpânindu-mi emoția o salut cu simpatie, dar nici nu-mi răspunde. Oftează uitându-se la ceas.
— Dumneavoastră sunteți doctorul ?
— Scuzați întârzierea. Vizitele, știți.. Vă primesc imediat.
— Cred și eu. Nu-i nimeni.
— Am deschis de curând. Numai o clipă, mă duc să îmbrac halatul.
Intru în cabinet, șterg cu palma praful de pe birou, îmbrac halatul.
Învelitoarea canapeluței e imaculată, fără o cută (Când fac dragoste cu Teresa am grijă s-o scot : dar poate că-i o eroare, fiindcă, puțin mototolită, ar simula folosirea în timpul consultațiilor.) Alerg s-o întâmpin pe clientă din ușă — Poftiți, doamnă.
E prost îmbrăcată : poartă un pardesiu murdar, pantofi scâlciați, iar o basma în carouri îi acoperă părul ciufulit. Aș zice că-i o femeie din clasa de jos, muncitoare sau cam așa ceva. Examinează instalația și încheie spunând că arată destul de bine.
— Spuneți, vă rog, și-i ofer un scaun în timp ce eu iau loc la birou.
— Așa. Eu Sînt o asigurată de-a doctorului Cifiello. Știți, doctorul care șade

aici aproape. Are totdeauna ambulatoriul tixit.
— Mă țin tare și nu înregistrez lovitura.
— Sunt destul de mulțumită de dânsul. Dar aș vrea să schimb. Eu sunt din ăia cărora le place să schimbe : în toate, să știți. Mai curând ori mai târziu, mă plictisesc de toate. Și văzând că dumneavoastră ați deschis un ambulatoriu... Mă măsoară cu atenție. Unde ați făcut practica ?

Mai întâi la clinică. Acum sunt la Valsalva. Își dă aere că le pricepe pe toate și continuă :
— Fiindcă s-ar putea ca unul tânăr să aibă mai puțină experiență, dar e mai modern, cunoaște metodele noi. Nu-i așa ?
— Desigur. Ați anunțat la Asigurări schimbarea medicului ?
— Nu, nu. Vă dați seama, întâi vreau să văd. Dar dacă doriți, vă plătesc vizita, n-aveți grijă.
— Vai de mine, nici vorbă !
— Înainte de a schimba medicul, trebuie să te gândeștindești bine. Fiindcă el îți poate spune : ce ți-am făcut și a fost rău ? De ce ești nemulțumită de mine ?
Îi dau dreptate mă trece un fior prin șira spinării când mă gândesc că pentru a-mi face rost de o mie de asigurați, o mie de inși vor fi constrânși să rupă vechile legături cu medicii respectivi. Dar ca să răzbești trebuie curaj. Deocamdată trebuie să reușesc să smulg această asigurată lui Cifiello. Trebuie să intru în joc cu toate forțele.
Cu un zâmbet larg o poftesc să-mi povestească ce o supără. Mă privește perplexă :
— Cum, nu mă examinați ? Credeam că măcar prima oară...
— Sigur că vă examinez. Cum poți îngriji pe cineva fără examen clinic ?
— N-am vrut să spun asta. După ce ai ajuns să cunoști pacientul, atunci e altceva. Timp aveți, de altfel.
-— V-aș examina, doamnă, chiar dacă afară ar aștepta cincizeci de persoane. Dar voiam mai întâi să aflu câte ceva despre ceea ce vă doare.
— Ehei, vai de capul meu, flutura o mână, peste tot simt dureri. Noroc ca m-am mai învățat cu ele.
Acesta e un punct de trecere gingaș : există pacienți care vor să li se recunoască suferințele după semnele exterioare ; alții, dimpotrivă, țin să arate că le îndură cu bărbăție. Încerc această ultimă cale :
— Nu s-ar zice că suntînteți atât de bolnavă. Aveți un aer atât de tineresc...

— Vreți să glumiți, domnule doctor, zice (și văd că am ghicit). Știți câți ani am ?
Reușesc să nu mă pronunț.
— Patruzeci și nouă.
— l-aș fi dat ceva mai mult.
— Nu s-ar zice.
— Și-am mai făcut și trei operații. Mai întâi apendicită cu peritonită : am zis bine ? Apoi aceea cu piatră la ficat, apoi un fibrom. E foarte satisfăcută de cele trei operații ale ei. Îi spun că le-a suportat foarte bine.
— S-ar părea că aș avea niște aderențe.
— E normal. Acuma să-mi spuneți ce nu merge.
În timpul asta s-a dezbrăcat. Am pus-o să-și păstreze chiloții, sutienul și maioul și s-a întins pe canapeluță. Are o carne flască și albă, însemnată cu o rețea de vinișoare albastre. Îmi arată cu mândrie pîntecele care seamănă cu o hartă geografică. Vedeți cicatricile ?
Am văzut cicatricele, și ea își acoperă pîntecele.
Uite. De o bucată de vreme simt uneori o greutate aici la mijloc, unde-i. Stomacul, o ghiulea care umblă încoace și-ncolo. Înainte ori după masă ? Ași ! Când i se năzare.
— Palpez. Bineînțeles nu găsesc nimic deosebit. La apăsare n-o doare.
— N-o fi un ulcer, domnule doctor ? Puteți să mi-o spuneți, că nu mă tem. Am făcut trei operații, o pot face și pe a patra. De fiecare dată îmi scoate câte o bucată din ceva, așa mă fac mai ușoară.
— Nu cred să fie ulcer.
— Așa zice și doctorul Cifiello. Atunci ce să fie ?
Hotărăsc să prelungesc examenul și interogatoriu. Îmi povestește ce mănâncă timp de o săptămână, când are scaun și cum, și grijile pe care le are cu soțul și copiii. O ascult cu multă luare aminte și în acest timp mă gândesc ce diagnostic să-i pun. Cred că-i ceva nervos.
— Așa zice și doctorul Cifiello : ceva de felul acesta. O distonie, zice el. Trebuie să fiu atent : până acuma eu și Cifiello suntem la paritate de puncte, așa că avantajul e de partea lui.
— Să ascultăm inima, hotărăsc. V-a ascultat vreodată inima doctorul Cifiello?
Prima lovitură a reușit. Asigurata declară că niciodată doctorul Cifiello nu i-a ascultat inima.
— Dar atunci cum poate vorbi de distonie, de simptome nervoase ? îi dau eu

zor. Confirmarea o dă inima.
Își descoperă sânii fleșcăiți și eu îi ascult inima.Se aud cele două tonuri însoțite de alte zgomote. Sper că nu-i vorba de zgomote patologice de oarecare importanță (mereu îmi pun în gând să revăd cardiologia prelucrând-o pe colecția de moșnegi ai azilului, dar nu reușesc niciodată să mă apuc serios de treabă).
Drept e ca există un ritm cam accelerat.
— N-o fi ceva serios, doctore ?
— Nu. E numai un semn ca sistemul nervos nu-i tocmai în regulă.
— Cred și eu, Cu viața pe care sunt nevoită s-o duc... Azi sau mâine o să mă bage la balamuc.
Cât pe ce să spun că n-are nimica grav, dar mă rețin. Dacă o conving, risc   s-o pierd. Dar dacă ține cumva să fie serios bolnavă ?
-— Cu un tratament energic o să vă simțiți mai bine. Urmați vreun tratament în prezent ?
— Da de unde. Iau o pilulă dimineața și una seara, și gata.
Dau clin cap cu un aer grav.
Dar n-am terminat încă, domnule doctor.
— Spuneți.
— Mai am o mare durere în șale, aicea jos, pe dreapta. N-or fi rinichii ?
— Să vedem.
— Și o furnicătură în tot brațul. Chiar că sunt hodorogită.
Se așază în capul oaselor. Apăs acolo unde ar trebui să fie răul.
— Acum însă nu simt nimic. Ați făcut o analiză a urinei ?
— Am făcut-o de curând.
— Și ce s-a găsit ?
— Doctorul zice că nimic,

— Însemnează că-i ceva reumatic.
— Cred și eu. Dar în brațe ?
— Și acolo. Ori poate să fie circulația.
— Totdeauna am avut tensłunea cam scăzută. Mi-o luați ?
— Îi iau tensiunea.
— Doisprezece.
— Mereu la fel. Nu se mișca.
— Mai bine scăzută decât ridicată,
— Cu atît mai bine. Ar trebui totuși s-o am cincisprezece. Doctorul Cifiello

n-a vrut să intervłnă niciodată.
Nu spun nimic nu pot să spun că bine a făcut. Mă îndepărtez de canapeluță femeia începe să se îmbrace. Pare să fie mulțumită.
— O consultație pe cinste. Sunt mulțumită, zice. Mă gândesc la rețeta pe care să i-o pregătesc: ceva de mare efect, chiar dacă nu de categoria : rețetă de docent pentru platnici.
— Ce frumoasă meserie aveți. Le dați oamenilor un sentiment de încredere...
Prescriu patru medicamente supozitoare, sirop, comprimate și fiole — pe un mare carnet de rețete, pe care figurează titlul de medic la Valsalva.
— Poftiți, doamnă. Acum să vă spun cum să luați doctoriile.
Nici măcar nu se uită la rețetă.
— Doctore, știți că am cărțulie de asigurată. Am dreptul și la doctorii gratuite.
Afacerea se complică : lipsit de partea finală, decisivă, adică de frumoasa rețetă gratuită, efectul vizitei mele rămâne în mare măsură anulat
— Dacă nu mă alegeți ca medic, nu vă pot prescrie medicamentele pe carnetul Asigurărilor. Pentru moment nu poate s-o facă decât doctor Cifiello.
— Știu, zice ea deschizând brațele. Rămânem tăcuți o clipă ; eu privind rețeta, ea potrivindu-și basmaua pe cap.
— Păcat. Vă dădusem un tratament frumos.
— Ce să-i faci? Cine n-are parale e nevoit să rămână bolnav. Cîte doctorii mi-ați dat ?
— Patru.
— Și dacă ar fi fost pe carnetul Asigurărilor, tot atâtea mi-ați fi dat ?
— Mă gândesc la reproșurile și amenințările pe care mi-lear fi făcut funcționarul de la Asigurări și ajung la concluzia că-i inutil s-o mint. Scutur din cap.
— Vedeți. Puteți fi oricât de priceput dumneavoastră, dar vă pomeniți cu mâinile legate, iar noi, asigurații, n-avem cum să ne vindecăm. Apucă sacoșa.
— Oricum, pentru cel căruia nu-i dă mâna să cheltuiască, tot e ceva și Casa de Asigurări Sociale. Îmi cere să-i dau totuși rețeta, ca s-o arate acasă; ca să se poată vindeca măcar în teorie.
Simt o adevărată părere de rău uitându-mă la inutila mea rețetă, la prima mea rețetă, atât de completă, atât de frumos scrisă, cu un Rp/ înaintea fiecărui medicament, cu titlul tipărit într-un albastru atât de citeț ! I-o dau femeii care și-o bagă în sacoșă.

— Aveți pe ea indicațiile și adresa mea, de care o să aveți nevoie pentru
— Și dacă vă aleg ca doctor o să-mi prescrieți și siropul pentru soțul meu ?
— Desigur.
— Nu se poate lipsi de sirop. Dacă nu-l ia, nu digeră. Eu cred că-i o idee fixă. Ce să-i faci Apoi eu mai am adesea nevoie de vată și de pansamente. Sunt lucruri de care ai mereu nevoie prin casă.
— Am să vă prescriu tot ce vă trebuie.
— Scuzați dacă mă obrăznicesc. Dar sunt unii doctori care țin mai mult cu Asigurările decât cu asigurații.
O însoțesc până la ușă. Când să iasă, începe să scotocească în sacoșă, și mă întreabă care-i prețul consultației.
— Dreptul dumneavoastră. Suntem săraci, dar avem obraz.
Poate că dacă nu-i cer bani, îi creez un fel de obligație morală de a mă lua ca medic. Mai știi ? Nimica, doamnă. Voi înscrie vizita de azi Când o să aduceți cărțulia.
Nu insistă și, în semn de recunoștință, se declară convinsă că în curând voi avea vestibulul plin de asigurați, fiindcă sunt un doctor bun și o merit.
Îi povestesc totul Teresei când, mai târziu, vine să mă ia. Am dat prima consultație și totuși mă simt deprimat.
— Să vezi că te alege, zice Teresa.
— Spune-mi că o să reușesc.
— Sunt sigură, Guido. Afară de asta, tu ai prestanță și înfățișare de medic.
Ca să-mi ridice moralul îmi oferă, în seara aceea,o masă în oraș.

11

Vara o petrec in oraș. N-am bani de vilegiatură și nici nu pot închide ambulatoriul tocmai acuma când sunt la început. Din aceste motive, eu și cu mama, am hotărât să refuzăm să-l înlocuim pe un coleg din provincie, în cele cincisprezece zile din august pe care hotărâse să le petreacă la mare.
Teresa e în concediu și aproape zilnic, în afara orelor de spital sau de ambulatoriu, dăm târcoale prin centru, amestecați printre turiști. Teresa e fericită când se plimbă cu mine. Spune că pentru dânsa nu există concediu mai plăcut. Ne ținem de mâinile asudate. Nu mă mai pot feri de căldură ieșind în cămașă ; port în permanență haină și cravată și sunt un izvor de nădușeală. Teresa îmi oferă adesea o înghețată ori o limonadă rece. Căscăm gura prin prăvălii — prin cele care mai sunt deschise și discutăm asupra

lucrurilor pe care le vom cumpăra cândva : vitrinele sunt încărcate de lucruri frumoase și utile pe care un om care se respectă trebuie să le aibă cu orice preț. Vitrinele îți dau măsura valorii unui om : îți spun tocmai bine că cine nu știe să facă bani, cine nu câștiga mult în ziua de azi, ori e un sentimental ori e un dobitoc.
Altădată mă mai opream din când în când în fața vitrinelor de librărie, îmi amintesc că se găsea câte o carte care sa mă intereseze, vreun roman de război : acuima nu, știu că n-am timp de pierdut și că, de-aș avea bani chiar, nu i-aș cheltui pe așa ceva ; am devenit un profesionist serios. Teresa nu iese din vorba mea, dar zice ca o nevastă de doctor trebuie să citească, să se țină la curent, ca sa facă impresie bună în societate. Momentan nu știe nimic, dar zice că nu-i trebuie mult ca sa se cultive.
În fața mobilelor rămânem țintuiți, în contemplație : ne-am hotărât ca în prima fază să adoptăm modernul, eventual un modern distins, mahon sau palisandru. În a doua fază, când contul la bancă se va fi rotunjit, ne vom orienta către un stil care, în materie de mobilier, este cel ce face cea mai mare impresie. Când un medic a ajuns aici, Își poate permite să păstreze o clientelă aleasă, compusă în întregime din platnici. Și n-ar fi exclus ca anumiți asigurați cu stare, pentru a nu-și pierde medicul curant, medic bun care, pornind de la nimic a reușit să-și mobileze casa în stil florentin, să se hotărască să se transforme în platnici. Ştiu că se întîmplă și asta. Nu s-ar explica altfel cum se face că extinderea asigurărilor nu duce la dispariția platnicilor.
Alte magazine interesante sunt cele cu obiecte electro-casnice și vestimentare. Teresa știe precis ce caracteristici tehnice vor avea și de ce marcă de fabricație vor fi aparatele electrice din casa noastră. Mai știe și de câte exemplare din fiecare categorie de îmbrăcăminte ai nevoie, în raport cu standardul la care vrei să te fixezi. Îmi pare bine că viitoarea mea soție are o minte bine organizată : s-ar putea ca maică-mea să-și schimbe părerea în privința Teresei.
Un popas obligatoriu în hoinărelile noastre îl facem în fata unui magazin de automobile : în vitrină se află totdeauna o mașină de mare capacitate cilindrică, dar noi studiem fără excepție utilitara, mașina ieftină și obișnuită, reprezentată într-o fotografie mare care acoperă tot peretele din fund al magazinului. Nenumărate utilitare la fel cu asta circulă pe străzi ; ar fi de ajuns să întoarcem spatele magazinului ca să ședem în orice clipă vreuna, în trecere sau staționând, dar noi o privim pe aceea, lucitoare și nemișcată, care

în prezentarea fotografică apare perfectă și irealizabilă.
Teresa voia să-mi facă o surpriză de ziua mea, în octombrie, dar nu mai e în stare să păstreze secretul a pus deoparte aproape toți banii pentru avansul de care-i nevoie ca să cumperi o utilitară (iată de ce n-avea nici un ban pentru concediu) vor mai rămâne douăzeci și patru de rate mici pe care le-om plăti într-un fel, eu ori ea. Eu declar că sunt sigur că până în câteva luni am să câștig binișor.
– Vreau să fii un medic adevărat, Guido. Dacă ai nevoie de un lucru, trebuie să-l ai. A te lipsi, în asemenea cazuri, e cu totul neproductiv.
– N-am să uit niciodată ceea ce faci pentru mine.
Având în vedere că n-am clienți care. să mă poată vedea, hotărăsc s-o sărut pe obraz, chiar aici, pe o stradă centrală. Voi începe imediat școala de conducători auto ca să iau permisul. Teresa mă întreabă dacă e cazul să-și ia și ea permisul. Va trebui negreșit s-o facă, fiindcă într-o bună zi o să avem două mașini, dar pentru moment hotărâm ca-i mai bine sa economisim banii lecțiilor ei. Cît de cuminți suntem, și cumpătați ! Greu să nu răzbească niște oameni ca noi.
Teresa va avea misiunea de a ține la zi registrul de evidență al asiguraților ; mă va ajuta să calculez indicele de stoarcere pe cap de asigurat ; îmi va atrage astfel atenția asupra celor care nu s-au arătat de mult, pentru ca eu să am grila sa-i consider bolnavi și să-i constrîng într-un fel sau altul să vină la consultație. Tot ea va fi aceea care va administra distribuirea eșantioanelor de medicamente, ceea ce mă va ajuta să restrâng prescripțiile de produse farmaceutice de la Asigurări. Va părăsi slujba, pe considerente de prestigiu, dar îșî va valorifica experiența căpătată. Un serviciu eficient de :secretariat poate aduce o importantă contribuție la opera unui medic al Asigurărilor. Păcat că și maică-mea aspiră la aceeași funcție ca Teresa.
Dăm frâu liber entuziasmului nostru pentru mașină. La ora de deschidere a ambulatoriului sosim punctuali, cu intenția de a ne drăgosti un pic pentru a sărbători evenimentul. În vestibul găsim un bărbat care așteaptă. Este primul meu asigurat autentic : m-a ales tocmai pe mine, ca medic de încredere.
Cred că roata s-a pus în mișcare cum se cuvine.
Toamna îmi aduce câțiva asigurați,
Unul câte unul care sfătuit de un negustor, care din proprie inițiativă, câte o femeie ca să-l încerce pe doctorașul cel nou, câte o fată atrasă de medicul cel frumos, altul fiindcă stă aproape ajung să adun vreo treizeci : e un succes apreciabil ; l-am ajuns din urmă pe Mistico.

— Acuma, o bucată de vreme o să bați pasul pe loc, prevede el.
Nu-s dispus să mă resemnez. În timp ce capăt experiența în exploatarea asiguraților pe care-i folosind cu elasticitate tehnicile cele mai variate — de la examene temeinice în scopul de a crea noi necesități curative, pînă la chemările grijulii la telefon în scopul de a urmări mersul terapiei și a solicita cât mai dese controale în cabinet și la domiciliu -—- studiez de asemeni posibilitatea de a-l ataca cu hotărâre pe vecinul meu Cifiełło. Deocamdată ne întoarcem spatele, dar știu că umblă cu vorbe, că sunt un tânăr dobitoc ; pe de altă parte nu există fost asigurat de al său căruia eu să nu-i descopăr vreo boală care i-a scăpat total primului său medic. Asigurații vorbesc între ei și discută : asta vreau și eu, care am avantajul de a fi nou și disponibil spre a mă opune unui monopol.
Faptul că stăpânesc tehnica Asigurărilor mă face să calc pe roze. Nu mai există cazuri în fața cărora să rămân perplex și nehotărît : la vizitele domiciliare mă simt în largul meu, iar antibioticele prescrise în cazuri de febră îmi asigură succese strălucite. Abia acuma Îmi dau seama ce însemnează practica, ce siguranță Îți dă : sosești, examinezi, îi trîntești un diagnostic aproximativ și hotărăști o terapie. Trebuie să fii nebun ca să te apuci să despici firul în patru pe repere semiologice și să-ți spargi capul cu diagnostice diferențiate.
Cu Bietti, specialistul ORL, îmi dau bună ziua. Are puțin de lucru, iar ceea ce câștiga abia îi ajunge ca s-o plătească pe blonda ceea planturoasă care face pe asistenta : în schimb, ea îl ajută să nu se plictisească, dându-i-se pe o canapea de la intrare. Se drăgostesc în tăcere, ca să audă dacă vine vreun client. În restul timpului ea stă la fereastră și privește în stradă. Bietti se întreabă dacă nu i-ar conveni să preschimbe ambulatonul în altceva, folosind-o pe blondă pentru o clientelă selectă de platnici de sex bărbătesc.
La spital mă duc cu regularitate : cred că am învățat tot ceea ce se putea învăța acolo ; am ajuns expert în injecții intravenoase, deși așa ceva nu-mi folosește cum credeam, fiindcă n-am nici un coleg care să mă însărcineze să le fac în locul lui, iar pe de altă parte Asigurările le acordă numai bolnavilor care se duc să și le facă în ambulatoriile pe care le administrează în regie proprie. Spitalul trebuie totuși să-l frecventez în continuare. Zucconi mi-i prieten, iar lui Piselli trebuie să-i fac curte. De câte ori încerc să deschid discuția despre asigurații bietului Bui, Piselli schimbă vorba și face ce face ca să nu-rni răspundă. Am trimis-o pe maică-mea să facă o inspecție în fața ambulatoriului lui Piselli și ne-am convins că în toate zilele e plin de clienți.

E limpede, matematic, clienții aceia nu pot fi decât ai lui Bui. Dar cum se face zic eu — că au ajuns tocmai la Piselli și nu la ceilalți, care i-ar fi luat în stăpânire cu cea mai mare bucurie ? Am mai descoperit că Piselli nu-i prieten cu Bui mai mult decât ceilalți. O dată și o dată îi vin eu de hac și chestiei ăsteia. Dar poate că ar trebui să reușesc mai întîi să intru de drept în clanul medicilor de la spital. Zucconi zice că ar vrea să facă o petrecere cu colegii la el acasă : amînă mereu pentru că e prea ocupat, dar sunt sigur că am să fiu și eu printre invitați, când o fi s-o facă.

Altfel, spitalul nu mai are secrete pentru mine. Știu că Drudi șantajează din plin rudele bătrânelor din secția lui : dacă-l vor alege ca medic, el le va îngriji mai bine pe bătrânele internate. Asta îi aduce patru sau cinci noi asigurați pe lună ; puțin, din cauză că în general, neamurilor prea puțin le pasă de bătrâna rubedenie, ba chiar așteaptă cu nerăbdare să moară, ca să-și ia o piatră de pe inimă. Știu că surorile călugărițe fac și ele un șantaj asemănător : le oferă bătrânilor o îngrijire mai bună dacă aceștia consimt să-și apropie sufletul de sfintele taine și de religie în general. Același șantaj, într-o măsură mai mică, îl practică și personalul de serviciu : locurile cele mai bune în salon cele mai aerisite vara, mai călduroase iarna costă un bacșiș bun.

Plasatorii de medicamente mă respectă acuma, aproape toți : presimt poate că în curând am să reușesc să am o clientelă bună ; fără-ndoială, am reușit în ochii lor să-l depășesc pe Mistico. Se străduiesc mai mult ca oricând să cucerească favorurile medicului primar. Luna trecută unul promițând nu știu ce recompense șefului și lui Zucconi— a reușit să plaseze în probă o partidă dintr-o nouă strofantină intramusculară. Fiind informat, pe căi misterioase, furnizorul strofantinei tradiționale folosite pînă atunci în spitalul nostru a venit numaidecât să-l caute pe medicul primar : dacă adoptam noua strofantină, nenorocitul pierdea un comision gras, poate și postul. Încercăm strofantina cea nouă chiar în secția mea : în aceeași zi se înregistrează câteva cazuri de febră. A doua zi alte injecții cu noua strofantină, și iar înregistrăm numeroase cazuri febrile. Bătrînii se neliniștesc ; eu și Zucconi observăm că febra vine numai la cei injectați cu strofantină,

— Ea e, zice Zucconi. Nu pomeni nimănui nimic, am să vorbesc eu cu medicul primar. Părăsim noua strofantină. Furnizorul primei strofantine a avut noroc.

Se ivește ceva nou. Se pare că Lampredi, prin relațiile pe care le are viitorul său socru industriaș, va reuși În curând să intre ca funcționar la Asigurări :

ideea nu-l încântă, în aparență, fiindcă va fi nevoit să-și înghită disprețul pe care în mod ostentativ îl arăta față de medicii funcționari niște simpli slujbași dar, în realitate, pentru că el spera să poată trăi exclusiv pe spinarea socrului său. Logodnica lui a fost aceea care a scornit asemenea soluție, pentru ca el să nu fie pus în postura de principe consort, și pentru ca ea să-l poată târî la reuniunile mondene, care altminteri, din lipsă de timp, sunt inaccesibile pentru cel care activează din plin ca liber profesionist.
Cei mai încântați sunt, firește, Sandolini și Ardesio, fiindcă, dacă Lampredi părăsește spitalul, vor rămîne în doi sa-și împartă leafa noii secții care va ajunge într-o bună zi să ia ființă oficial, Ardesio se pregătește să-I ducă cu zăhărelul pe Sandolini. Considerând că acesta din urmă e foarte atașat de postul său din spital și că e foarte bogat, Ardesio își propune să-l sprijine la obținerea numirii de asistent efectiv cu condiția ca acesta să-i lase În schimb lui salariul întreg. Tratativele sunt însă îngreunate de zgârcenia lui Sandolini.
Bellini, chelbosul, e din ce în ce mai taciturn și experimentează asupra moșnegilor metode pentru suprimarea fumatului. Mai înainte a luptat mult timp împotriva viciului alcoolului. Din cincizeci de cazuri tratate, înlocuind vinul roșu printr-un amestec de bere neagră cu suc de chinotto [1] a avut succes într-un singur caz : un bătrân sclerozat, în stare de ramolisment avansat, s-a lăsat convins că amestecul era vin, vin prost, pentru că azi se găsește numai vin falsificat, nu din cel adevărat de struguri. Acel caz nu mai există pentru că după câteva săptămâni bătrânul a murit dintr-o hemoragie cerebrală.
Gioberti își continuă cercetările și scrie lucrările pentru docența medicului primar. Din când în când îl primește în biroul său. Nimeni n-are voie să intre să-i tulbure, pentru că șeful nu vrea să se afle că Gioberti îi scrie lucrările.

[1] Fruct citric, asemănător cu o mandarină.

Se vorbește că Gioberti, când e prea cald, șade printre miazmele laboratorului său îmbrăcat numai cu halatul : o femeie de serviciu care de obicei se duce să ia buletinele analizelor ca să le împartă în secții, l-a văzut gol sub halatul deschis.
Acum două zile am avut un caz emoționant. În cursul unei anestezii locale asupra unei bătrâne căreia Bellini însărcinatul nostru cu mica chirurgie — voia să-i extirpeze un chist de pe spinare, pacienta are deodată un colaps. În timp ce îi controlez pulsul, constat că se oprește. Sandolini, care de mult aștepta o asemenea ocazie dă ordin surorii să-i aducă repede acul lung și adrenalina.
— li fac injecția intracardiacă, spune foarte excitat.
Pulsul e mereu oprit : stetoscopul, aplicat pe inimă, ramâne de asemem mut.
După nici un minut, vine sora cu siringa plină și acul lung înfipt în vârf.
Sandolini palpează spațiile intercostale, la stînga, în apropierea sternului, ne privește în față și înfige acul.
— Cred că mă aflu în grosimea ventriculului.
Uite, nu mai ântîlnesc rezistență : am străpuns endocardul !
Sora se roagă cu spatele spre noi.
— Injectez, zice Sandolini. Apoi extrage repede acul. Sînt mereu atent la puls. Bătrîna e ca ceara. În timpul ăsta cineva s-a dus după Ardesio,
 cardiologul nostru oficial.
Pulsul dă o ușoară bătaie sub degetele mele. — S-a făcut strig.
 Chelul Îmi spune să fiu atent, să nu iau pulsațiile mele drept ale femeii,
Altă bătaie, încă una...
— Bate ! Nu există nici o Îndoială. E o reanimare în toată regula. În adevăr, bătrânei îi revin puțin culorile în obraz și în fine bate din pleoape, Cum te simți, bunicuțo ? Întreabă Sandolini. Bătrâna zâmbește, șoptește, că se simte bine și că își Închipuie că a leșinat. Bellini hotărăște să amâne intervenția.
Bătrâna privește lumea înconjurătoare : sălița pentru pansamente. Sora e mai palidă decât bătrâna : e limpede că ar vrea să proclame sus și tare minunea, dar trebuie să-și mai orânduiască gândurile, să evalueze rolul adrenalinei și al acului aceluia lung, înfipt în inimă.
Sunt momentele în care înțelegi ce însemnează a fi medic. Ardesio, când sosește, înjură : cu puțin noroc am fi putut -avea documentația

electrocardiografică a cazului. Un caz de dat la ziare, care însă nu-i pe placul - medicului primar. Chelul îi raportează asupra cazului a doua zi iar el ne convoacă pe toți. Pare mai curând tulburat. Ne dă ordin sa nu ne mai jucăm niciodată de-a învierea cu adrenalină. În primul rând, s-ar putea foarte bine ca inima aceea să-și fi revenit singură, după o adinamie acută : pe de altă parte, cum de ne-am putut încrede în instrumente de control atât de grosolane ca pipăitul și auzul ? Dar domnule medic primar... În fine, să nu se mai întâmple. Vă Închipuiți ce ar ieși dacă s-ar răspândi zvonul că aici ne distrăm să găurim inimile bătrânilor ? Să n-ajungă Doamne ferește, la urechile consiliului de administrație. Profanii mai păstrează încă față de medicină o mentalitate medievală. Spitalul e un loc serios; cu greu am căpătat autorizația de
a preda cadavrele bătrânilor noștri pentru autopsii și examene de anatomie.
În încheiere, o cheamă pe sora care a fost de fată și-i vorbește între patru ochi .
Drudi rânjeşte față de umilirea lui Sandolini
Puțin lipsește ca adjunctul, care a autorizat injecția, să n-ajungă cu fruntea până la pământ. E limpede că, din mai multe motive, e mai bine să te limitezi la asigurați.

12

Zucconi are o vilă pe deal, înconjurată de verdeață, pe drumul șerpuit pe care obișnuiesc sa se plimbe perechile pe timp frumos : am fost și eu, deseori, cu Teresa. Teresa îmi arată locurile, pe după tufișuri, unde am făcut împreună exerciții erotice (metoda mea științifică de a practica amorul întemeiată pe anatomie și fiziologie îi permite să obțină cele mai depline satisfacții. Astfel s-a convins că doctorii ocupă primul loc în clasificarea iubăreților). La capul liniei de tramvai ne întâmpină o ușoară ceață, care ne aștepta acolo de parcă ne-ar fi dat întâlnire.
Felinare și lampioane colorate fac să răsară din întuneric vile moderne, mici palate în stil neoclasic, turnulețe crenelate, ferestre bifore [1] , atice și pereți de sticlă. Prin părțile astea locuiesc cei mai importanți contribuabili ai orașului, orașul fiind fâșia aceea plată și întunecată, punctată de o puzderie de -luminițe, toate egale, modestele locuințe ale asiguraților.
Numeroși medici au reședința pe deal.

Numai eu și Teresa am venit pe jos. Mai toți ceilalți au și sosit : Mistico, Ardesio și Sandolini cu mașina acestuia din urmă ;

[1] *Biforă - adj., În stilul gotic; despre o fereastră, o ușă etc. Împărțită în două printr-o colonetă, fiecare despărțitură fiind terminată cu un arc*

Lampredi cu logodnica ; Piselli. Mă mir că-l văd și pe Drudi cu nevasta. Lipsesc medicul primar și Bellini (și firește Gioberti).
Pe Zucconi, Drudi și Piselli îi găsim În jurul telefonului, încercând pe rând să rezolve vizitele nocturne care-i așteaptă, prin consultații telefonice. Unuia un supozitor antipiretic, altuia punga cu apă caldă, altuia o tabletă, o compresă, numai să-i lase pe doctorii lor să-și petreacă nestingheriți o seară : din fericire nu sunt chemări de primă urgență. Remarc complexul de răbdare și lehamite cu care Piselli acordă consultațiile telefonice ; e limpede că n-are stofă de medic al Asigurărilor și că lucrează în silă.
Zucconi arată ca unul care a plătit cu bani gheață tot ceea ce-l înconjoară. E prima oară că-l văd fără ochelari fumurii ; are ochelari obișnuiți și are ochi cenușii. Poartă un costum nou. Drudi de asemeni e mai altfel : cutele și zbârciturile care-i caracterizează mutra obișnuită, apar mai puțin adânci și mai destinse. Se lasă luat de braț de Zucconi în timp ce trec în salon unde se află și ceilalți. Nevestele lui Zucconi și Drudi sunt bine instalate în mijlocul unui mare divan de catifea verde ; tabloul e întregit de logodnica lui Lampredi, scufundată într-un fotoliu alături.
Față de ele, Teresa chiar că pare o dactilografă ; și totuși eu o considerasem totdeauna elegantă și înzestrată cu bun gust. Dar aici — hai să admitem că nu din vina ei arată ca o iahnie de fasole alături de un pateu de ficat. E drăguță, de acord, dar astea sunt femei, femei de rasă.
— Fără televizor astă seară, zice doamna Zucconi
— Cu atât mai bine, spune doamna Drudi.
Eu nu ma uit niciodată, zice viitoarea doamnă Lampredi.
— Ferice de dumneata că poți ieși seara, să vezi lume, spune doamna Zucconi. Ai să afli curând ce însemnează sa te măriți cu un doctor. Într-un anumit sens, e o viață de câine.
Doamna Lampredi oferă țigări : Teresa nu fumează. Aș da orice ca acum să fumeze. Cele trei femei veritabile fumează cu gesturi firești. Apoi doamna Lampredi începe iar :
Dar eu și Luciano (Lampredi) nu intenționăm să sacrificăm totul profesiunii. Vrem să ne trăim viața.
— Și noi am crezut că o să facem așa, zice doamna Drudi. Dar meseria își

are legile ei. Sunt zile când soțul meu și cu mine ne vedem printre picături, zece minute. Asigurații lui îl cheamă zi și noapte : iar el nu e în stare să-i refuze. E atât de scrupulos !
Doamna Zucconi :
— Se întâmplă uneori să fim în pat, într-o situație, cum să zic... mă-nțelegeți ? Sună telefonul, el îndată se repede să răspundă.
Teresa izbucnește în râs, în timp ce celelalte rămân nepăsătoare. Îi fac semn cu cotul.
Nu râde domnișoară, că și dumneata ai să te măriți cu un doctor.
— Dacă vrea el, zice Teresa.
De astă dată râd femeile
Bună asta : dacă vrea el...
— Sigur că vreau sa te iau, zic eu fâstâcit.
— N-are importanță dacă spuneți da acuma : s-o spuneți în fața altarului, zice doamna Zucconi.
Teresa se hotărăște să se așeze într-un fotoliu.
— Nu, nu, exclamă doamna Lampredi. O singură viață ai și nu merită s-o jertfești asiguraților.
— Sigur e că sunt neînduplecaţii, zice doamna Drudi.
Doamna Zucconi clatină cu blândețe capul : — Bieții oameni ! Sînt ceea ce Sunt : oameni din popor, cu educația pe care o pot avea. Dar în adâncul sufletului nu sunt răi : mulți sunt în stare să se atașeze de doctorul lor. Cred că bărbatul meu n-ar putea trăi fără ei.
— Nici al meu, declară doamna Drudi.
— N-au încotro, mormăi eu.
— Dar uneori te jignesc, zice doamna Lampredi. Luciano îmi povestește descurajat că uneori i se întâmplă să-l audă pe cîte unul spunînd : „Vai de capul dumneavoastră, domnule doctor ; pe noi ne plătește prost patronul, dar nici pe dumneavoastră nu vă plătesc mai bine Asigurările".
— Ignoranța, zice Drudi. Unii oameni nu vor să priceapă că medicul acceptă să fie prost plătit de Asigurări tocmai fiindcă vrea să facă bine asiguraților.

— Dacă n-ar exista medicii Asigurărilor, ar vedea ei ! zice Teresa.
Doamna Zucconi :

— Așa-i! Dar mulți asigurați își închipuie că trebuie să Ie fie recunoscători Asigurărilor pentru asistența pc care o primesc.
— Dacă medicii ar pretinde să fie plătiți atât cât merită, , atuncea da, oftează doamna Drudi.
Le informez pe doamne că în curând clasa medicilor se va pune în mișcare pentru a obține o plată mai bună de la Asigurări
Bineînțeles, sunt la curent, și probabil că au și făcut cu soții lor socotelile viitoarelor sporuri : și nu-i glumă, e vorba de un spor care să dubleze suma.
Câteva clipe de reculegere, apoi logodnica lui Lampredi, fără să clipească, le-o trântește că dacă Luciano va reuși să intre că funcționar la Asigurare, va avea în puterea lui și asigurați și medici.
Ușoară jenă printre nevestele medicilor.
— Soțul meu e totdeauna în regulă cu Asigurările. Funcționarii nu i-au dat avertisment nici măcar o dată, zice doamna Zucconi.
-— Al meu la fel, precizează doamna Drudi. Din contra, Când asigurații protestează, el ia apărarea Asigurărilor.
Sper că Teresa va învăța cum trebuie sa se comporte o nevastă de medic.
Ardesio nu pierde din ochi fundul servitoarei. Ceilalți se întorc după ce au fost să-l admire pe băiețelul lui Zucconi care doarme într-o odaie zice-se tapisată toată cu desene americane reprezentând animale.
— Adu de băut, poruncește Zucconi servitoarei.
Mă asociez și eu la vizitarea casei, pentru partea care a mai rămas. Biroul e împodobit cu multe cărți; frumos legate.
— Balzac, Tolstoi, Homer. Numai scriitori mari, zice Sandolini, care se pricepe. Cronin. Manzoni. Văd că ai și moderni.
Italieni, de loc. Acuma li se face o reclamă grozavă, dar pe mine nu mă duc.
— Nu înțeleg cum de reușești să citești, zice Drudi. Cu toată treaba pe care o avem
— Nu le citesc, spune Zucconfi. Le adun pentru bătrânețe. Dacă scap de clasicul infarct între patruzeci și cincizeci de ani...
Drudi schițează un zâmbet.
— Eu reușesc să merg câteodată la cinematograf. Intru, plătesc, stau două ore, și gata.
— Ca pe vremea când mergeam la bordel, zice Mistico.
Lampredi admiră o colecție de mărci poștale. — Am și eu una, zice. Oricum, e ceva instructiv, după părerea mea.

Mistico îmi spune la ureche că ar face bucuros ceva cu logodnica lui Lampredi. Îi dau dreptate : e limpede că având o femeie ca asta, înaltă, subțirică, degajată și bogată, chiar și un fraier ca Lampredi poate să ajungă departe.
Admirăm aparatele electrice de uz casnic, aparatul fotografic, aparatul de proiecție (privim la repezeală câteva diapozitive În culori făcute de Zucconi într-o călătorie în Spania ; trebuie să fie o țară bogată în asigurați) ; aparatul de filmat japonez pe care nu l-a folosit niciodată. Începem să bem în picioare admirând locul unde Zucconi
intenţionează să-şi instaleze în curând biliardul. Bând într-una, urmați de servitoare cu sticla de whisky, dăm o raită pe terasă ca să vedem mica piscină, de 5 pe 3, săpată în pardoseala de beton și îmbrăcată în plăci albastre.
— N-am făcut niciodată baie în ea, zice Zucconi.
Piselli mi se pare trist bea repede de îndată ce i se umple paharul.
— O casă ca asta și numai două plante. Și alea artificiale, Îmi șoptește Cînd îl întreb dacă se simte rău. Îi fac un semn de solidarizare...
Ardesio s-ar putea descotorosi de Sandolini dându-i un brânci În timp ce prietenul se apleacă peste parapetul terasei, dar preferă să treacă o mână peste șezutul gogonat al servitoarei, care nu reacționează în nici un fel.
Au început și femeile să bea. Drudi e chemat la telefon : își potolește clientul cu vorbe bune, promițându-i o vizită de dimineață. Mi-ar place ca un asigurat să mă cheme la telefon în casa asta frumoasă, în prezența colegilor și a doamnelor.
Teresa se silește să bea : nu știe să șadă în fotoliul acela adânc fără să-și arate pulpele aproape până sus. Noroc că are picioare frumoase : colegii le privesc cu plăcere, e logic.
Începem să discutăm toți despre asigurați și despre apropiatele revendicări ale medicilor, despre asigurați și programele televiziunii, despre asigurați, fotbal și box. În curând nu mai știm ce sa mai spunem : bem într-una ; nimeni nu mai așteaptă să vină servitoarea pentru a-și umple paharul cu whisky. Sandolini și Lampredi cască fără rușine. Doamna Zucconi se ridică (poartă chiloți albi) pentru că a hotărât să pună puțină muzică. Servitoarea se apropie de un dulăpior negru, care-i un radio cu picup, dar stăpâna spune să-l lase fiindcă preferă picupul portabil. Așadar doamna Zucconi se așază turcește pe marele covor persan autentic așternut între divan și fotoliu. Și Zucconi se așază pe covor și ne poftește să-l imităm. Mare lucru să câștigi

atâția bani ! Alegem plăcile : cele de muzică simfonică sunt întâmpinate cu semne de mare satisfacție, dar nici una nu ajunge pe discul picupului. Încă un rând de whisky și începem să examinăm repertoriul de muzică ușoară. Începe să cânte.
— Încet, că trezim copilul, zice Zucconi.
— Încet e mai intim, zice doamna Drudi.
Mistico se duce să stingă lămpile mari. Rămîne aprinsă o lampă roz, opacă, atât cât să se deosebească siluetele oamenilor. Logodnica lui Lampredi și-a scos pantofii și însoțește muzica mișcând ritmic degetele de la picioare. Lampredi și Sandolini dorm pe divan. Zucconi se uită nepăsător la pantofii colegilor care-i murdăresc catifeaua divanului: ăsta chiar că-i unul care a făcut o groază de bani și știe că poate să mai facă oricâți vrea. Drudi își susține nevasta care i s-a culcat cu capul pe umăr, fluierând : între timp se căznește să citească etichetele plăcilor. Doamna Zucconi ascultă muzica cu ochii închiși. Teresa admiră cristalul paharului pe care îl ține în mână : e limpede că la ora asta nu mai știe că trupul ei are și o jumătate inferioară, și-i arată lui Ardesio, așezat
la o jumătate de metru în fața ei, tot ce poate să-i arate, coapse, portjartier și restul. La un moment dat Ardesio nu mai poate îndura chinurile și atunci se scoală și-i cere servitoarei să-l însoțească în camera de baie. Centimetru cu centimetru, fără să se bage de seamă, Mistico a reușit să atingă cu genunchiul o coapsă de-a Lampredinei . Pare sa se mulțumească cu atât. Nimeni nu scoate o vorbă, noroc că avem muzica pe care Drudi o alimentează într-una.
Piselli șade singur În fața unei măsuțe rotunde de joc. În colțul acela e aproape întuneric : pe postavul mesei se află o sticlă și un pahar. Piselli meșterește ceva ; mă apropii și văd că înșiră cărțile pentnu o pasență. Bolborosește nu știu ce.
— Cum merge, Piselli ? Rău.
Cărțile îi tremură în mână. Se întoarce spre mine, dar sunt sigur că nu mă vede.
— Am o durere de cap i !
—Și pe mine mă doare puțin.
— Whisky-ul e de vină.
— Nu-mi dau seama. Nu beau mai niciodată,zic.
— Nici eu. Râde. Îți dai seama : cu surorile mele... Pentru ele și laptele-i alcoolizat. Plînge. Ce zgripțuroaice !

— Îl bat amical pe umăr.
— Zgripțuroaice, zgripțuroaice. Niște fete batrane îndrăcite !
— Ce ți-au făcut ?
— Nu știu. Mi-e foarte rău.
— Curaj. Până mâine trece. Începem iar lucrul...
— Lucrul ai spus ? Dracu să-l ia.
— Bine de tine că ai atâţia asigurați.
— Lua-i-ar dracu pe toți !
— Atunci de ce îi păstrezi ?
— Eu ? Nu eu i-am vrut. Ei mi i-au dat.
—Vorbește încet. Cine, ei?
— Zucconi, Drudi și toți ceilalți. Ei au vrut ca eu să-i țin locul lui Bui.
Paharul e gol dar da-l umplu pe dată.
— Nu pricep, spun cu voce calmă. De ce tocmai tu, și nu unul dintre ei ? Ar fi toți încântați.
— Cum de nu Înțelegi ? În mâinile mele asigurații aceia sunt „la adăpost.
Au preferat să amâne împărțeala până după moartea lui Bui. Așa a vrut și nevastă-sas fiindcă, nu se știe, soțul s-ar mai putea să și scape.
Așadar, toți asigurații aceia nu-s ai tăi ?
— Piselli își scutură capul strângându-l tare între mâini
— Ce nevoie am de ei ? O să și-i împartă ei între ei. Dar de ce-ți spun astea ?
— Sunt și eu de ai voștri, nu ?
— Da, dar se tem de tine. Nu știu de ce.
— Și tu te temi ?
— Eu? Eu nu. Ești un băiat bun.
Golește paharul, își șterge nădușeala.
— O să am grijă să capeți și tu câțiva asigurați.
— Cum au de gând să și-i Împartă ?
— Nu știu. Puțin îmi pasă. Am acceptat, ca să le fac pe plac tuturor. Și surorile mele m-au îndemnat s-o fac, ca să pun ceva bani deoparte. Pentru bătrânețile lor... Să se ducă la azil, zgripțuroaicele... N-am poftă să ma sacrific pentru ele. Cât am, mie îmi ajunge...
Plânge, apoi brusc se înveselește .
— Ha, ha ! Îți închipui ce (mutre ar face colegii dacă până la urmă mi-aș păstra asigurații pentru mine ?
— Ai fi În stare ?

— Am jurat ca n-am s-o fac. Se concentrează asupra sticlei, plecând-o pe o și alta și Observînd nivelul lichidului care țămîne la orizontală.
— Nu. Abia aștept ca nenorocitul ăla să dea ortul popii.
— Cât aduc ?
Una peste alta, în jur de patru sute de mii pe lună.
— Sunt asigurați buni ?
De prima calitate. Credincioși și disciplinați. Îi fac să vină la ambulatoriul meu, pentru mine e mai comod.
Am aflat destule ; mă scol.
— Melli, de ce nu plecăm acasă ?
— Sigur că da, acuma putem pleca acasă.
— Aș da oricât ca să mă aflu printre florile mele. Dă-ți seama, în toată casa asta, numai două plante artificiale. Ce scârbă !
Mă duc să-i trezesc pe Sandolini și pe Lampredi : îi conving pe toți că petrecerea s-a sfârșit și că trebuie să plecăm. E aproape ora două, tramvaie nu mai sunt, dar vreun coleg ne va conduce, pe Teresa și pe mine. Simt o nevoie imperioasă să rămân singur, să mă gândesc și, mai ales, să stau de vorbă cu maică-mea.

13

În fața vilei lui Bui stau de vorbă cîțiva tineri : negreșit, colegi aduși de zvonul asupra morții iminente a unui coleg bine aprovizionat cu asigurați. Nu știu cum se face dar, medicilor nevoiași nu le scapă decesele sau transferările colegilor.
Trebuie să mă grăbesc să intru pe fir, să recuperez întârzierea cu care am fost nevoit să mă mișc. Mama n-a șovăit când i-am explicat cum stau lucrurile ; și-a dat și ea de-ndată seama că poziția botanicului, abstractului și lenevosului Piselli este precară și nestabilă ; în orice moment un coleg înfipt poate să declanșeze un atac prin surprindere și atunci, s-a zis cu mine.
Mai bine să n-o punem pe Teresa la curent, deocamdată : așa a dorit maică-mea.
Trec nepăsător pe lângă tineri și sun cu hotărâre : Îi spun slujnicei că sunt un coleg venit să-l văd pe doctorul Bui. Încearcă să mă recunoască, apoi nu știe ce să mai spună și mă poftește într-un salon. Casa e cu puțin mai arătoasă decât a lui Zucconi ; tocmai bine diferența între o mie cina sute și două mii de asigurați, o diferență de cantitate, mai ales : ceva mai mare

salonul, cu două covoare persane în loc de unul, mai numeroase bibelourile de preț, câteva draperii în plus.
Apare o femeie mică și îndesată care atrage atenția datorita unui colier înfășurat de mai multe ori pe gât. Mă prezint : Melli, de la Valsalva—Ea e doamna Bui.
— Cine Sunteţi ? Unul nou ? Îi cunosc pe toți, dar...
— Lucrez de curînd.
Doamna Bui mă privește îndelung, cu atenție. Am auzit vorbindu-se adesea despre soțul dumneavoastră. Toți pomenesc despre el cu multă părere de rău.
— Sunt foarte buni, colegii soțului meu. Nu trece nici o zi fără ca vreunul să vină să-l vadă.
— Sunt plini de solicitudine, știu.
Mă poftește să iau loc.
— Așadar, ați simțit și dumneavoastră nevoia să veniți să-l vedeți pe soțul meu ? Sînteți foarte amabil.
— Desigur. Între colegi, mă înțelegeți. Când unul dintre noi se îmbolnăvește..— Natural.
— E chiar o datorie.
— Înțeleg, Înțeleg.
— Cum se simte ?
— Cine, soțul meu ? Cum să se simtă ? Are o constituție robustă. Îl îndoapă cu calmante.
— Cine-l Îngrijește ?
— Câte puțin toți prietenii. Au făcut un fel de asociație. O dată, Ia început, a venit și medicul primar.
— Frumos. Și ce a spus ?
— A confirmat diagnosticul. Nu-i un caz greu e vorba numai să-l ajute să moară.
(După aceea medicul primar nu s-a mai arătat : nu-l interesează să moștenească asigurați, nici să urmărească un caz în mod sigur fatal.)
Zbârnâie cu insistență o sonerie, care trebuie să fie pe coridor.
— El suna, spune doamna, sculîndu-se. Vreți să veniți să-l vedeți ?
— Cu plăcere.
Camera bolnavului e la etajul de sus. Pașii noștri se înfundă tăcuți în preșuri catifelate de culoare sepia.
— Avem și o infirmieră, dar vine numai din când în când : el nu mă vrea

decât pe mine.
Încăperea e cufundată în penumbra obloanelor întredeschise. Bui e un ghemotoc în mijlocul unui pat mare de alamă și se vaită fără să se miște.
— Au reînceput durerile ? îl întreabă nevasta. Deschide puțin obloanele, iar Bui ne privește ; e un om ca la cincizeci de ani, foarte îmbătrânit și galben la față.
— Amelia.
— Spune, scumpule.
— Fă-mi injecția.
— Îndată, dragă.
Bolnavul mă țintește cu privirea, concentrându se într-o grimasă :
—Dar ăsta cine mai e ?
—Un coleg de-al tău. Unul nou de la Valsalva. Întoarce capul în altă parte. Restul trupului nu-l mișcă; o mână o ține crispată pe pîntece. Ce mai vrea ? Altul, mereu altul.
Pe o măsuță așezată lângă șifonier, nevasta pregătește injecția. Mă apropii să-i dau o mână de ajutor. Ea îmi face semn să stau locului.
— Spune-i să plece, Amelia. Spune-le să înceteze odată. Spune-le că o să-i aibă pe toți, dar să nu mai vină aci.
— Îndată îți fac injecția, dragul meu.
Îmi aruncă o privire ca pentru a-mi spune să-l compătimesc pe bietul bolnav, iar eu cu un zâmbet trist arăt că am înțeles.
— Colegii tăi te iubesc.
— Nu-i mai aduce aici, Amelia. Ăștia așteaptă să crăp dintr-o clipă într-alta.
— Ba nu, dragă. Ai să te faci bine. Ai încredere în Amelia ta.
— Am cancer. O știu prea bine.
— Nu vorbi prostii. Mai bine roagă-te.
— Bui își apasă pîntecele și începe să bolborosească. S-o fi rugând. Eu Îmi fac semnul crucii.
— Roagă-te, scumpule. Ai să vezi că te faci bine.
Îi dezgolește șezutul și cu mână sigură îi face injecția. Murmurul lui Bui se transformă într-o Avë Maria destul de limpede.
Un timp îl lăsăm să se roage.
Când arată iarăși liniștit, relaxat, soția îl sărută pe frunte și-i spune să se odihnească. Observ că femeia își trece îndată dosul mâinii peste gură, ca pentru a șterge contactul cu fruntea aceea galbenă și zbârcită.
Ieșim fără să facem cel mai mic zgomot.

— Trebuie să sufere mult, bietul om. Dacă n-ați fi dumneavoastră, doamnă... — Ți se rupe inima. Noroc ca m-am mai obișnuit puțin.
Pare ușurată.
— Ce păcat, zice : un om atât de sensibil.
— Regret că nu l-am cunoscut mai înainte.
— Nu vedea niciodată pe nimeni. Un telefon din când în când vreunui coleg, și atât. Înainte nu avea de fapt nici un fel de prieteni. Muncea fără să se odihnească niciodată, de dimineață până seara.
— Firește, cu atâția asigurați.
Ne așezăm pe un divan, în alt salon, mai mic și mai intim. Bem ceva.
— Știți câți asigurați are ? mă întreabă doamna. Răspund că habar n-am.
— Credeam că vi s-a spus. Două mii trei sute. Mai mult decât credeam, fiindcă mi se spusese două mii.
— Acuma îi ține locul doctorul Piselli, zice ea.
— Asta știam. E un coleg de treabă.
— Cam ciudat, nu-i așa ? Se mulțumește să trăiască cu puțin, în felul lui.
— Îi ajung cei câțiva platnici și leafa de la spital. Nu-i plac asigurații. Dă din cap :
— Dar dumneavoastră ? întreabă.
— Eu ? Eu ce ?
— Dumneavoastră vă plac asigurații ?
— Foarte mult. Fiindcă eu sunt cu adevărat medic.
— Cîți aveți ? Păreți foarte tînăr.
— Vreo patruzeci, momentan.
Ridică din umeri, apoi bea.
— La început trebuie să te mulțumești cu puțin. Contractul cu Asigurările l-am făcut anul ăsta.
Soțului meu i-au trebuit patru sau cinci ani ca să strângă atâția asigurați. Și atunci erau alte timpuri. Mai puțină concurență.
— În ziua de azi, pentru noi, tinerii, e o problemă serioasă să găsești asigurați. Nu-i ușor să-i iei de la cine îi are. Au noroc colegii care îi vor avea pe ai soțului meu.
Învîrtesc paharul între palme :
— Vor merge aproape toți la Zucconi și Drudi, nu-i așa ? Iar ei mai au atâţia !
Rămâne puțin pe gînduri :
— Va depinde și de mine. Sînt soția lui, la urma urmei.

Îmi deschide astfel perspectiva care intrase în socotelile mele : blocul colegilor are o fisură, un punct slab, care-i voința soției lui Bui. S-ar putea ca nici unul dintre colegi să nu se fi gândit la asta ; ori să nu fi dat importanță acestei micuțe viitoare văduve.
— Aveți copii ?
— Nu.
Să tot aibă patruzeci de ani : va încerca negreșit să se remărite.
— Povestiți-mi ce se mai întâmplă printre cei vii. Simt nevoia să-mi schimb gândurile,
— Știu și eu ? Se merge la cinema, se dansează, se ia masa în oraș.
— Ca fată aveam pasiunea concertelor. Apoi n-am mai reușit să mă duc niciodată.
— Frumos lucru trebuie să fie concertele.
— Dumneavoastră nu vă duceți ?
— M-aș duce bucuros. Dar vedeți, doamnă, eu n-am prea avut multe posibilități de distracție, Familia mea nu avea mijloace. Dar îndată ce-mi va sta în putință, vreau sa recuperez timpul pierdut.
— Și eu aș vrea să mi-l recuperez.
— O să reușiți, nici vorbă. Sunteți încă atât de tânără, doamnă ! Și În plină putere...
— Cine știe când are să ia sfârşit această claustrare ? Scuzați dacă par cam....
— Vai de mine ! Nu-i nimica rău. Oricum, pe soțul dumneavoastră nu-l mai poate salva nimeni.
— Chiar credeți ?
— Sînt medic.
— E drept. Dar citesc atâtea prin ziare...
— Nu când e vorba de cancer.
— Spun că are metastază generalizată. Oare cât poate s-o mai ducă ?
— Așa, din ochi, o lună, două, cel mult.
— Și săptămâna trecută am crezut că-i sfîrșitul : apoi și-a revenit.
— Așa-i boala asta. Dar rezultatul e sigur.
Îmi strânge mâna și varsă câteva lacrimi; pare mai îmbărbătată.
— Dacă ai ști, doctore ...
—Îmi închipui, doamnă,
Îmi lasă mâna, dar îi permit s-o retragă numai cu încetul.
— Pot să mai vin ?

— Să-l vezi pe soțul meu ?
— Și pe dumneavoastră.
După cum mă privește, gândesc că trebuie să aibă mare nevoie de un bărbat : păcat că, din punctul meu de vedere, nu-i prea atrăgătoare ca fizic
— Vino oricând să ne vezi. Are să-mi facă plăcere. Colegii lui vin numai pentru dânsul.
Stând în picioare abia îmi ajunge la umăr : colierul acela lung trebuie să fie de perle adevărate. Doamnă, să nu le spuneți colegilor că am venit.
— De ce ? Nu ei ți-au spus să vii ?
— Nu, a fost o pornire de-a mea.
— Foarte drăguț din partea dumitale, doctore. Tinerii aceia mai așteaptă încă în fața ușii de la intrare. Îl zăresc pe Ardesio care tocmai sosește : îmi face un semn cu mâna și grăbește pasul. Plec făcându-mă că nu-l văd : n-am chef să dau explicații, momentan.
Maică-mea îmi dă ideea să trimit un buchet de flori familiei Bui. Îmi dă banii iar eu trimit un buchet de garoafe și o cutie de bomboane pentru doamna Bui.
Prin Ardesio, colegii de la spital au aflat despre vizita mea în casa Bui. În timp ce stăm pe coridor așteptându-l pe medicul primar să iasă din birou unde stă de de vorbă cu o domnișoară (o platnică ? vreo rudă a unui internat ?) se pune chestiunea pe tapet. Drudi este cel ce-și asumă rolul de a înlătura jena care persista între noi ca un țesut conjunctiv opac (Piselli e sus, în sera lui)
— Dacă îndrăznești să pui mîna pe vreunul din asigurații aceia, iese bucluc, îmi spune.
Iar Ardesio :
— Bui e prietenul nostru, Tu n-ai nici o legătura.
Ridic din umeri fără să răspund.
Lampredi spune că, din partea lui, dat fiind că va intra ca funcționar la Asigurări, problema asiguraților lui Bui nu-l mai privește, dar declară că, obiectiv, n-am dreptate,
— Răspund că eu fac parte din medicii spitalului,
— Ce are a face, intervine Sandolini. Când ai sosit tu, noi eram gata înțeleși cu Bui. Îmi pare rău, dar ai venit prea târziu. Ți-ar conveni...
— Asigurații aceia Sînt ai- noștri, zice Ardesio.
— Noi ni i-am cîștigat.
Greu se stăpînește Drudi să nu sară la mine.

— Știam eu că era o greșeală să-i dăm pe mâna lui Piselli. Trebuia să-i fi împărțit îndată între noi, și gata.
— Dar Bui e încă în viață, zice liniștit Zucconi.
— În viață, în viață, răbufnește Drudi. Știi prea bine că n-are să mai fie niciodată în stare să profeseze.
Lampredi :
– Asta așa-i. Totuși cât timp e în viață și n-a renunțat la contract, asigurații sunt ai lui. Poate să existe un locțiitor, care însă lucrează în numele lui.
— Am fi putut pune pe altul decât pe molâul ăla de Piselli.
— L-ați pus pe Piselli fiindcă n-ați avut încredere în nimeni altul.
— Așa-i, zice Zucconi.
— Ați fi putut să mi-i dați mie, îndrăznește Mistico.
—Ție ? răcnește Drudi. Asigurații, ție ? Mai degrabă i-aș azvârli grămadă.
— Din partea mea, am putea să-i dăm câțiva și 'lui Melli, propune Zucconi.
— Nu, spune Ardesio.
— Nu, spune Sandolini.
— Drudi, pe un ton potolit, se adresează lui Zucconi :
— Dacă tu vrei să renunți la partea ta, n-ai decât. Dar să nu-ți închipui că poți să i-o treci lui. Dacă tu te retragi, lui cel mult ar putea să-i revină partea care i s-ar cuveni ca ultim sosit.
— Adică mai puțin decât mie, lămurește Mistico.
Zucconi pare perplex.
Ardesio :
— Zucconi trebuie să declare imediat dacă ia sau nu ia parte la împărțeală. Dar dacă își ia partea lui iar apoi i-o trece cu totul lui Melli ?
— Poate s-o facă, zic eu. Ce l-ar împiedica ?
— Zucconi dă din cap :
— Îmi pare rău, Melli, dar n-ar fi cinstit față de colegi. Nu poți avea aceleași drepturi ca noi, trebuie să recunoști.
Nu recunosc nimic.
Nu-i o împărțeală dreaptă, zic, nu prea convins de obiecțiunile mele. De fapt Zucconi însuși, care totuși are o comportare prietenească își ia sarcina sa-mi demonstreze că-i drept— că cel ce are mai mult să capete mai mult: orice organizație serioasă ține seama de gradații după merit și de ierarhie. Majorările de salarii se fac în procente ; și de ce directorii, care câștigă mai mult, au dreptul la mașină cu șofer, iar subalternii, nu ?
— Atunci, fiindcă tot suntem în subiect, să vorbim limpede, spune Drudi. În

primul rând : cine ia parte la împărțeală ?
Mistico ridică mîna.
Ardesio ridică mîna.
Sandolini ridică mîna.
Tu, care ești plin de bani, de ce nu-ți deschizi un ambulatoriu frumos în centru și nu-ți faci o clientelă de platnici ? Îl întreabă Drudi. Nu ți-e rușine să alergi după o mână de asigurați ?
Sandolini se face roșu :
— Să fim înțeleși : să nu vă închipuiți că pe motivul că am parale o să-mi dați mai puțini asigurați decât mi se cuvin. Vreți să mă prostiți ? Eu sunt un medic de asigurări, ca și voi : platnicii, mai curând ori mai târziu, sunt sortiți să dispară.
— Așadar, tu mori de foame, sărăcuțul de tine ! Îi spune Drudi cu dispreț. Scuipă : Să continuăm.
Lampredi ridică mâna.
— Și tu ? se miră Drudi.
— Și eu. Cum adică ; dar dacă nu intru la Asigurări ?
— Dar dacă pierzi logodnica ? spune neîndurător Drudi.
— Zi-i mai bine că-i vrei tu pe toți, și gata, mormăie Mistico în așa fel ca Drudi să-l audă totuși.
Nu-l putem opri pe Drudi să nu-l plesnească pe Mistico. Acesta își ține palma pe obraz și amenință că pune mâna pe cuțit.
— Îi vrei tu pe toți, ca să ajungi să ai mai mulți decât Zucconi !
Drudi vrea se arunce iar asupra lui Mistico. Rău face micuțul marocan că se lasă pradă urii o să-i fie greu să-și facă carieră. Și de câte ori i-am spus să nu se lege de Drudi ! Când colo, el îi strłgă .
— Vrei să-l alungi pe Zucconi. Dar ai să vezi că în curând Melli are să aibă mai mulți asigurați decât tine !
Drudi Îmi arunca privire, de mirare În primele clipe, apoi îndată de compătimire.
— Numai dacă și-i aduce din Marte. Și râde până-i dau lacrimile, încât trebuie să-și sufle nasul. După această ieșire arată mai potolit.
— Intru și eu la împărțeală, zice Zucconi. Am familie, nu-mi pot permite să refuz asigurați. Drudi înghite fără să crâcnească.
(Eu : „Dragă Zucconi, ar fi timpul să-ți faci o clientelă numai de platnici.
Zucconi : „O fi poate fiindcă m-am obișnuit să lucrez cu Asigurările : dar platnicii, la drept vorbind, îmi sunt antipatici. Marfă pentru doctorii din alte

vremuri.")
— Iar câțiva asigurați va trebui să capete și Melii, încheie Zucconi.
Am să fac tot posibilul să joc festa tuturor, când o sosi momentul.
Medicul primar și chelul ies din birou și vin spre noi împreună cu domnișoara. E o studentă din anul cinci și pregătește o teză asupra demenței arteriosclerotice. Medicul primar e foarte satisfăcut că studenta a ales spitalul nostru pentru cercetările sale : e un fapt care „ne conferă o demnitate cvasiuniversitară.
Aici avem un material de mâna întâi, atât sub aspect clinic cât și anatomo-patologic. Afară de asta am să vă dau să consultați câteva din lucrările mele recente asupra arteriosclerozei în general, declară el.
Domnișoara -— se numește Claudia Rinaldi ne cercetează pe rând, unul câte unul. Zăbovește, firește, asupra mea, care dintre colegi arăt, fărăndoială , cel mai bine.
Colaboratorii mei, zice medicul primar. Puteți dispune de ei oricând aveți nevoie. Noi aici suntem ca o familie.
Fata spune că n-are să frecventeze spitalul cu regularitate, că nu va urma rutina de secție, fiindcă trebuie să frecventeze cursurile - fie măcar cele pe care le consideră mai importante - la Universitate. Are o voce răgușită și din când în când tușește cu gingășie ca să și-o limpezească. E înaltă și are părul de un negru viforos, nici vorbă, vopsit. Aș zice că-i mai curând frumoasă, chiar dacă picioarele-s cam prea subțiri și sânii poate cam micuți. Are ochi verzi, alungiți cu dermatograful negru.
Fără îndoială a și descoperit care din noi e căsătorit și care nu, chiar dacă n-a avut timp să ne observe mâinile. Când medicul primar ne îngăduie să ne retragem, ea se îndreaptă spre mine și Mistico, pe care apoi îl ignorează : rămân eu.
— Și tu ești doctor ?
— De ce întrebi, nu se cunoaște ?
— Doar nu purtați gradele pe halate. Hotărât lucru, mă interesează.
— Cînd vrei să începi ?
Nu știu. Nu-i nici o grabă. Am vorbit cu medicul primar : ce a fost mai greu s-a făcut, cred.
— Cum de ai ales o asemenea teză ?
— Mai târziu vreau să mă specializez în psihiatrie. Tu te specializezi ?
— Nu, dar n-aș alege psihiatria. Pare mirată.
— Nu-ți place ?

— În afară de asta : nu prea cred să fie bănoasă.
— Cred că-i singura posibilitate atrăgătoare pe care o oferă medicina ; afară de cercetarea pură. Dacă n-aș fi descoperit că există psihiatria, aș fi schimbat facultatea.
— Atunci de ce te-ai înscris Ia medicină ?
— Ca să evit literele și filozofia.
— Evident că sunt facultăți stupide. Pentru femei însă cred că sunt bune.
— Constat că ai o foarte bună părere despre femei. Cum te numești ?
— Guido.
Numele meu nu pare s-o entuziasmeze.
— Și acum ce faci ? Mai rămâi aici, în cavoul ăsta ?
— Nu, am terminat pe ziua de azi.
Ieșim. Claudia, care spune că între altele face și pictură, apreciază culorile mature și puțin molatece ale lunii octombrie, nuanțele roșiatice ale noilor blocuri care se zăresc ca fundal, mutrele asiguraților care, la ora asta, umblă încet și relaxați. Are, pare-se, un suflet romantic.
Ajungem unde și-a parcat mașina, un „spider” alb. Îmi spune că pe o vreme ca asta n-a simțit încă nevoia să ridice capota de pânză neagră.
— Frumoasă mașină, zic. Numai a ta ? — Numai a mea.
Se vede treaba că are parale. E din ce în ce mai cu vino-ncoace, această Claudia.
— Tu unde ai lăsat-o pe a ta?
Precizez că în curând voi avea mașină, dar numai un Fiat cinci sute.
— Simpatică, zice Claudia.
— Sunt la început, zic eu.
Vreau să încerc să conduc „spiderul" ? Nu, am luat carnetul numai de câteva zile. Ea îl are de doi ani. Spune că la examen a avut grijă să-i arate examinatorului o porție bună de picioare.
— Ne ajutăm cât putem cu ceea ce avem. Dar mi-ar place să te fac să-ți schimbi părerea asupra femeilor.
N-are rost să-i explic că femeile pe care le frecventez eu sunt cineva : maică-mea, bunăoară. Teresa de asemeni face tot ce poate ca să fie la înălțime. Mai este Amelia, care trebuie desigur să fie o femeie prețioasă : ar fi însă prematur să-i spun toate astea.
Cum ieșim din oraș, Claudia o pornește ca o vijelie. Claxonând, întărâtă mașinile rapide și se ține scai de ele până le depășește.
— Îți place, doctore ?

—Ești grozavă, dar las-o mai încet că mi-e frig.
— Recunoaște că știu să conduc mai bine decât un bărbat.
— De acord.
După asta încetinește, mulțumită, și se oprește pe deal, în fața unui bar.
— Am făcut de două ori ocolul orașului. Îmi
oferi ceva ?
Are să mă coste cât o vizită la domiciliu. Ne așezăm la o măsuță. Vorbim despre spital, iar eu fac tot ce pot ca să-i bârfesc pe toți colegii : nu vreau să umble cu vreunul din ei.
Îmi dau seama că fata are o concepție mai curând negativă despre medici în general, și asta mă cam plictisește : mă plictisește faptul că-i apreciază numai pe savanți și pe psihiatri. Spun că ăștia din urmă sunt niște șarlatani care speculează incertitudinea limitelor dintre stare normală și nebunie. Bine-nțeles, ea mi-l citează pe Freud.
— Filozofie, spun cu dispreț.
— L-ai citit vreodată ?
— Nu, dar îl cunosc.
Îmi spune zâmbind liniștită că sunt un ignorant și un superficial ca mai toți doctorii. Zîmbesc și eu, și mă gândesc că, oricum, n-are să fie o concurentă, când are să-și ia diploma : n-a arătat nici cel mai mic interes de câte ori am pomenit de numărul de asigurați al colegilor.
E fata unul inginer cu parale care e însurat cu o moșieriță cu și mai multe parale. Deși se laudă că are mulți curtezani, nu-i logodită.
— Nici eu nu-s logodit, zic.
Afirmă că nu poate suferi logodnele : Când are să întâlnească bărbatul care-i place, are să-l ia fără atâtea povești. Declar că sunt de aceeași părere.
— Îți place pictura ?
Îi spun că-mi place foarte mult : la școală eram tare la desen. Îmi vorbește despre pictura ei pe care un critic, renumit după părerea ei, o apreciază. Dar după ce spune asta, capătă o expresie de furie.
Ce s-a întîmplat ? Oare ascultând-o, n-am simulat destul interes ?
— Blestemată ziua în care m-am născut femeie. Simt că nimeni nu ma ia în serios.
— Înțeleg : remarc însă că artele frumoase i se potrivesc unei fete drăguțe și grațioase.
— Vrei să mă iei În balon și tu ?
— Absolut de loc. Voiam să-ți fac un compli-

mont.
Spune că detestă diletantismul și că pictează dintr-o vocație autentică și cu ambiții serioase. Cu gologanii pe care îi are, cred că poate să-și cumpere săli de expoziție și critici și tot ce trebuie ca să fie considerată o pictoriță de seamă. În locul ei eu mi-aș cumpăta un stoc important de asigurați.
Ne dăm reciproc numerele de telefon. Am să trec într-una din zile, să-i văd tablourile.
Cobor din „spider" în fața casei mele : evenimentul stârnește senzație printre scârbele de platnici și neghiobii de asigurați care-mi sunt vecini. Momentan n-am să-i pomenesc maică-mi despre Claudia : e mai bine să nu complic prea mult lucrurile. Telefonez acasă la Bui, o întreb pe Amelia cum se simte soțul ei. Ea îmi mulțumește pentru flori și bomboane și îmi repetă invitația de a trece s-o văd.
La urmă mă duc să fac o vizită la domiciliu.

14

Pe la sfârșitul lui octombrie, câteva zile după ziua mea, mi se livrează Fiatul 500. Teresa mă însoțește Când mă duc să-l scot : păcat că plouă, fiindcă plăcerea de a conduce prima mea mașină este diminuată de suplimentul de atenție pe care o cere lipsa mea de experiență. Păcat de asemeni că m-am urcat în „spiderul" Claudiei : Când am acceptat ideea Teresei de a cumpăra mașină, nu eram în măsură să fac comparații. Azi, după o scurtă trecere de timp, am impresia că merit mai mult ; că așa cum s-au pornit lucrurile, am să pot ajunge curând la o situație profesională bună. Această impresie este cât se poate de plăcută, dar are aspect negativ, fiindcă face ca prezentul să te frigă sub tălpi și te împiedică să te bucuri de el din plin.
În felul acesta, nemulțumirea mea febrilă contrabalansează deplina bucurie a Teresei ; o bucurie proletară, de asigurată, aș zice. Nu-i decât o mașină utilitară : o mașină care nu însemnează nimic în ziua de azi, pentru un medic, pentru un om cu posibilitățile mele. Când o vezi așa, în marele salon-garaj al reprezentanței, cu totul anonimă, la rând cu nenumăratele surori gemene, pare o miniatură de tablă : în fotografie, parcă arăta mai atrăgătoare.
Vânzătorul ne privește cu oarecare compătimire, pe noi, bieți nevoiași, care prin intermediul atâtor polițe am reușit să ne facem rost de o utilitară.
Apăsat de un sentiment de rușine, pe care încerc să-l consider neîntemeiat,

iscălesc un vraf de polițe. Vânzătorul, care mi le pune dinainte una câte una, nu știe că Teresa mă va ajuta să le plătesc ; el știe că în fiecare lună acest biet doctor — titlul preceda semnătura — va trebui să facă pe dracu-n patru ca să strângă cele cincisprezece mii de lire necesare pentru a retrage „cățeaua” (adică polița) din bancă.
— Aș fi putut să mai aștept puțin, spun la un moment dat.
— În meseria dumneavoastră, mașina e o necesitate, zice îngăduitor vânzătorul, în timp ce-mi întinde o poliță. Mulți colegi de ai dumneavoastră o cumpără în felul acesta.
— Mulți medici câștigă puțin, explică Teresa. Mulți !
— Pe dracu, mulți, spun eu ridicând capul. Cei care se resemnează, cei lipsiți de inițiativă.
— E la fel în toate domeniile, încheie vânzătorul. Dacă n-aș fi dat din coate, dacă n-aș fi riscat, n-aș fi ajuns aici.
Ai fi încă salahor.
Acuma, în schimb, are inele și ceas de aur, briliantină în păr și lavandă pe cămașa fină.
Ne Întoarcem lângă mașină.
— Lasă-mă s-o mai privesc puțin, zice Teresa. Îi dă tîrcoale .
— Pielea de pe scaun e lavabilă ?
— Lavabilă, domnișoară. Apă și puțin detergent.
— Foarte practic, nu-i așa, Guido ?
— Foarte.
— Ce volan frumos !
— Un volan foarte comod, domnișoară.
— Auzi, Guido ?
Apasă pe clacson :
— Ce sunet !
— Dacă doriți, mai târziu putem monta și goarnele, zice vânzătorul. Așa are să pară o mașină mare.
— Are și roată de rezervă, aici înăuntru ? întreabă Teresa mângâind capota.
— Bineînțeles. Doriți să deschid ? Spun că nu-i nevoie.
— Mergem, Teresa ?
Se hotărăște să intre. Mă vâr și eu, cum pot mai bine, la volan.
— Puțin cam mică pentru dumneavoastră, domnule doctor.
— Eu stau foarte bine, zice Teresa. Dimpotriva, e încăpătoare.
— Vă aștept curând, domnule doctor, să vă dau o mașină cu adevărat

potrivită taliei și rangului dumneavoastră, îmi spune vânzătorul. Până atunci vă urez drum bun cu aceasta.
— Mulțumesc, spun. Pornesc motorul și zgomotul e mai curând neplăcut.
Mașina trepidează toată : trepidează și zâmbetul Teresei. Chiar că-i o mașină de asiguraţi.
O pornesc prin ploaie și trebuie să-mi concentrez atenția din cauza traficului mare.
— Ce bine curăță ștergătoarele, comentează Teresa. Colaborează la conducere, atrăgându-mi atenția asupra mașinilor care ne precedă.
— Le văd și eu, zic.
— Guido, ești mulțumit ?
— Sînt mulțumit.
— Guido, ce-i cu tine ?
— Vezi bine, słnt atent la conducere.
— Credeam că această clipă va fi mai fericită pentru noi.
— Nu uita ca-i abia un prłm pas, Teresa,
— Pentru tine toate sunt primul pas. Când ai să ajungi ?
— Nu știu, dar am să ajung.
— Unde ?
— Vom vedea. Vreau să am o mulțime de asiguraţi.
Un răstimp de tăcere. Mi se pare că plânge.
— Mă mai iubești, Guido ?
— Sigur că te iubesc și sunt mulțumit.
— Dar atunci de ce nu lași să se vadă, cum fac eu ? Eu mă simt parcă aș fi într-o mașină de mare lux.
— Îți repet. Trebuie să conduc. Și suntem făcuți altfel. Nu-mi pot permite să fiu neatent.
— Atunci privește înainte, n-ai decât.
— N-am vrut să spun asta.
E limpede că Teresa s-a uzat : a dat tot ce putea să dea, a ajuns la limită. Pentru mine e total răsuflată.
Trecem pe aproape de locuința ei : ea ar dori să le arate mașina noastră celor din familie.
— Altă dată, spun. Când n-o ploua.
Sosim la mine acasă. Urcăm. Teresa își dă silința să pară fericită.
Îi propun mamei să facem un tur de probă. Ea examinează mașina de la fereastră ; se zărește, lângă portic. Refuză, fiindcă demnitatea ei nu-i

satisfăcută. Cum să încapă cu pălăria într-o asemenea mașină ?
Teresa își scoate pardesiul și trece în bucătărie.
— A telefonat doamna Bui, îmi spune în șoaptă mama. I-am răspuns că ești plecat pentru vizite.
Îi fac semn să tacă.
— Am făcut bine ? insistă ea.
— Desigur.
— A mai telefonat o asigurată : trebuie să-i duc un eșantion, un sirop tonic. În felul acesta voi putea contrasemna o vizită la domiciliu.
— N-a telefonat și o domnișoară ?
— Nu, spune mama. Ce domnișoară ?
Trec dincolo la Teresa. Plânge în tăcere, cu mâinile muiate în apa de vase. O sărut pe gât până-i trece. E sâmbăta și nu trebuie meargă la serviciu. Pregătește pentru diseară o cină pe cinste, împreună cu mama.
Apoi lipesc pe parbrizul mașinii semnul rotund de medic. Este enorm în comparație cu geamul atât de mic. Oricum, așa mai merge. E totuși mașina unui medic.
Parchez în fața ambulatoriului.
Primesc trei asigurați : contrasemnez cinci vizite, dat fiind că din agenda asiguraților rezultă că doi din ei nu s-au arătat de mai bine de douăzeci de zile. Vizitele în plus sunt fără prescripții farmaceutice, ca să fie sigur că trec neobservate la Asigurări : atât ar mai lipsi, să se ocupe și de asemenea mici găinării cei de acolo. Știu ei cum merg lucrurile, dar te lasă să trăiești.
Mă gândesc la Amelia și la Claudia (ca să-i fiu de folos va trebui să mai revăd câte ceva în legătură cu arterioscleroza cerebrală) și tocmai când consultam agenda ca să văd ce vizite aș putea contrasemna mâine, vine proprietăreasa să-mi spună că au sosit doi colegi care vor să mă vadă. Ies să-i primesc în vestibul.
— Doctor Filopanti, radiolog.
— Doctor Di Marco, ORL.
Intră în cabinet cu aerul unor vechi prieteni. în timp ce îi studiez nehotărât, mă întreabă cum o duc cu sănătatea, ce mai face familia, cum merge treaba.
— Merge, răspund.
— Dragă Melli, am aflat că începi să prinzi cheag. Am văzut ca ai mașină cu număr de carton...
— Ei ! O pornesc și eu încet...
— Nu face pe modestul, zice Filopanti, am auzit vorbe bune despre tine.

— De la cine ?
— N-are a face. Se vorbește, asta contează.
Îmi face multă plăcere.Ne privim în față.
— Când voi, medicii generaliști, aveți de lucru, ne merge bine și nouă, specialiștilor, cei mai oropsiți din toată breasla, lămurește Di Marco.
— Depindem de voi. Voi sunteți aceia care ne trimiteți clienții, adaugă Filopanti.
— Eu recurg încă destul de puțin la specialiști, zic. N-am mulți clienți.
— Dar ai să ai, fără-ndoială. Și ai să-ți faci rost și de platnici.
— Și atunci vei fi nevoit să-ți formezi o echipă de specialiști de încredere, de prieteni.
În sfîrșit am înțeles. Îi poftesc să ia loc.
— Ai vreun radiolog al tău, cumva ? întreabă Filopanti.
— Nu încă.
— Cu atât mai bine. Tu mă cunoști, nu ? Ți s-a vorbit despre mine.
— Știu că ai cabinetul în strada Galvani.
— Întocmai. Opt ani de specializare. Echipament complet și pentru terapia cu agenți fizici : infraroșii, ultrascurte, ultrasunete. Iată adresa mea cu numărul de telefon.
Îmi întinde o carte de vizită.
— Dar un orelist cunoști ? mă întreabă Di Manco.
— Îl cunosc puțin pe Bietti.
— Care, ăla care stă aici aproape ? Vezi-ți de treabă, nu te încurca cu ăla : nu-i bun de nimic și mai e și un fel de gangster. Vino, vino să vezi cum lucrez eu : am ambulatoriul în aceeași clădire cu Filopanti. Vino să ne faci o vizită : ai să vezi ce lux, ce curățenie.
— Chiar ! De ce nu vii ? adaugă Filopantli. Ai să-ți poți da seama cum suntem instalați și ce nivel de platnici putem trata. Apoi ieșim să luăm masa împreună.
— Te invităm la masă, întărește Di Marco.
— Am sa vin, zic.
A sosit momentul să atacăm problema. Se însărcinează Filopanti.
— Între colegi trebuie să ne ajutăm, zice. Recunosc ca are dreptate.
— Asigurările ne dau o plată ridicolă, prin urmare când pică un platnic, trebuie să renteze, urmează Filopanti.
 Pentru orice radiografie pe care mă pui s-o fac, îți trec treizeci la sută.
— Spun că nu-i nevoie, că oricum nu le pot face eu, radiografiile. Filopanti

îmi spune să nu fac nazuri : combinația pe care mi-o oferă este aplicată de mulți colegi generaliști.
— E un ajutor dat prietenului, zice. Nu știu dacă m-ai înțeles. Nu-i necesar ca pacientul pe care mi-l trimiți să aibă neapărat nevoie de radiografie. Ajunge să fii tu de părere că are nevoie.
Răspund că-i limpede, fiindcă dacă ar fi să facă numai radiografiile necesare, ar vedea pe dracu', radiologii. Filopanti e mulțumit.
— Dacă vreunul e cu tot dinadinsul sănătos, putem să-I punem să mai repete placa : pentru o pregătire insuficientă, pentru o cercetare mai aprofundată, motive se găsesc. Amintește-ți că mai sunt și stratigrafiile, care rentează bine, adaugă.
— Și partea frumoasă e că pacientul plătește și e mulțumit, intervine Di Marco
— Dar tu ? îl întreb.
— Pe fiecare platnic, adult sau copil, ar trebui să-l pui să-și scoată amigdalele. Justificarea e ușoară, cu povestea că întrețin reumatismele, nefritele, și așa mai departe. De fiecare amigdalectomie treizeci la sută pentru tine. E În regulă ? Condițiile mi se par mulțumitoare.
— Nimic în scris pentru acest acord, se-înțelege, zice Filopanti.
— Logic, zic eu. Am Încredere.
— Sperăm să-ți pice curând vreun platnic.
— Să sperăm.
Vor cu orice preț să dea de băut.
— Un platnic trebuie să producă bine : să susțină trei medici în același timp.
— Altfel ce fel de platnic mai e ?

Mă înțeleg cu Claudia să-i văd tablourile. Locuiește într-o casă boierească din centru, în care își au reședința platnici de veche tradiție, adică din cei care lichidează onorariile doctorului printr-un cec adecvat la sfârșitul anului.
— Ai grijă să-mi faci rost de vreun client în casa asta, îi spun Claudiei în timp ce mă conduce în atelierul ei.
— Nu-mi scoate sufletul cu clienții. Nu mai face pe doctorul, măcar cât ești aici, răspunde.
Poartă pantaloni. Dintr-o privire Îmi dau seama că tablourile ei nu înfățișează nimic : pesemne că nu-i romantică, așa cum crezusem eu.

— Uită că ești doctor când ești cu mine.
— Ar trebui să uit că sunt doctor, ca să fiu ce ?
— Îți plac tablourile mele ?
Înainte de a răspunde le cercetez cu luare aminte, deplasându-mă de ici colo ca să le văd în lumina cea mai favorabilă. E ora trei după-amiază, dar plouă. În timp ce privesc tablourile nu-mi scapă celelalte lucruri clin atelier. Se găsesc unele mobile negricioase care trebuie să fie de preț, se află și un divan, cam jos care poate merge bine ca pat.
— Aici îți primești prietenii ?
Să-ți instalezi ambulatoriul într-o încapere ca asta, ar fi grozav.
— Așadar, îți plac sau nu ?
— Drept să spun, nu e rău.
—Te așteptai să fie altfel ?
— Oarecum da.
— Te așteptai la flori, la naturi moarte, la marine, așa-i ?
— Poate că da.
Cînd colo, tablourile ei reprezintă niște dungi groase de diferite culori : predomină roșul și negrul.
— Mi se pare o pictură tare, zic.
— Întocmai : pentru mine, realitatea e profund dramatică.
— De acord. Dar nu prea mă pricep la felul ăsta al tău de a picta.
— Cred și eu, dacă nu studiezi decât cum se lecuiește o bronșită.
— Mie medicina îmi place, Claudia. Ne așezăm pe divan.
— Ești un tip care mă face curioasă, Guido. Parc-ai fi făcut dintr-o singură culoare.
— Iar tu ești o fată frumoasă.
— Spune drept : de ce te-ai făcut medic ?
— Și tu, de ce pictezi ?
— Dar și eu studiez medicina.
— Tu însă n-ai să fii medic. Ai să fii cel mult un psihiatru.
— Dacă am să mai am chef.
— Ar fi trebuit să urmezi academia de arte plastice.
— Mare scofală ! Ca să învăţ ceea ce nu mă interesează. Adevărații pictori nici nu se sinchisesc de academie.
— Dar oricum, pentru carieră e un titlu. La fel ca diploma pentru medic.
— Ești ignorant și cu idei fixe. Să bem pe chestia asta.
În definitiv, judecînd-o după cum vorbește, mă dezamăgește. Nu reușesc s-o

încadrez bine : trebuie să fie un tip din acelea de inadaptabile, care se întâlnesc adesea în ziua de azi. Pot să aibă, firește, un oarecare farmec, dar e superficial. După o vreme, despre ce aș mai putea vorbi cu o fată în genul Claudiei ? Despre Îngrozitoarele ei tablouri ? Teresa cel puțin, are respect față de medici, mă ascultă cînd îi vorbesc despre asigurați. Claudia în schimb e bogată, are un „spider" care-i un giuvaer.
Am impresia că a sosit momentul să trecem la repertoriul lucrurilor intime, în care mă simt destul de tare. Până atunci mă las înfierbântat de votca a cărei măsură, pentru Claudia, este paharul de vin.
— Plouă mereu, spun privind spre fereastră. Îmi place să mă plimb prin ploaie.
— Și mie.
— Să simt cum mi se prelinge apa pe obraz.
— Mie îmi place să stau și în pat, când plouă.
— Bine învelit, așa-i? Să asculți apa care șiroiește pe stradă și pare un fluviu. E minunat ! Poate că-i cu adevărat romantică, în sufletul ei. Îi iau o mână și încerc s-o duc la buze.
— Miroase a vopsele, spune Claudia.
Pare indiferentă la sărutările cu care, după toate regulile artei, îi acopăr toată palma.
— Îmi placi, Claudia.
— Serios ?
Retrage mâna.
— Dar eu îți plac ?
Se gândește, apoi face semn că da.
Poartă un tricou gros pe care încerc să i-l ridic pe spinare.
— E cald, spun.
— Poți să te dezbraci, dacă vrei.
— Dezbracă-te cu, Claudia.
Își trage tricoul peste cap. Are umerii rotunzi și bronzați.
— Faci ultraviolete ?
— Nu, așa-i pielea mea, negricioasă.
— Îmi place pielea negricioasă.
— Teresa are pielea ca laptele : ca să fiu drept, îmi place și pielea albă.
— Ce vrei ? Vocea ei a devenit și mai răgușită decât de obicei.
— Nimic. Îmi placi.
— Ce sa-mi mai scot ?

— Ce vrei tu. Sutienul.
Ca să-și scoată de bunăvoie sutienul, trebuie să fie convinsă că are sâni de prima calitate. Nu schițează nici măcar gestul de a și-i acoperi cu mâinile.
— Așa-i bine ?
Cred că-i învățată să facă dragoste în mod rațional, organizat, sistematic. Nici pomeneală de romantism. Da, e plăcut să te joci cu sâni aceia, dar n-ai cine știe ce satisfacție : nu simți cum din ei iradiază acele vibrații care înfioară tot trupul femeii, cum se întâmplă obișnuit în asemenea cazuri. Înainte de a-și scoate pantalonii opune o scurtă rezistență.
— Nu crezi că ajunge, ce zici ?
— Hai, Claudia, nu te opri.
Sub pantaloni nu mai are nimic. Șade lângă mine în pielea goală. O pipăii ici colo, o coapsă, pântecele, iarăși un sân, apoi îi spun că sunt gata, hai Claudia. Nu pare dispusă ; nu dă nici un semn de dorință. Nu se oferă. Atât doar că-i palidă și atentă. Mă ridic și încerc s-o silesc să se întindă. Se ferește.
— Nu, zice.
— Claudia.
— Nu.
Pe sub pielea ei întunecată la culoare, e rece ca gheața. De ce s-a mai dezbrăcat, atunci ?
— Nu face mofturi, Claudia.
— Degeaba te înfurii.
— Dar eu, ce mă fac acuma ?
— Nu știu.
— Îi cer să participe într-un fel, să mă ajute.
— Nu vreau.
— Nu-i nimica rău în asta. Știu bine că-ți plac.
— Nu. Sunt virgină. Ce ai crezut ?
— Nu știu ce am crezut : nu mai știu nimic în clipa asta. Încep să mă închei la pantaloni.
Ea izbucnește în râs : sare jos de pe divan și începe să alerge prin odaie așa despuiată.
— Nu te-ai gîndît c-aș fi virgină ? Fără să răspund, aprind o țigară.
— Ești nebună, zic mai apoi.
— Chiar dacă m-ai avea, ce-ți închipui ? Îți închipui că ai căpăta drepturi asupra mea, bărbatule ?

— Ești nebună.
— Strașnici bărbați. Eu mă dezbrac, iar voi vă faceți iluzii că o să căpătați cine știe ce. Când colo ? Rămâneți numai cu amintirea unei femei goale. Îți plac ca model ? Dar tu nu ești pictor.
Până la urmă se îmbracă.
— Am să mă dau unui bărbat numai când o merita.
— Bine faci că studiezi psihiatria.
Îmi întinde alt pahar de vodcă.
— Scuză-mă dacă am terfelit mândria ta de bărbat.
— Să trecem peste asta.
— N-are importanță dacă înțelegi. Ca bărbat cred că ești la înălțime, fii pe pace. Sunt convinsă că ești vânjos și viril.
— Asta o știam și eu.
— Când ai să pleci de aici ai să-ți poți scoate pârleala din plin.
— Spune-mi ceva. Tu nu simți chiar nimic ?
— Tu ce simți în prezența picturii ?
— Ești nefericită, Claudia.
— Trebuia poate să mă fi născut bărbat.
Mă poftește iar să stau pe divan. Prefer un scaun. Se comportă ca și cum nu s-ar fi întâmplat absolut nimic; nici mie, de altminteri, nu mi-a rămas decât o vagă amintire a corpului ei. Și totuși eram convins ca l-am văzut bine.
— Guido, ar trebui să-mi faci un serviciu.
— Zii.
— Ar trebuii să-mi procuri niște stupefiante. Ești medic, pentru tine-i ușor.
Acum totul e limpede : e o vicioasă.
— Da' de unde. Aș vrea doar să încerc. Auzi mereu vorbindu-se, și atunci îți vine pofta. Tu n-ai încercat niciodată ?
— Nu, și nici nu vreau să încerc.
— E o curiozitate ca oricare alta. Fă-mi rost de niște cocaina.
Nu-i răspund.
— Ori niște morfină.
Mă uit la ceas. Peste puțin va trebui să fiu la ambulatoriu : mi s-a făcut poftă să văd fețe de asigurați.
— Mai stai. Nu te duce azi.
Mă ridic :
— Și asigurații ?

— Dă-i Încolo.
— Ca să se ducă la altul ?
— Urnește-te cu un centimetru mai încolo de felul tău de a fi : mereu același. Rămâi aici.
— Nu pot.
— Aș avea să-ți spun atâtea lucruri.
— Altădată, Claudia.
— Nu, astăzi. Ce-ți pasă de asigurați ?
Sigur că da ; parcă tu mi-i aduci.
Înainte de a pleca vrea să o sărut : dar așa, ușurel, din vârful buzelor : prietenește. Nici n-aș putea s-o sărut altfel.
Amelia e cu totul altceva. O femeie așezată, serioasă, liniară, o femeie adevărată, ce mai !
Îi fac o vizită bietului Bui care doarme. Zăbovesc puțin ca scufundat în gânduri la picioarele patului, iar Buii pare un mort : tot mai slab, tot mai galben, de fiecare dată când îl văd ocupă tot mai puțin loc în patul lui de alamă ; parcă ar vrea să se ducă fără să lase reziduri, dizolvându-se.
Măsuța e încărcată cu stupefiante, aș putea să iau câteva fiole de morfină să-i dau Claudiei, dar mai bine nu : prefer să nu-i încurajez nebuniile (s-ar putea să redevină normală, să se lase de pictură, fiindcă nu-i o fată de lepădat). Îi dau Ameliei indicațiile terapeutice pe care le știe prea bine : analgezice, sedative și cardiotonice.
În privința cardiotonicelor, Amelia pare să șovăie. Înțeleg ce gândește : dacă tot o să-i susținem inima, n-o să mai crape niciodată nenorocitul ăla. Dar în realitate nu-i așa ; în fiecare zi rezistența acelei inimi scade, iar cardiotonicul se află totdeauna în întârziere cu o zi și ceva : ca o mișcare la jocul de dame.
Amelia mă poftește să rămân la cină ca să-i țin tovărășie. Îi telefonez mamei ca să-i spun să nu mă aștepte, iar ea, emoționată, îmi spune numai să fiu cu băgare de seamă.
Cinăm în sufragerie și în același timp ne uităm la televizor, obișnuitul tovarăș al Ameliei. Cina a fost anume pregătită ca să poată fi consumată în semiobscuritate. Femeia servește, evitând să treacă prin fața ecranului ; comunicam cu ea prin semne , se cunoaște că-i bine dresată în asemenea tehnică. Amelia îmi spune numai ca se dă un program de varietăți destul de distractiv pe care nu trebuie să-l pierdem.
Cred că televiziunea a fost născocită anume pentru familiile medicilor.

Cândva, exigențele familiale ale unul menaj echilibrat îl sileau pe medic să dedice puțin timp și soției și copiilor ; după descoperirea televiziunii, medicul poate în liniște să transforme acel timp în alte vizite sau să petreacă cu o amantă, fără să dezechilibreze balanța de afecțiuni-câștiguri.
După cină ne instalăm în două fotolii : nu vorbim, dar din când în cînd ne zâmbim, când situațiile de pe ecran ne permit oarecare relaxare.
La telejurnal, Amelia îl închide.
— S-a terminat, zice. făcând câțiva pași pe covorul moale ; eu trag dintr-o țigară de a lui Bui.
— Profită cât poți de seri ca asta, doctore, zice. O să regreți când ai să începi să lucrezi din plin.
— Abia aștept să lucrez din plin.
— Soțul meu era neobosit.
— Cred că n-aș fi mai prejos.
— Apoi dumneata ești tânăr și în deplinătatea puterilor.
— Și încă cum !
Amelia tot se mai plimbă, cu pași domoli.
— Fără îndoială, o asemenea viață e grea pentru o soție. Eu am încercat-o.
— Și n-ai lua-o de la început ?
Gândindu-mă bine, cred că da.
— Cu experiența pe care o ai dumneata, doamnă, ai fi o soție ideală pentru un medic.
— Da. Dar mă gândesc să schimb genul, de data asta.
— Ai fi în stare să părăsești tagma medicilor ?
— Mă gândeam la comerț.
— De ce la comerț ?
— Știu că reprezintă o scădere de nivel, de rang : și tocmai asta mă face să stau în cumpănă. Dar comerțul... acuma nu pot să-ți explic.
Cuviincios, nu întreb.
— Păcat, spun. Ai un patrimoniu de asigurați demn de invidiat. Și se va pierde.
— Devorat de colegii soțului meu.
— Sunt niște hiene. Îmi pare rău să trădez deontologia, dar, între noi...
— Îi cunosc prea bine.
— Eu n-am nici un amestec. De altfel, mie n-o să-mi dea nici unul.
Pare mirată.

— De ce adică ?
— Așa au hotărât.
— Hotărât pe naiba ! Dar eu, eu nu contez ?
— Dacă părăsești tagma medicilor, nu mai contezi.
— Încă nu s-a hotărât s-o părăsesc.
Facem o pauză.
— Iartă-mă, doamnă, dacă ți-o spun : dar zău că nu te văd negustoreasă
— Doctore, nu vorbi și dumneata așa : mă frământă și așa gândul ăsta prea mult și necontenit. Dar ce vrei să fac ?
Reflectează un timp, neliniștită.
Fără-ndoială, unul care ar avea o clientelă de platnici, dacă ar stoarce-o bine, ar putea găsi timp să se ocupe și de soție.
— Iată o judecata sănătoasă. Dumneata mă înțelegi. Nu mai sunt chiar tânăra : cele câteva atuuri care mi-au mai rămas, aș vrea să le joc bine.
— Amelia, dumneata mai ai o mulțime de atuuri .
— Nu-mi fac iluzii, Guido.
Se apropie de mine, mică și bondoacă. Iau mâna ei mică și bondoacă în mâinile mele.
— Amelia.
— Ce-i Guido ? Are vocea întretăiată de răsuflarea repede. Cine știe de când nu s-a mai culcat cu un bărbat.
— Mă faci să-mi pierd capul, Amelia.
— Nu mai sunt o fetiță, Guido.
— Să nu-mi spui că ai putea să-mi fii mamă, îi strig cu înfocare.
— Dar diferența de vârstă există.
— Ce importă ? Mă prind că nu te-ai schimbat de loc de când erai fată.
— E drept, doar că eram ceva mai slabă.
Îi sărut mîna, ea o retrage. Mă scol în picioare și în timp ce o îmbrățișez — cu gândul la lovitura ratată în după-amiaza aceea cu Claudia — îi fac dovada faptului că o doresc.
— Haide, Amelia.

— Nu acum, Guido. Nu pot : lasă-mă să mă gândesc.
— Gândeşte-te și la asiguraţi : reprezintă un capital.
Mână în mână, mă conduce până la ușă. Sunt sigur că am nimerit ținta în plin.

Înainte de a mă Întoarce acasă, fac cu mașina un lung ocol prin noaptea ploioasă : străbat străzile pustii și murdare care traversează cartierele unde locuiesc asigurații. La ora asta dorm, fiindcă trebuie să se scoale devreme a doua zi.
Mama mă așteaptă îngrijorată. Vrea să-i povestesc totul.
— Nu se cade să iei o văduvă. Oamenii te-ar vorbi de rău, zice. Tu trebuie, dimpotrivă, să ai o nevastă așa cum se cuvine : bogată și tânără.
Mă gândesc la Claudia cane ar fi bogată și tânără.
— Dar ce pot face ? Știi că are două mii trei sute de asigurați ?
— Știu. Deocamdată mergi înainte. Vom vedea mai târziu.
— Dar Teresa?
— Nici nu-ți răspund. Noapte bună.

15

Trăim zile istorice.
Clasa medicilor a deschis în sfârșit ostilitățile : împotriva Asigurărilor, împotriva asiguraților, împotriva a tot ceea ce nu-i medic în general. Vrea o majorare a tarifelor, o reevaluare a demnității profesionale și — dacă tot am ajuns aici — recunoașterea publică și legală a privilegiilor de castă cuvenite medicilor.
Toți medicii sunt convocați în adunare generală pentru a se hotărî asupra formelor pe care trebuie să le ia mișcarea. La Uniunea medicilor funcționează în permanență un Comitet de luptă și de rezistență : din Comitet fac parte medici sindicaliști albi și roșii, medici democrați, liberali, fasciști, comuniști, socialiști și alții (precum se știe, medicii sunt în primul rând medici ; ca dovadă că înșiși comuniștii nu ezită, ca medici, să facă pe liberalii și să se asocieze acestei provocări pe care casta vracilor o lansează întregului trib), în afară de tinerii șomeri și de cei care încă n-au răzbit, cu care nimeni nu vrea să aibă de a face și care, din aceste motive, reprezintă oarecum anarhiști formației.
Sub preaprudentul reformism al guvernamentalilor nu s-o fi ascunzând oare vreo primejdie care amenință clasa ? N-o fi oare prea împăciuitori socialiștii ăștia ? Hai mai bine să dăm o dovadă a forței noastre.
Momentul culminant i-a mobilizat pe medici cu familiile lor : astfel se urnesc, împinși din urmă de neveste, obezii medici traumatologi, medicii de țară cu pantalonii de postav și unghiile murdare, medicii antreprenori de construcții, medicii industriași și comercianți, profesorii, marile somități

medicale (îndrăznește oare careva să amenințe zecile de bilete de o mie ale ritualului consulturilor medicale pe motiv că acestea n-au alt rost decât să-i dovedească modestului medic de la Asigurări că medicii cu faimă nu fac minuni și că el, la urma urmei, știe tot atâta cât și ei, diferența re ducându-se în a alege extractul hepatic al firmei A mai curând decât extractul identic produs de firma B sau C ?) ; se urnesc medicii comunali, specialiști, până și tehnicienii dentari.
Oricum, în primele rânduri se află medicii de familie. Pe drum, împreună cu Mistico, facem o mulțime de socoteli, excitați de sporul care ne va fi acordat negreșit (guvernul are nevoie de clasa medicilor, aliata lui prin tradiție). Ne vom dubla veniturile. Nu-i puțin lucru, băieți ! Și bine înțeles că această minunată și ușoară socoteală și-au făcut-o toți colegii în contract cu Casa de Asigurări. În sala de întrunire atmosfera este încărcată, încordată. Îi privim cu pizmă pe norocoșii colegi care de la o zi la alta vor trece de la două sute cincizeci de mii lunar la cinci sute de mii lunar : o frumoasă victorie sindicală! Nici nu se compara cu cele ale muncitorilor. Se înțelege de la sine că aceia care se agită mai mult, care trec de la un grup la altul, aruncând o vorbă caldă de îndemn la adeziune și la sprijinirea bătăliei, sunt tocmai colegii candidați la supraopulență.
— Parc-am fi la Montecitorio [1] , băieți !
Dând târcoale printre rândurile de scaune în timp ce așteptăm deschiderea adunării, avem ocazia să auzim vorbe bătăioase care merg de la pozițiile cele mai moderate până la cele mai radicale și extremiste.
— Trebuie să încetăm de a mai acorda sprijinul nostru Asigurărilor. Ne-am putea apuca să prescriem cele mai costisitoare medicamente.
— Nu. Așa Asigurările ar cheltui mai mult, și cu atât mai vârtos ar spune ca nu mai au ce să ne dea și nouă. Și apoi, ce ar zice pacienții : „De ce ne tratați de obicei cu infuzii de ierburi și cu medicamente ieftine ?"
— De unde vor lua Asigurările banii ?
— Treaba guvernului. Să majoreze contribuția muncitorilor. Vor să se trateze la doctor ? Să plătească !
— Să ocupăm și să conducem sediul Asigurărilor !
— Cum vor reacționa Asigurările ? O să-mi ia din asigurați ?
— Să încerce numai : jos mâinile de pe asigurați !
— Sunt ai noștri, știi bine.

[1] *Palat la Roma, sediul Camerei deputaților.*

Mistico își face iluzia ca o sa scoata noi asigurați din această frământare.
— Cine știe : noi tinerii n-avem decât de câștigat.
— Grevă ! Grevă ! Să luăm exemplu de la muncitori.
— Atunci cum facem ? Închidem ambulatoriile ? Ori dăm ingrijiri pe gratis ?
— Gratis ? Cu c... !
— Dar contra cui facem grevă ? Contra Asigurărilor ori contra asiguraților ? — Doctorițele afișează o oarecare nepăsare și vorbesc între ele despre bărbați.
Tinerii furioși aruncă în jur priviri care exprimă disprețul lor universal : îi supără mai cu seamă vederea colegilor destinați unei subite îmbogățiri. Câte unul se gândește să își ofere Asigurărilor serviciile ca spărgător de grevă.
Lipsesc, firește, colegii funcționari de la Asigurări : înainte de a fi medici, ei sunt cu precădere funcționari ai unei instituții recunoscute de stat. Dacă s-ar încumeta să apară aici, ar risca să fie linșați.
Intră Comitetul. Tăcere atentă. Vorbește un membru din Comitet, un extremist de dreapta.
— După ani de tăcere și jertfe eroice, închinate binelui poporului, clasa medicilor a obosit. A obosit !
— Am obosit !
— Își regăsește azi mândria și combativitatea. Nu poate suporta mereu, ea singură, toată povara unei asistențe medicale demagogice. Nu-i posibil să se facă în continuare filantropie pe pielea bietului medic
(Breasla a trebuit să accepte cruda realitate că nu toți (membri ei pot deveni proprietari înstăriți ; s-a plătit încă prea mare tribut acestei schimbări de vremuri.)
— Destul, deci, strigăm noi astăzi. Destul !
Un tînăr :
— Tarife ridicate și asigurați pentru toți !
— Domnilor colegi ! Fiți gata de luptă ! E vai și amar când cel drept se trezește.
Oratorul își preia porția de aplauze și lasă locul unui membru de centru.
— Întreaga opinie publică trebuie să afle, prin afișe, care vor fi anume lipite prin ambulatorii, cum este plătit bietul medic de asigurări...

— Cine să citească afișul în ambulatoriul meu ? Nu intră nimeni niciodată.
(Dar împrumutați-i câţiva asigurați și închideți-i gura !)
— Tăcere, vă rog. Având vedere că nu putem ataca direct Asigurările, ne vom îndrepta contra asiguraților...
— Ar fi timpul să plătească, mâncătorii ăia de rețete !
— Asigurații nu sunt altceva decât muncitori, iar organizațiile sindicale muncitorești sunt foarte puternice. Înțelegeți ? Vom reuși astfel să ridicăm sindicatele, și prin urmare pe asigurați împotriva Asigurărilor.
—- Și dacă se vor ridica împotriva noastră ?   Oho ! Judecată superficială, nedemnă de un medic. Suntem ori nu suntem noi adevărații distribuitori de asistență ? Dați-vă seama că breslei noastre i se acordă imunitatea chiar și în timp de război. Cine oare va îndrăzni sa se împotrivească medicilor uniți ?
(Aşa-i, așa-i. Vorbe de aur.)
— Figura medicului e intangibilă !
(Și nepieritoare.)
(Vae victis ! [1])
— Tăcere ! Începand de mâine, asiguratul va plăti de fiecare consultație o mie de lire în ambulatoriu și o mie cinci sute acasă. Treaba lui, după aceea, să-și scoată banii de la Asigurări. Să realizăm asistența indirectă !
Propunerea stârnește un murmur general : trebuie cântărită bine, cu toate implicațiile ei.
(Cum fac grevă funcționarii administrațiilor publice, și cei comunali ? Îi păgubesc pe cetățeni, care, la rândul lor, protestează împotriva instituției respective.)
(Bine, bine, dar noi nu suntem subordonați ai Casei de Asigurări : suntem liber profesioniști.) (Nu rămâne decât să rupem contractul.)
(Încetișor ! Dacă asigurații se transformă în platnici, o să se ducă la medicii renumiți, la profesori.)
— Te pomenești că pentru o mie de lire vor avea pretenția să-i și consultăm cu adevărat ! N-ar fi exclus.
— Și numai ca să repetăm o rețetă, tot o mie de lire o să luăm ?
— Dacă ni le dau.
— Dar dacă nu vor să plătească ? Dacă găsesc motive ca să schimbe doctorul ?

---

[1] *Vai de cei învinși (Lat,)*

panica se propagă cu iuțeală : ipoteza de a pierde asigurați câștigă teren printre colegii bogați. Este ipoteza la care visa Mistico, iar acuma și eu şi tinerii furioși.
— Să ne gândim bine, colegi.
In acest moment se ridică un membru al extremei stângi.
— Domnilor colegi ! Nimeni nu va pierde nici un singur asigurat dacă întreaga clasă va fi solidară. Pentru ca lupta noastră să ducă la victorie, este necesară participarea conștientă a tuturor. Comitetul a prevăzut sancțiuni disciplinare contra celor ce nu vor adera la mișcare. În cazul nostru nu există libertatea de a nu face grevă. Minoritatea trebuie sa se supună voinței majoritare. Vai lui, celui ce ar îndrăzni. să fure un asigurat !
Propun blocarea silită a transferurilor de asigurați. Fiecare să și-i păstreze pe ai lui : fiecare asigurat rămâne în mod obligatoriu legat de medicul curant !
Aplauze și fluierături : propunerea va fi examinată într-o fază următoare, dacă va fi cazul.
— Frământările noastre vor provoca o mișcare de masă. Protestul muncitorilor va ajunge până la guvern. Să fim bine înțeleși : departe de mine idei subversive ori scopuri politice. Să fie limpede că eu vorbesc aici exclusiv în calitate de medic. Cer să fie pusă imediat la vot propunerea de a trece la asistența indirectă.
Prin ridicare de mâini propunerea este aprobată cu mare majoritate. Mistico șovăie să ridice mâna, dar eu îl conving.
— Dă-i drumul. Vor fi toți platnici, măcar o vreme.
— Nu prea Silit lămurit. Dar ridică mîna.
Ia cuvîntul președintele pentru a spune că mâine va avea loc o conferință de presă. Ne îndeamnă sa rămânem tari pe poziție, sa respectăm deontologia, să nu ne temem de eventuale represalii din partea Asigurărilor, să înființăm un fond de solidarizare cum fac greviștii din alte categorii. Decide să dea cuvântul tovarășilor care îl doresc, pentru lărgirea democratică a discuțiilor.
Se ridică pe dată un tânăr furios :
— Într-unul din ziarele noastre sindicale un coleg se vaită fiindcă câștigă numai trei sute de mii pe lună : spune că abia reușește să trăiască. Eu câștig patruzeci de mii pe lună, și s-au împlinit doi ani de când am luat diploma. Spun că-i o nedreptate și o rușine, și că acel coleg ar trebui să aibă pudoarea de a tăcea din gură.
(Trebuie să fie unul de stînga.)

— Cum reușesc să trăiască în acest caz ceilalți licențiați și profesioniști care câștigă pe jumătate ?
(Să se descurce. Să-și ia și ei diplomă de medici.)
— Tinere coleg, trebuie să ții seama și de impozite.
— Cu siguranță că declară mai puțin.
— Se-nțelege. Dar mașina, benzina, asigurarea auto...
— Să meargă pe motoretă, cum fac eu. Sau să folosească un "cincisute" în loc de un "douămii".
— Obrazul, tinere colega, demnitatea !
— Adică ce, numai medicii au demnitate ? B chiar numai medicii cu situație? N-am și eu demnitate ?
(Părerea mea e că-i unul de stânga.)
(Poate că nici macar nu-i medic.)
(Tinerii ăștia prea-s grăbiți să parvină. Depășesti măsura, dragă colega.)
(O tempora, o mores !)
— Dar asistenta, tinere colega, nu trebuie s-o plătim ?
— Lipsește-te de ea cum mă lipsesc și eu.
(Ajunge. Închideți-i gura.)
— Are dreptul să vorbească ! sare ca ars Mistico.
(Alt furios. Cred că dacă ar putea, ne-ar zvârli afară.)
(Să avem grijă să ne ținem bine asigurații noștri.) (Mă întreb dacă o societate de asigurare ar putea emite o poliță de asigurare care să acopere riscul contra furtului de asigurați. Ar fi o idee. În cazul ăsta poate unora le-ar conveni să se lase furați. E absurd. Pardon. Indemnizația ar fi proporțională cu numărul de asigurați pe care-i ai și cu numărul celor pierduți. Ce avantaj ai avea să-ți pierzi asigurații . Și odată indemnizația cheltuită, ce te faci ?)
Cer să fie pusă în sfârșit în discuție problema tinerilor medici. E absolut nedemn pentru clasa medicală să existe colegi șomeri sau aproape șomeri...
(Subdezvoltați.)
(Dar duceți-vă în Congo !)
— Unii cîștigă trei sute de mii și alții patruzeci.
E o nedreptate flagrantă ! ...
— Dar așa-i libera inițiativă, tinere colega : principiul libertății profesionale ! Cele trei sute de mii și le cîștigă omul prin propria sa activitate. În acest sens e liber să câștige și mai mult.
(Pentru mai puțin de patru sute de mii, nu m-aș mișca.)

— Dar femeia de serviciu ?
— Să facă nevasta medicului muncile gospodăriei. Da' ce ? E o nevastă specială ? Dacă nu-i place, să se ducă să muncească și să-și plătească servitoarea.
(Ce neobrăzare !)
— Adică, după părerea ta, suntem medici de florile mărului ? Atunci de ce mai suntem medici ?
Se ridică un coleg vârstnic :
— Dacă junele a terminat cu nesăbuitele sale inepții, aș dori să vorbesc și eu.
Președintele :
— Ai terminat, colega ?
— N-am terminat, zice tânărul. Mai am de spus ceea ce mă doare mai mult și care privește direct problemele ridicate de prezenta mișcare...
(Scurteaz-o .)
— Nu sunt de acord cu interpretarea pe care o dau majoritatea colegilor... Cum putem noi pretinde o majorare a tarifelor, fără să propunem un plan de ansamblu asupra modului de soluționare a problemelor ? Tarifele sunt scăzute, nedemne, de acord. Dar nu-s tot atât de scăzute pentru colegii care au prea mulți asigurați, ca și pentru colegul care are prea puțini...
— Are dreptate, întrerupe Mistico.
— Tăcere, face un vecin.
— Taci tu, replică Mistico. Are dreptate : fiindcă la medicul care are puțini, asigurații bolnavi își fac toate mendrele, scuzați expresia. Vor să fie examinați din cap până-n picioare, dat fiind că nu-i înghesuiala care să-i grăbească. Iar o consultație în toată regula pentru mai puțin de trei sute de lire, înseamnează o ofensă pentru medic și pentru întreaga breaslă.
— Chiar așa, reia tânărul vorba. Și tocmai medicii care au prea mulți asigurați sunt cei care au redus asistența medicală la o farsă. Ei au făcut jocul Asigurărilor, care au tot interesul să discrediteze clasa medicală.
— Vorbești așa fiindcă ai poftă de asigurați !
— Întocmai ! Și propun ca o dată cu majorarea tarifelor să fie plafonat în chip drastic și numărul asiguraților la cinci sute de fiecare medic. Să nu poată avea nimeni mai mult de atâția.
— Ajunge ! Astea-s tâmpenii, suntem oameni serioși !
— Alegerea medicului este o problemă de încredere. Cine nu se bucură de încrederea asiguraților, cu atât mai rău pentru el !

(Mereu aceeași chestie a libertății.)
Dar nu înțelegeți, insistă tânărul, că propunerile mele sunt făcute în avantajul medicilor, al tuturor medicilor ?
— Cum ?
— Dacă un medic ar putea câștiga cât câștigă azi, prestând însă jumătate din munca pe care o face azi, nu-i așa c-ar putea să muncească fără sa se omoare și să îngrijească mai bine pe bolnavi Este ?
(Pentnu ceea ce ne dă Casa de Asigurări, îi îngrijim încă prea bine pe bolnavi.)
— Domnule președinte ! Colegul nostru insinuează că breasla medicilor nu îngrijește bine pe bolnavi .
Președintele către tânărul vorbitor :
— V-ați referit la asigurați, ori la bolnavi în general ?
—La asigurați, precizează tânărul.
Președintele invită pe colegul jignit să ia act de lămurire : pentru moment, colegul jignit se consideră satisfăcut.
— Dar chestia cu maximalul de cinci sute de asigurați, nici nu trebuie să fie luată în discuție.
Președintele hotărăște să-i retragă cuvântul tînărului.
Se ridică colegul vârstnic :
— Domnilor colegi ! N-aș fi crezut niciodată ca urmașii lui Hipocrate, Galen, Vesale, să poată coborî atât de jos. În timp ce ascultam aceste diatribe demne de un bâlci napolitan, un nod mi s-a pus în gât. Iertați-mi așadar vocea tremurîndă, glasul sincopat de emoție, dar pentru mine, care am trăit și vremurile glorioase ale medicinei — și vreau să cred, îngăduiți-mi puțin optimism, că n-au apus cu totul — pentru mine, ziceam, adică eu, vreau să spun, nu pot să nu țin seama că în primul rând, înainte de a fi sindicaliști, medici de asigurări, specialiști, sau ce-om fi, suntem medici. Da domnilor : medici. Domnilor colegi ! Cauza răului care afectează meritoasa noastră clasă este Casa de Asigurări. Dacă vrem să ne salvăm trebuie s-o desființăm. Vade retro, Satana ! Dacă facem apel la principiul nostru de aur, de a proceda conform științei, nu mai avem nevoie de Asigurări. Nu noi desigur, vom fi aceia care să refuzăm îngrijirile noastre săracilor, nevoiașilor, neajutoraților : să se lase muncitorul cu încredere pe seama sensibilității noastre de medici și oameni de bine : să laboreze cu noi pentru doborârea Asigurărilor, acea diafragmă care-l desparte de noi. Misiunea medicului este universală, eternă și de neînlocuit. Nu poate suferi servituți

și subdiviziuni fără ca puritatea semnificației sale umane și divine să nu fie pătată !
Urmează rafale de aplauze.
(Asta se cheamă să vorbești !)
(Are numai platnici.)
Medicul primar se scoală și se duce să-l felicite pe orator. Aplaud și eu. Apoi mă răzgândesc : nicio îndoială că asigurații sunt totuși necesari.
Mistico a rămas nemișcat și ostil.
Președintele întreabă cine mai cere cuvântul. Se urcă la tribună alt medic tânăr. Îi smulge microfonul medicului comunist din Comitet, care n-ar vrea să i-l dea.
— Exprim rezervele mele asupra modului cum se desfășoară realizarea mișcării noastre. A trece la asistența indirectă, a-i pune adică pe muncitori să plătească consultațiile, nu mi se pare o măsură justă. Nu înțeleg de ce, ca să lovim în Asigurări ne luăm de muncitori : în felul acesta, până la urmă, cea care va profita va fi Casa de Asigurări. În afară de asta, e o manieră destul de ciudată de a cere solidarizarea sindicatelor muncitorești...
(Sindicatele și muncitorii să se descurce.)
— Oricum ar fi, eu nu pot decât să ader la voința majorității. Eu cred cu tărie În democrație și în formele ei...
(Se-nțelege, comuniștii sunt democrați.)
— Ceea ce trebuie să rezulte în mod evident din această dezbatere, este voința unei radicale înnoiri ; directivele pentru o reformă a organizației sanitare a țarii, care să ducă la înființarea unui real serviciu de asigurări sociale modern...
(Știam eu că acolo o să bată.)
— Nu-i vorba de maximale, de normative, de birocrație : medicii trebuie să iasă din echivoc : nu pot avea pretenția să li se recunoască privilegiile economice și morale ale unei caste, iar în același timp, și în această calitate, să revendice toată răspunderea pentru acel bun colectiv, prin excelență social, care-i sănătatea. Nu pot face pe liberaliștii într-un loc și pe socialiștii în alt loc... Aici nu se face politică, nu se țin mitinguri ! Tăcere ! Spun lucruri serioase...
— Președintele reușește să potolească adunarea.
— Istoria merge înainte, cu pași mari și în țara noastră, și sigur că nu medicii vor fi aceia care s-o țină în loc...
Colegii se arată din ce în ce mai agitați : încă o dată președintele obține

tăcere, dar se înțelege că întreruperile sunt cu greu reținute pe buze.
— Această mișcare este echivocă. Demonstrează că medicii vor să înnoiască privilegiile și onorariile liberei profesiuni, păstrând avantajele obținute prin Asigurări. Medicina ar trebui să devina un serviciu al statului, numai în felul acesta ...
Nesfârșite fluierături. Țipete isterice. Gesturi obscene din braț cu mâna pe îndoitura cotului, tinerii colegi strigă : „Na ! Na ! Na !"
— Mă rușinez că aparțin tagmei medicale ! răcnește tânărul coborând de la tribună.
— Afară ! Huo !
Mistico spune că tânărul coleg a spus și lucruri juste.
— Atunci, dac-ar fi după el, toți ar fi plătiți Ia fel ? întreb.
— Sigur. Toți egali, în afară de șefi.
Clatin din cap, cum face și medicul primar, care rostește cu 'voce tare :
— Sunt tâmpenii ; să poftească să-ncerce. N-or să reușească ei nici cu revoluția.
Plecăm o dată cu colegii care încep să se împrăștie.
Gânditor, Mistico spune :
— La urma urmei, poate că n-ar fi rău să fii la stat. Cum îmi merge mie acuma, mi-ar conveni.
— Atunci de ce am mai luat diploma în medicină dacă trebuie să aibă aceeași valoare ca ori care altă diplomă ?
— Și asta-i drept, zice Mistico.
Lupta e dramatică, fără crutare și ne pune la foarte grele încercări.
Opinia publică, îi socotește pe medici niște fiare, fiindcă nu cunoaște mizerabilele condiții economice în care se află medicii. Lumea se uită la medicii bogați și-i trece cu vederea pe cei săraci, numai pentru că obrazul îi împiedică pe aceștia din urmă să umble în zdrențe.
Trecerea la asistența indirectă se dovedește a fi o frumoasă ușurare pentru Casa de Asigurări funcționarii își freacă veseli mâinile și speră ca, spre binele și avantajul bilanțului Casei, agitația asigurărilor să dureze cât mai mult. Avantaj, pentru că, așa cum prevăzuse cineva, asigurații nu se lasă transformați în platnici, nu vor să scoată din buzunar cele o mie de lire, și reacționează reducând vizitele la ambulatorii.
Firește, cine are mulți asigurați, mai vede câte unul, dar cine are puțini nu mai vede pe nimeni : așa ca cei care duc tot greul agitației, sunt mai mult medicii săraci, tinerii.

Mistico, fire emotivă, plânge în ambulatoriul său gol. Plânge și mai vârtos când îi aduc ziarul cu buletinul de război difuzat de comandamentul suprem al medicilor. Exultând de bucurie, comandamentul trâmbițează victoria : toate problemele medicilor au fost rezolvate prin simpla desființare a Asigurărilor. Ce lucru ușor ! Așa că toți asigurații vor deveni, vrând nevrând, platnici.
Mă cutremur la gândul celor două mii trei sute de asigurați ai lui Bui, la acel bloc care se va dezagrega ca o turmă înnebunită.
Dar sindicatele muncitorești amenință clasa medicilor : să fie limpede, asigurările medicale sunt o cucerire ireversibilă a clasei muncitoare. Astfel comandamentul suprem al medicilor e nevoit să-șI Înghită buletinul victoriei ; Asistența socială există încă, și va continua să existe. Să dea numai ceva mai mulți bani medicilor.
Mistico își șterge ochii.
Amelia se află În permanent contact telefonic cu mine.
— E adevărat, Guido, ca n-am să-mi pierd asigurații ?
— Fii pe pace. N-au fost desființați. Sunt tot ai tăi.
— Și ai tăi, Guido. Cât sunt de fericită !
Dar asigurații continuă să nu vină la ambulatorii : n-au de loc chef să azvârle cele o mie de lire pentru consultație. Nu mai dau semne de viață. Ori că toți și-au redobândit în perioada asta o sănătate de fier, ori că bolnavii au fost într-adevăr creați de Asigurări și de medici.
Nu se mai văd măicuțele care vin să-și primească siropul săptămânal ; nu se mai văd cei care vin doar așa, într-o doară, săsi vadă doctorul, un control, să fie, nu că ar avea tulburări deosebite. Constipații cronici se simt destul de bine ; la fel hipotensivii, dispepticii, depresivii, astenicii, avitaminoticii, amenoreicele ; guturaiele se tratează cu batista, durerile reumatice cu aspirina pe care în casă o găsești oricând, limbile încărcate cu citrat sau sulfat de magneziu.
S-ar zice că medicii au devenit de pe o zi pe alta inutili. Nevestele medicilor încep să regrete vremurile fericite ce par atât de îndepărtate — când seara își ajutau soții să întocmească lista recapitulativă a consultațiilor efectuate în timpul zilei : liste de treizeci, patruzeci, chiar șaizeci de consultații. Se băgau într-un plic cu scutire de taxă și se expediau la Asigurări. Și la fiecare sfârșit de lună se încasau. Era o viață de jertfă, dar producea, trebuie să recunoaștem.
Sunt zile cu tot felul de emoții. Dau o raită prin ambulatoriile prietenilor, ale

cunoscuților. Cel ce au numai platnici nu-și dau seama că se întâmplă ceva. Specialiștii care lucrează cu Asigurările, au ajuns la limita de rezistență : nimeni nu-și mai face o radiografie sau măcar o audiogramă ; nu mai există amigdalectomii, și-s tare puține chiar și consultațiile ginecologice ; eczemele, lăsate în voia soartei, nu se agravează, și nici nu crește greutatea obezilor. Oamenii nu mai trec pe la doctor și nu mai ajung la specialist. Puține consultații însemnează în același timp și puține rețete : farmaciile gem de medicamente nevândute. Reprezentanții medicali, mai cu seamă cei plătiți cu remiză, vin să ne vadă pe la spitale cu mutre întunecate, lungi de un cot : se vede că-și varsă fierea asupra noastră, fiindcă-i silim să plătească prea scump urmările mișcării noastre.
— Ar fi tocmai potrivit momentul să izbucnească o epidemie, zice Mistico. Să vezi cum ne-ar mai chema scârbele alea de asigurați.
Îmi povestește că în ajun a fost la el în ambulatoriu o femeie. Nu era o asigurată de-a lui ; nici mai mult nici mai puțin decât o platnică, în timpuriile astea frământate. Uluit, se pregătește s-o examineze. Mă doare ici, mă doare dincoace : femeia se dezbracă și se lungește pe canapeluță ; el se gândește, fiind vorba de o platnică, s-o examineze ca lumea. Ea îi strecoară o mînă sub halat. Ca să nu mai lungim vorba, iese o împerechere grozavă.
La urmă, în timp ce el e încă năuc, ea spune : "O mie de lire, că de nu fac un tărăboi de scol toată mahalaua în picioare."
— Așa că mia de lire a trebuit s-o dau eu, Tariful unei consultații.
În sfârșit, Asigurările, medici și sindicate muncitorești cad la învoială. Medicii obțin o majorare de patruzeci la sută și mișcarea încetează.
Clasa medicală își oblojește în grabă rănile morale : în definitiv a câștigat și a dat dovadă de o mare solidaritate. Nu s-au petrecut furturi de asigurați. Va veni mai târziu o reformă a asistenței medicale : onorarii mai ridicate pentru medici, contribuție mai ridicată din partea muncitorilor, posibilități teoretice de muncă pentru toți specialiștii, o justă remunerație și posibilități de carieră pentru medicii de spital, și așa mai departe. Dar
clasa medicală a reușit să confirme principiul că exercitarea liberei profesiuni este inatacabilă. Nici programare, nici planificare, nici etatizare. Aceasta-i cea mai frumoasa victorie.
În primele zile după întoarcerea la normal, ambulatoriile gem de îmbulzeala asiguraților, dintr-o dată iar bolnavi. Trebuie să-i înțelegem : prea a fost lung postul lor silit de rețete, și fără să fi primit măcar un preaviz ca să fi

apucat să facă ceva provizii. Mă duc să verific dacă afluența asiguraților lui Bui la ambulatoriul lui Piselli și-a reluat cursul normal. Zăresc coada de asigurați din stradă.
Chiar în seara încetării focului, când tocmai ma înțelesesem cu Teresa să mergem la cinematograf, Amelia mă poftește la ea acasă : „Ca să sărbătorim victoria", îmi spune la telefon.
Teresei îi spun că am o întrunire la Colegiu. Rămâne contrariată.
— Simt că nu mă mai iubești ca altădată, Guido.
— Te iubesc.
— Și o spui așa, fără un pic de sentiment ?
— Ți-o spun cum îmi vine. Sunt obosit.
— Totdeauna ești obosit. Nu mai ai chef să faci dragoste.
— Nu fi nerușinată, Teresa.
— Nerușinată ? Atunci hai s-o facem acum.
— Aici În mașina .
— Da.
— E prea incomod.
Pornesc și o conduc acasă.
— Telefonează-mi mâine, îi spun. Pleacă fără să-mi răspundă.
Credeam că Amelia avea să mă sfâșie de pofta ei atât de mult timp înăbușită : Când colo colaborează cu calm, fără excese, limitându-se să-și execute cu precizie partea ei. Pe urma, îmi acordă o pauză la discreție. Goală, arată cam lăbărțată, parc-ar fi de gelatină.
— N-am dus lipsă niciodată, îmi mărturisește. Cel puțin o dată pe săptămână... Îmi ajungea.
— Cine-i ?
— Nu-l cunoști. Un comerciant, un vechi prieten.
— De aceea voiai sa treci la comerț.
— E un bărbat distins, mai vârstnic, văduv de mulți ani. Făceam socoteala să ne căsătorim, să punem împreună capitalurile noastre.
— Astea-s vorbe de oameni bătrâni, Amelia.
— Ai dreptate. Dar vezi tu : e atât de afectuos și suntem împreună de atâția ani.
— Exista și înaintea lui Bui ?
— Și înainte. Cu soțul meu se întâmpla cel mult o dată pe lună. Prea mulți asigurați.

— Ne aflăm într-un dormitor alături de cel unde zace Bui. Vorbim în șoaptă. Femeia de serviciu are liber.
— Nu cred că ți-ar conveni să schimbi genul, zic.
— Aproape că m-ai convins, Guido. Dar ce va zice lumea de noi doi ?
— Ce importanță are ?
— Mă iubești, Guido ?
— Sigur că te iubesc, Amelia.
— Ești un băiat frumos.
— Iar tu ești minunată, și în pat.
— Asta o face nespus de fericită : înțeleg că ar vrea să prelungească aceste clipe de duioșie.
— Toți asigurații aceia o să fie ai tăi, Guido. Dar n-or fi prea mulți pentru tine?
— Nu te teme.
— Nu vreau să mă neglijezi.
În timp ce mă silesc să-mi fac datoria, cu ochii închiși și în tăcere, încercând să mă concentrez, Bui sună și cheamă.
— S-a trezit, zice Amelia.
— Ce ne facem ?
— Amelia, răcnește el.
— Nu-l lua în seamă.
— Poate ne aude, zic.
— Amelia !
— Fii liniștit, tot nu se poate mișca. Dar Bui strigă tot mai tare.
— Ce om nerăbdător, zice Amelia printre dinți.
— Bietul om ! spun eu.
— Că doar nu-i furăm nimica, nu ?
— Mor de ciudă. Știi cum se întîmplă când te grăbești... Scuză-mă.
— Amelia !
— Ai obosit ?
— Nu. Dar poate că el suferă mult.
— Amelia ! Cred că aude și respirația noastră.   Amelia ! Cu cine ești ?
— Ai auzit ? A spus : Cu cine ești.
— Nu. A spus : unde ești, zice Amelia.
— Ascultă, ar fi mai bine să te duci.
— Amelia !
Amelia are o expresie contractată, încăpățânată, dar în sfârșit, se hotărăște

să se dea jos din pat și să pună pe ea un capot.
— Vin îndată, nu te mișca.
Aud șoapte alături. Sper să nu fi observat nimic. Ar trebui să fie năucit de atâtea injecții.
Revine Amelia : îmi spune că a terminat morfina. Îmi numește alte analgezice pe care le are în casă. Sunt în pielea goală, dar o ascult cu aer profesional : trebuie să aleg cu conștiinciozitate medicamentul cel mai eficace pentru bietul Bui. Mă decid pentru un Dolantinic, iar Amelia fuge dincolo să se execute. Văicărelile lui Bui încetează.
Amelia zăboveşte mult timp cu soțul, in fine se întoarce şi îşi scoate capotul. Dar e mai bine să coborîm ca să putem vorbi în tihnă. În timp ce ne îmbrăcăm, îmi spune
— Trebuie să-i luăm înapoi cât mai repede asigurații lui Piselli. Trebuie să fii tu locțiitorul soțului meu, înainte ca el să moară: altfel ne-am ars.
— Chiar aşa, Amelia. Ai grijă de convinge
pe soțul tău să mă numească.

1 6

Ce-i drept, Amelia nu-și pierde vremea : a doua zi mă cheamă. Soțul vrea să-mi vorbească, numaidecât : tocmai e treaz.
— Grăbește-te, să nu moară tocmai acuma, zice maică-mea. Teresa care bineînțeles trăgea cu urechea — se ivește în ușa bucătăriei și întreabă cine trebuie să moară. Răspund că-i vorba de un prieten.
— Cine-i ?
— Un coleg.
— Și cine-i Amelia ?
— Nevasta lui.
Nu mai spun nimic, iar Teresa își vede de treabă. Mama se uită în tavan, pufnește și din gesturile ei mari înțeleg că n-o mai poate suferi. Cred că de la un timp încoace nici nu-i mai vorbește. Cît o privește pe Teresa, ea ne face treburile gospodărești fără tragere de inimă.
Amelia se desprinde îndată din îmbrățișarea mea și mă trimite sus la soțul ei. Ea nu intră.
Bui e treaz. Pentru a doua oară facem cunoștință. Fiindcă stă nemișcat, cu capul rezemat pe trei perne, mă deplasez eu ca să mă găsesc în raza privirilor sale.

— Amelia mi-a vorbit foarte frumos despre tine, spune. Vorbește cu glas stins și-l înțeleg greu. Nu știu dacă ești cu adevărat capabil, dar n-are a face.
— Îmi dau toată silința.
— Nu importă. Contează prea puțin în profesiunea noastră. Uneori, ai vrea să lucrezi bine, da-ți trece repede... Ai nevoie să lucrezi, așa-i ? Eu aș avea nevoie sa trăiesc.
— Ai să trăiești, colega, ai să trăiești.
— Da. Deseori visez că trăiesc. Îmi plăcea să muncesc.
— Nu-ți pierde încrederea.
— Spun rugăciuni. Nu știu dacă mai trăiesc pentru că spun rugăciuni, sau spun rugăciuni fiindcă mai trăiesc.
— E bine oricând să fim credincioși.
— Oricând. Pe asigurații mei îi promisesem prietenilor de la spital...
— Știu.
— Amelia mi-a spus că sunt egoiști cu tine, că nu vor să-ți dea nici unul.
— Am sosit ultimul, din nefericire.
— În definitiv îmi face plăcere să le trag clapa : lui Drudi mai cu seamă, care nu se mai satură. Speram că Piselli și-i va păstra, dar nici nu vrea s-audă...
Ar fi un medic capabil, dac-ar vrea. își trece o mână peste stomac. Sunt mai mult cancer decât om... Piselli, ziceam, n-are ambiție. În timp ce tu ai destulă
— Atâta cât trebuie.
— Ești un medic pursânge, tu. Te-am numit locțiitorul meu în locul lui Piselli. — Îți mulțumesc, colega.
— Scrisoarea către Casa de Asigurări e la Amelia. Ea a scris-o iar eu am semnat-o. În legătură cu Amelia : lasă-te păgubaș. Ați fi ridicoli...
— Colega...
— Un medic trebuie să aibă prestanță : asta contează mai mult decât știința de a lecui... Diploma o capătă oricine în ziua de azi... Pe vremea mea ne țineam mai bine... Las-o pe Amelia să-l ia pe Simeone.
— Cine-i Simeone ?
— Amantul ei. Trebuie să fim îngăduitori cu dânsa : ce putea să facă ? Dacă ai să practici medicina serios, vei fi nevoit să-i faci și tu rost soției tale de un amant. Dar nu te sfătuiesc să te însori cu o văduvă care are cu douăzeci de ani mai mult decât tine. Promite-mi că n-ai s-o faci : pentru binele tău și al Ameliei.

— N-am s-o fac.
— Oricum, scopul tău n-a fost decât să-mi capeți asigurații. Îndată ce am să fiu mort vor fi nevoiți să-și aleagă alt medic. Teoretic pot să aleagă pe cine vor, dar nu te teme, au să se comporte ca o cireadă de boi. De pe poziția de locțiitor al meu, îți va fi ușor să te faci ales... Adio.
— La revedere, colega. Dau să-i sărut mina, dar mă respinge.
— Adio. Descurcă-te tu cu colegii de la spital.
Pe coridor, Amelia îmi arată scrisoarea de numire ca locțiitor. O iau : îmi asum sarcina s-o expediez de îndată ce am să ies.
Practic, numirea intră în vigoare la începutul lunii, adică peste câteva zile. Trebuie orânduite toate în grabă, în primul rând pus un anunț în ambulatoriul lui Piselli : „Cu începere din ziua de întîi a lunii viitoare, asigurații doctorului Bui se vor adresa noului locțiitor, doctorul Melli, Ia ambulatoriul...
— Care ? Întreb eu. I-aș aduce la mine.
— Ar fi mai bine să-l redeschidem pe al soțului meu.
— De ce ? Piselli îi primește la el. N-ai încredere în mine ?
— Prostuțule. Dar sunt treceri și complicații inutile. După căsătorie o să locuim aici, nu vrei ?
Momentan nu pot să spun decât că e în regulă. Dar trebuie sa studiez cu atenție situația, împreună cu maică-mea.
Ambulatoriul lui Bui e la parter, după colț : readucându-i pe asigurați aici, Amelia îi va putea controla cu ușurință.
Casă aranjată, ambulatoriu pus pe roate. Ce mai vrei ?
— O femeie ca tine, Amelia
Nu, n-are bănuieli : dimpotrivă, pare deplin fericită.
— Iar cu ambulatoriul meu, ce fac ?
— Poți foarte bine să renunți la el. Închide-l.
Să-l închizi pe dracu, spune mama. Pare îngrijorată : îi vrea pe asigurați, dar nu pe Amelia ca noră. Recunoaște că prin reactivarea ambulatoriului soțului ei, poziția Ameliei, fie chiar fără ca ea să-și dea seama, s-a întărit. Va fi greu să-i sufli asigurații de sub nas.
Se plimbă în sus și în jos prin cameră : trebuie să născocească ceva.
Poate că lui Piselli îi cam pare rău ; Începuse sa se obișnuiască cu munca de medic de Asigurări și, pe deasupra, cu câștigurile bune, îmi spune. Ar trebui să-i promit câțiva asigurați, dar nu e cazul, e periculos să le oferi asiguraților o alternativă, fie cât de mică : proprietarul lor trebuie să fie unul

și necontestat.
Am hotărât că-i mai bine sa părăsesc spitalul : în primul rând pentru că trebuie să dispun de cât mai mult timp cu putință ca să țin piept puhoiului de asigurați care la început vor voi să-l cunoască pe noul medic curant venind la consultații de probă ; în al doilea rând pentru că nu-mi convine sa rămân într-un mediu care mi-a devenit cu totul ostil.
Nici unul dintre colegi nu-mi adresează o vorbă. Nici măcar Mistico, nici Zucconi ; acesta din urmă nu mă mai poate trata ca pe un tânăr care are nevoie de ajutor ; am ajuns în rând cu dânsul. Sunt deci un concurent, unul pe care cel mult trebuie să-l tratezi cu o politețe rece.
Mistico bietul marocan : îmi pare cu adevărat rău să-l văd atât de amărât de pe urma năruirii unei iluzii în care îi plăcuse să se legene. Aș vrea sa-i spun ca nu-i vina mea dacă lucrurile sunt așa cum sunt, nu-i vina mea dacă trăim vremuri grele, într-o societate imperfectă, în care cine vrea să se ridice e nevoit s-o facă pe spinarea altora. El trebuie să fie acela care a scris cu cretă, pe peretele coridorului, „Melli porcul", la intrarea în secția bărbați ; el trebuie să fie acela care a telefonat Ameliei o grămadă de ocări injurioase și anonime. Mă așteptam la o ciocnire cu Drudi, dar n-are Ioc este evident că și-a dat „seama că pentru el partida e pierdută și și-a impus o atitudine de om superior. În orice caz m-a șters definitiv din fața ochilor săi.
Între patru ochi Ardesio îmi spune :
— Prin urmare ai sa te însori cu vaca aia.
Nu știu dacă e cazul să apăr reputația Ameliei. Zic :
— De ce vacă ?
— A încercat și cu mine. Dar eu nu mă prostituez.
— Nici eu.
Îmi întoarce definitiv spatele.
Sandolini, când mă vede, lasă cu ostentație să cadă un scuipat. Lampredi Îmi spune că abia așteaptă să ajungă funcționar la Asigurări ca să mă frece : îi răspund că având atâția asigurați n-o să mai am nevoie sa semnez vizite fictive.
Fac tot posibilul ca să rămân calm și corect : ce-mi pasă de-alde ăștia ? Am o profesie care îmi permite să fiu independent ; prieteni am să caut în alt mediu. N-am să mai pun piciorul în spital : nici nu-mi bat capul să-mi iau rămas bun de la medicul primar și de la chelbos. N-am chef să le povestesc cum stau lucrurile. Am să scriu o scrisoare către consiliul de administrație, și gata. Eliberez postul de medic practicant : eu am învățat câte ceva, iar

voi m-ați exploatat : suntem la paritate de puncte.
Din motive de prestigiu voi fi nevoit să strâng din nou legăturile cu cei de la clinică : fără s-o frecventez, firește, dat fiind că sunt un medic bine situat.
Seara îi telefonez Claudiei. La urma urmei e o fată care-i în stare să aibă o groază de milioane ca zestre, și trag cu adevărat nădejdea să nu fiu nevoit să ma căsătoresc cu Amelia. Vocea dogită a Claudiei pare senzuală la telefon.
— Ce mai faci, Claudia ? Nu te-am văzut de un veac.
— Sunt foarte ocupată. Pictez toată ziua. Trebuie să pregătesc o expoziție înainte de a pleca la Cortina.
— Te duci la Cortina ? Felicitări.
— Mă duc în toți anii de sărbători. N-ai fost niciodată ?
— Nu, nu știu să schiez.
— Tu știi numai să fii doctor.
— Dar teza asupra demenței ?
— Momentan doarme.
— Voiam să-ți spun că nu mă mai duc la spital. Îmi pare rău, fiindcă n-am să te mai pot ajuta.
— Cum de l-ai părăsit ? Îți schimbi meseria ?
— Nu. Dar am prea mult de lucru. Am mulți asigurați acum.
— Îmi închipui ce fericit trebuie să fii.
— Da. Dar aș dori să te mai văd. Dar tu?
— Cred că și eu aș dori să te văd. Dar ce o sa ne spunem ?
— Ceea ce voiai să-mi spui la tine acasă în ziua aceea.
— Am și uitat de atunci.
— Cred că ar trebui să ne cunoaștem mai bine. Trimite-mi o invitație Ia vernisaj.
— Dar tablourile mele nu te interesează.
— Mă interesezi tu foarte mult. Am fost foarte ocupat, dar gândul mi-a fost mereu la tine. Mai ai pe cineva ?
— Nu. Nu-i ușor. Apropo : acu două seri am ieșit cu unul pe care îl cunoști. Ghici cine e ?
— Cum să ghicesc ?
— E Gioberti.
— Gioberti ? Cel de la laborator ?
— Chiar el.
— E cam urlt.

— N-am observat : e un savant. După mine, se irosește, în bârlogul ăla.
— Nu cred că face multe parale.
— Ha-ha ! Ești gelos ?
— Râzi la fel ca dînsul.
— Are un râs inteligent. A spus că dacă vreau, îmi scrie teza. În felul ăsta n-aș fi nevoită să întrerup pictura. E un pasionat de artă.
— Și cu mine ai putea să pictezi. Când ne vedem ?
— Curând. Îți telefonez. Ciao !
Sunt contrariat : de îndată ce am să pun ordine în lucrurile urgente, vreau să mă ocup de problema Claudia. Indivizi ca Gioberti nu pot avea prea multă trecere la femei. Să fiu într-adevăr gelos pe Gioberti ? Mă umflă râsul. Din partea Claudiei nu poate fi vorba nici măcar de un capriciu : a vrut doar să mă necăjească, fiindcă se vede că ține la mine. Unul din obișnuitele sisteme ale femeilor. Nu-mi convine de loc să renunț la ea, chiar dacă-i puțin cam deșirată.
Ieșind de la cinematograf îi spun Teresei că am fost numit locțiitor al muribundului doctor Bui voi avea pe mână mai bine de două mii de asigurați. Teresa sare în sus de bucurie.
— Și o să fie toți ai tăi ?
— Așa sper. Dar e mai bine să scurtez acest climat de fericire. Așa că îi spun : Ascultă-mă. Lucrul acesta comportă schimbări importante și în relațiile noastre.
— N-am să te rețin de la lucru, Guido. Am să apar numai când ai să ai timp. De altfel merită.
— De ce merită ?
— Dacă tu ai să câștigi mult, o să ne putem căsători în curând.
— Ai făcut și așa prea multe sacrificii pentru mine, Teresa. Nu vreau ca tu să mai faci încă altele. Apoi nu-i nimica sigur...
— Ce vrei să spui ?
— Nu știu cum să-ți explic, încearcă de înțelege, Teresa.
Toți spectatorii s-au Îndepărtat și holul a ră mas întunecat. Ieșim. Mașina e parcată în apropiere.
— Simțeam eu că vom ajunge aici, Guido.
N-o privesc în față : întunericul nu-i atât de absolut încât să ascundă lacrimile de pe fața ei.
Neplăcut rol sunt nevoit să joc, credeți-mă. Nu-i doresc nimănui. Dar nu mai pot amâna. Vă dați seama, dacă Teresa și Amelia s-ar întâlni în

ambulatoriu Și tocmai în prezența asiguraților. Îmi îngheață sângele când mă gândesc. Cu atât mai mult că Sunt încă în vânt cu Claudia.
— Am fost fericiți cât s-a putut, Teresa. Acum drumurile noastre se despart.
— Nu mai sunt la înălțime, așa-i ?
— Am nevoie să fiu liber. Mulțumește-te cu explicația asta,
— Ai găsit altă femeie ?
— Nu.
— Ești un ticălos Guido, spune liniștită. Totdeauna ai fost un ticălos.
—Insultă-mă cât vrei, dacă te ușurează.
— Tu și maică-ta, doi ticăloși.
— Nu pot admite s-o jignești pe mama.
— Pleacă !
— Te conduc. E frig.
— Pleacă.
Așadar plec : a mers destul de ușor, fără țipete, fără leșinuri. Sper să aibă atâta mândrie încât să nu se mai arate : se găsesc uneori tipuri de astea, care au un fel de mândrie, printre fetele din popor.
Mă întorc acasă ușurat de o greutate care în aceste ultime zile îmi provocase un început de insomnie. Mama e mulțumită : nu cred că numai fiindcă am rupt-o cu Teresa. Arată ca și când ar fi găsit o idee bună. Dar nu zice nimic. Ne zâmbim îndelung, peste masă, fără să vorbim.
Asigurații lui Bui sunt în adevăr de bună calitate : disciplinați, respectuoși, vin cu plăcere să se consulte și nu uită să mă felicite fiindcă am atâția clienți, deși sunt atât de tânăr. Din partea mea, eu îl răsplătesc cu rețete generoase și cu consultații atente pentru luare de contact și cunoștință reciprocă. Când mă întreabă de bietul Bui, nu uit să amintesc că dorința sa este de a mă avea pe mine ca succesor, legitim moștenitor al pacienților sai. Accentuez ideea că medic și asigurat alcătuiesc o comunitate, o familie. Uneori coboară și Amelia printre asigurați : îi privește cu tristețe, care smulge lacrimi de la toate bătrânele pensionare. Cred că în curând am să reușesc să fac să dispară orice urmă a amintirii lui Piselli.
Dau câte o raită la ambulatoriul meu dincolo de bariera Sanť Eufemia, dar n-am vreme să stau tot timpul programului, așa că pe asigurații mei îi fac să vină la ambulatoriul Iui Bui. Vechii mei asigurați sunt mulțumiți să găsească o societate numeroasă, fiindcă asta însemnează că s-au priceput la timpul potrivit să aleagă un medic pe cale de a face carieră, și îmi fac o bună propagandă în sala de așteptare. Reușesc zilnic să dau în medie cam

treizeci-patruzeci de consultații în ambulatoriu și vreo zece la domiciliu. În plus, clientela lui Bui cuprinde și un oarecare număr de platnici, care i-au rămas credincioși : Sunt cei care-mi răpesc timp mai mult. Nu mă plâng. După recentele majorări stau pe patru sute de mii lunar ; și nu vreau să exagerez pentru moment.
În fiecare seară întocmesc darea de seamă a consultațiilor și transcriu pe o rubrică numele, prenumele și adresa asiguraților lui Bui (mama e cea care dorește să aibă lista amănunțită a patrimoniului de asigurați ; Întârzie în fiecare noapte lucrând, la o mașină de scris pe care a închiriat-o). Uneori rămân sa cinez în casa Bui și mă culc cu Amelia.
Aproximativ peste o lună, Bui se hotărăște să moară. Amelia îl găsește într-o dimineață țeapăn.
Vine și mama la înmormântare ; e prezent și Simeone, un domn vârstnic și distins care în tot timpul ceremoniei stă la dispoziția văduvei. Amelia se arată foarte curajoasă : găsește și ocazia să-mi facă cu ochiul la ieșirea din cimitir.
Mama se grăbește : trebuie să ne întoarcem repede acasă. O conduc, apoi mă duc să fac o serie de vizite domiciliare. Când mă întorc găsesc masa acoperită de sute de plicuri comerciale : pe fiecare e înscrisă adresa unui asigurat. Maică-mea este agitată și radioasă. Dintr-un plic extrage o foaie tipărită.
— Citește, spune ea.
" *Stimate domnule asigurat, ca urmare a dorinței scumpului decedat, doctor Bui, vă aduc la cunoștință că eu sunt legitimul său succesor profesional. Vă rog să treceți de urgență pe la sediul Asigurărilor, în scopul de a efectua noua alegere, pentru a vă putea bucura mai departe de serviciile mele. Adresa ambulatoriului meu este : strada Antenore Besta 136 p. t. (după bariera Sant' Eufemia). Orariul, de la orele 17 la 19. Cu deosebită stimă Doctor Guido Melli*"

— Ești o forță, mamă. Ai lipit până și mărcile.
— Hai să le expediem imediat : mâine trebuie să le primească.
Băgăm plicurile într-o valiză.
— Ai copiată toate adresele ?
— Toate.
— Din nefericire îmi lipsesc cele ale platnicilor.
— N-are a face. Vor veni singuri, când ambulatoriul lui Bui își va închide

porțile.
— Amelia o să fie furioasă.
— O să învețe să fie o văduvă la locul ei.
— Oricum, mai are unul.
— Cu atât mai bine.
— E Simeone, domnul acela înalt care era Ia înmormântare.
— Mi-am dat seama. Și așa e prea mult pentru ea
— Ar fi bun pentru tine, mamă.
— Nu glumi, Guido. Pentru mine nu exiști decât tu.
— Iar pentru mine numai tu, mamă.
— Când o să fii la rostul tău, găsim noi o fată bună pentru tine, ai să vezi.
— Desigur, mamă.
— Hai să expediem scrisorile.
— Nu-i spune nimic Ameliei. Caută s-o ții departe de ambulatoriu. În cel mult o săptămână toți asigurații vor fi trecut dintr-o parte într-alta.
Norocul ne zîmbește — Amelia pleacă să stea vreo zece zile perioada cea mai tristă pentru o văduvă proaspătă — la o soră a ei, care locuiește în provincie.
— Ai grijă, Guido. Eu n-aș vrea să mă duc, da-i mai bine așa : de ochii lumii.
— Fii pe pace.
— Am să mă gândesc mereu la tine.
— Și eu, Amelia.
— Nu lăsa să-ți scape asigurații. Ar fi bine să trimiți o circulară.
— Am să mă gândesc. Dar ai să vezi că vor veni la ambulatoriu ca să întrebe ce trebuie să facă. Nu pot rămâne fără medic curant.
— Bine. Vrei să-ți las cheile casei ?
— Nu-i nevoie, Amelia. Nu pot intra în casa asta, în lipsa ta.
— Vom uita în curând clipele astea neplăcute. De logodnă facem o petrecere frumoasă.
— Desigur, Amelia.
— Ori poate crezi că n-ar fi potrivit ?
— Vom vedea. Acuma du-te.
Simeone o va însoți cu mașina. Deschide portiera, o ajută pe Amelia să se urce și se așază la volan. Îmi zâmbește și-mi face semn de adio. Amelia mă salută fluturând o batistă albă cu chenar îndoliat.

Nestingheriți, eu și cu mama, ne punem vârtos pe treabă. Facem cu schimbul la cele două ambulatorii. În timp ce se golește al lui Bui, se umple al meu: trecerea se face fără hopuri, Asigurații sunt ascultători și disciplinați: se îndreaptă grămadă către sediul Asigurărilor și grămadă mă aleg ca medic curant. E logic de altfel ca lucrurile să se petreacă astfel : puțini sunt cei care-și bat capul să facă o alegere autonomă, fapt care comportă un oarecare efort cerebral și deplina răspundere a unei eventuale greșeli ; majoritatea preferă să se lase dusă de curentul mulțimii. Melli ? De ce nu ? El sau altul ? Apoi e tânăr, priceput, l-a pus bătrânul Bui și are o clientelă grozavă : totdeauna e plin ambulatoriul lui. Maică-mea e neobosită când e vorba de convins oamenii: promite, încurajează, amenință, zâmbește, mângăie. Mai cu seamă îi vorbește de rău pe colegi. Proprietăreasa mea e uluită când vede că asigurații fac coadă prin tot holul parterului până aproape de intrare : își revine abia când își amintește că poate să-mi ceară o majorare de chirie.
Cifiello vine să mă viziteze ca să vadă gloata mea de asigurați : constată că nu sunt dintr-ai lui, dar oricum, tot tremură. S-ar putea ca ambulatoriul meu să exercite o forță de atracție și asupra asiguraților lui, deoarece acuma am mai mulți decât el. Îmi spune că are de gând să schimbe localul.
După cinci zile febrile, ambulatoriul lui Bui e aproape pustiu, așa că hotărăsc să-l închid și s-o trimit pe maică-mea să aștepte afară vreun eventual întârziat. În cinci zile am trecut de la cincizeci la o mie nouă sute de asigurați. În lumea medicală toți vorbesc despre mine ; se vântură zvonurile cele mai felurite : am cumpărat asigurați, i-am moștenit, e vorba sa mă însor cu o văduvă, sunt un as al medicinei și câte altele. Partea frumoasă e că mai pică și câte un asigurat nou atras de faima crescândă.
Sosește Amelia cu Simeone. Bineînțeles e furioasă. E și maică-ma de față. Noroc că-i târziu și în sala de așteptare mai sunt puțini asigurați. Unii o salută pe Amelia. Mama îi roagă să revină mâine, deoarece doctorul are de rezolvat unele treburi personale și urgente. Cum să nu, doamnă mamă a doctorului, mai încape vorbă, venim altădată. Ce nu facem noi pentru doctorașul nostru.
— Porc trădător, îmi spune Amelia.
— Scuză-mă, Amelia.
Simeone vrea s-o ia de acolo : din punctul lui de vedere nu-i cazul să ne certăm. Sunt medic, e deci drept ca asigurații să fie ai mei.
— Dar e un trădător și un porc, insistă Amelia.

— Curvă, îi spune maică-mea.
Asemenea vulgarități îl dezgustă pe Simeone care-și astupă urechile : dar este evident că-i pare bine că s-a întâmplat așa.
— Ai ocazia să schimbi genul, îi spun Ameliei.
— Ne vom apuca de comerţ, dragă, spune Simeone.
— Care-i un lucru mai curat decât medicina, încheie Amelia.
Pleacă târându-l după ea pe fericitul Simeone. Mama și cu mine ne îmbrățișăm. În sfârșit, ne așteaptă zile senine de muncă și de binemeritate câștiguri.
Chiar mâine ne vom duce sa ne înnoim garderoba ; chiar mâine am să mă duc să schimb Fiatul 500 cu o mașină „comandă specială". Vreau una roșie ca focul.
— Costă două milioane, râde mama. Cînd ai o diplomă de doctor, zice ea, nu exista cifre care să te sperie.
Făcându-și drum printre asigurați, vin sa-mi facă o vizită specialiștii Filopanti și Di Marco. Îmi strâng mâna emoționați și mă asigură încă o dată de sentimentele lor prietenești : propun să ridice partea mea, pentru fiecare client pe care am să-l trimit, de la treizeci la cincizeci la sută. Acceptă fără să șovăie.
Plasatorii de medicamente sunt la picioarele mele : îmi pot permite să-i las să aștepte chiar două ore înainte de a-i primi.
În fața ambulatoriului întâlnesc des tineri colegi — chiar și pe cei de la Sanitarul — care vin să-mi vadă asigurații. Invidia lor e un tonic pentru mine.
Vine să mă vadă Mistico. Îmi spune că are patruzeci și șase de asigurați.
— Se vor înmulți, îi spun.
Are un surâs șters. Nu pare tocmai convins. Înainte de a-și lua rămas bun, îmi spune să-mi amintesc de el pentru eventuale injecții intravenoase.
— Nici o grijă.
— Și dacă ai vreun asigurat de lepădat, trimite-mi-l mie, te rog.
Într-o seară îmi telefonează Claudia. Ciao, Guido.
Te-ai hotărât. Când ne vedem ?
— Când mă întorc. Plec mâine. Știi cine vine cu mine la Cortina ?
— Gioberti ?
—Ai ghicit. Cred chiar că am să mă culc cu dânsul, astfel am să rezolv o dată pentru totdeauna ceea ce știi.

— Trebuie să fie virgin și el.
— Mai bine. Așa o rezolvăm amândoi.
— Felicitări.
— Mulțumesc. Ce mai faci? Știu că lucrezi mult.
— Binișor.
— Îți telefonez când mă întorc : am să-ți povestesc cum a mers.
Am s-o întreb dacă Gioberti este un hipo sau un hipergenital : am să aflu, în sfârșit
Îmi pot permite să judec în liniște. La naiba cu Claudia : o nebună ca asta ar dăuna până la urmă carierei mele. În situația actuală am nevoie de o fată bogată și liniștită, pe cât se poate, frumoasă. Pot să găsesc câte vreau, cum bine zice maică-mea. Pe una cum e Claudia aș putea tocmai bine să mi-o iau ca amantă. Ca totul să decurgă după buna orânduială.
Mă duc să fac patru vizite domicilia re de noapte.

Table of Contents